

Odbor za Ustav, Poslovník
i politički sustav
Klasa: 021-12/13-06/15
Urbroj: 6521-1-13-01
Zagreb, 23. svibnja 2013.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog poslovníka Hrvatskoga sabora

Na temelju članka 84. Ustava Republike Hrvatske i članka 57. Poslovníka Hrvatskoga sabora Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav Hrvatskoga sabora podnosi Prijedlog poslovníka Hrvatskoga sabora.

Za izvjestitelje na sjednici Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela Odbor je odredio zastupnike Peđu Grbina, predsjednika Odbora, Vladimira Šeksa, potpredsjednika Odbora, Nenada Stazića, Ingrid Antičević Marinović, Ivu Jelušića, Tonina Piculu, Marina Jurjevića, Gorana Beusa Richembergha, Milorada Pupovca, Dragutina Lesara, Davorina Mlakara, Iliju Filipovića i Anu Lovrin.

PREDSJEDNIK ODBORA

Peđa Grbin

HRVATSKI SABOR

PRIJEDLOG POSLOVNIKA HRVATSKOGA SABORA

Zagreb, svibanj 2013.

PRIJEDLOG POSLOVNIKA HRVATSKOGA SABORA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE POSLOVNIKA

Ustavna osnova za donošenje Poslovnika Hrvatskoga sabora sadržana je u odredbi članka 81. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU OVIM POSLOVNIKOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM POSLOVNIKA PROISTEĆI

Člankom 80. Ustava Republike Hrvatske propisano je kako se unutarnje ustrojstvo i način rada Hrvatskoga sabora (u daljnjem tekstu: Sabor), uređuje poslovníkom.

Važeći Poslovnik Hrvatskoga sabora (u daljnjem tekstu: Poslovnik), donio je Zastupnički dom Hrvatskoga državnog sabora na sjednici održanoj 30. lipnja 2000. Važeći je Poslovnik donesen kada je, na temelju Ustava Republike Hrvatske, Sabor bio ustrojen kao dvodomno tijelo te se do sada njegov tekst prilagođavao normativnoj regulativi na način da je tekst Poslovnika osam puta mijenjan i dopunjavan („Narodne novine“, broj: 129/00., 117/01., 6/02.-pročišćeni tekst, 41/02., 91/03., 58/04., 39/08., 86/08. i 81/12.).

U primjeni važećeg Poslovnika pokazala se potreba za propisivanjem načina rada koji će pridonijeti većoj učinkovitosti rada Sabora te koji će pridonijeti većoj demokratizaciji postupka donošenja zakona i drugih akata koje sukladno ustavnim ovlastima donosi Sabor. Osim toga, pristupanjem Republike Hrvatske Europskoj uniji potrebno je urediti suradnju Sabora i Vlade u području europskih poslova, nadzor Sabora nad djelovanjem Vlade u institucijama Europske unije, nadzor nad poštovanjem načela supsidijarnosti, provedbu ovlasti Sabora u skladu s Ugovorom o Europskoj uniji i Ugovorom o funkcioniranju europske unije.

Bitne izmjene u odnosu na važeći Poslovnik odnose se na sljedeće:

U tekst prijedloga Poslovnika ugrađene su odredbe koje se odnose na definiranje pojedinih pojmova u smislu odredaba ovoga Poslovnika. Naime, važeći Poslovnik nije predviđao takve odredbe, a one su se pokazale nužnima radi boljeg razumijevanja odredbi ovoga Poslovnika.

Nadalje, radi neometanog tijeka prve konstituirajuće sjednice, uređuje se privremeno predsjedanje sjednicom Sabora tako da se propisuje da u slučaju spriječenosti predsjednika Sabora iz prethodnog saziva, sjednici privremeno predsjedava najstariji prisutni izabrani zastupnik.

Također, na jasniji i precizniji način se određuje distinkcija između izabranog zastupnika i zastupnika kako bi u potpunosti bila jasna njihova prava i obveze na prvoj konstituirajućoj sjednici Sabora.

Osim toga, propisuje se da pravo podnošenja prijedloga za izbor predsjednika i drugih tijela koja se biraju i mogu biti birani na prvoj konstituirajućoj sjednici ima najmanje 1/3 izabраниh zastupnika. Dosadašnja odredba Poslovnika propisivala je kako pravo podnošenja

spomenutog prijedloga imaju klubovi zastupnika, što je bilo pogrešno jer klubovi zastupnika ne mogu biti osnovani prije konstituiranja Sabora.

Odredbom članka 15. ovoga Prijedloga propisan je način dostave službenih dokumenata koji se prikupljaju i obrađuju u Saboru, Vladi Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada), ministarstvima i drugim tijelima državne uprave te dokumenata Europske unije. Naime, pokazala se nužnost pristupu sustavu dostave utemeljenom na novim informatičkim tehnologijama radi omogućavanja modernog i transparentnog načina dostave. Predloženom dostavom u elektroničkom obliku, dostavom dokumenata Europske unije objavom u EU bazi kao i dokumenata Europske unije iz Radnog programa i informacija o drugim dokumentima Europske unije te propisivanjem iznimaka u slučaju onih službenih dokumenata koji nose oznaku tajnosti, sukladno Zakonu o tajnosti podataka („Narodne novine“, broj 79/07. i 86/12.) te dokumenata Europske unije koji nose oznaku tajnosti „Ograničeno“, omogućio bi se ažuran pristup svim dokumentima.

Također, proširen je djelokrug Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav radi usklađivanja sa Zakonom o pučkom pravobranitelju („Narodne novine“ broj 76/12.) i Zakonom o pravu na pristup informacijama („Narodne novine“ broj 25/13.).

Nadalje, proširen je djelokrug Odbora za zakonodavstvo na način da se propisuje kako Odbor „predlaže donošenje i promjene jedinstvenih metodološko-nomotehničkih pravila za izradu akata koje donosi Sabor“, jer nije pravno prihvatljivo zbog jedinstvenosti zakonodavne metodologije, jedinstvene pravne tehnike i terminološke usklađenosti ali i pravne sigurnosti u provedbi propisa da u Republici Hrvatskoj ne postoje utvrđena obvezna pravila za izradu propisa. Također, obzirom na obveze Sabora (a time i njegovih radnih tijela), koje proizlaze iz članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji, proširen je djelokrug Odbora na način da je propisano kako Odbor razmatra prijedloge zakona i drugih akata koje donosi Sabor u pogledu njihove usklađenosti s pravom Europske unije.

Povećan je djelokrug i Odbora za gospodarstvo na način da je propisana njegova nadležnost vezano i za teme iz područja zaštite potrošača i unapređenja potrošačkih prava. Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju, preuzeta je obveza usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije, a zaštita potrošača je dio politike građanskih prava u Europskoj uniji i službena politika Europske unije. Politika zaštite potrošača od iznimnog je značenja za stvaranje novih odnosa u gospodarstvu.

Ovdje je važno napomenuti kako se na drugačiji način uredio i djelokrug Odbora za vanjsku politiku sukladno zakonu kojim je uređen odnos Sabora i Vlade u europskim poslovima te se ustrojio Odbor za europske poslove također, sukladno zakonu kojim je uređen odnos Sabora i Vlade u europskim poslovima.

Odredbom članka 127. ovoga Prijedloga proširuje se ovlast Sabora i njegovih radnih tijela da mogu neposredno, osim izvješća i podataka, od ministara i dužnosnika koji rukovode radom drugih tijela državne uprave tražiti i provođenje određenih radnji koje su u njihovoj nadležnosti.

Također, u poslovničke odredbe uvodi se obveza godišnjeg izvješća Saboru o radu Vlade i stanju u državi. Tako je određeno da predsjednik Vlade jednom godišnje i to na početku drugog redovitog zasjedanja Sabora, usmeno predstavlja Saboru predmetno izvješće. Naime,

važnim Poslovnikom nije bila predviđena mogućnost predstavljanja takvog izvješća, a time bi se osigurala čvršća suradnja između Sabora i Vlade i postigla visoka razina suglasnosti oko važnih odluka.

Odredbom članka 174. ovoga Prijedloga, propisuje se obveza predlagatelju da prilikom izrade prijedloga zakona, odnosno njegova podnošenja, tekst prijedloga, osim što mora sadržavati ustavnu osnovu, ocjenu stanja i drugo, mora biti izrađen u skladu s jedinstvenim metodološko-nomotehničkim pravilima za izradu akata koje donosi Sabor. Naime, proširivanjem nadležnosti Odbora za zakonodavstvo, koji će kao radno tijelo Sabora predložiti donošenje i promjene jedinstvenih nomotehničkih pravila, stvorili bi se uvjeti za izradu prijedloga zakona sukladno načelima jedinstvenosti zakonodavne metodologije, jedinstvene pravne tehnike i terminološke usklađenosti.

Također, ako su u zakonodavnu proceduru upućene izmjene i dopune zakona, Sabor može zaključkom o prihvatanju prijedloga zakona kojim se određuje predlagatelju da izradi konačni prijedlog zakona, odrediti da predlagatelj, umjesto predmetnih izmjena i dopuna, izradi cjelovit konačni prijedlog zakona. Odredbu važećeg Poslovnika je bilo potrebno dopuniti na ovaj način kako bi se, u slučaju da predlagatelj u zakonodavnu proceduru uputi prijedlog zakona koji svojim izmjenama i dopunama opsežno i korjenito zadire u tekst važećeg zakona, dala izričita ovlast Saboru da postupi na predviđeni način. Naime, iz razloga pravne sigurnosti, tako opsežne izmjene u pravilu se ne donose kroz izmjene i dopune zakona, već zahtijevaju pisanje novog zakona te bi ovako uređena odredba pružala osnovu za mnogo bolje postupanje.

Odredbom članka 196. predloženo je da se, osim dosadašnjih iznimaka koje se odnose na podnošenja amandmana na konačni prijedlog zakona, propiše da se amandmani mogu podnositi i na članke koji nisu obuhvaćeni izmjenama i dopunama zakona ako se amandmani odnose na odredbe zakona koji se mijenja ili dopunjuje, a po svojoj naravi su takvi da sadržajno odgovaraju amandmanima predloženih izmjena ili dopuna. Naime, u dosadašnjoj praksi rada Sabora, u određenom broju slučajeva, nije bilo dozvoljeno amandmanima zadirati u tekst odredbi važećeg zakona koje nisu bile obuhvaćene prijedlogom izmjena i dopuna, a u koje je trebalo intervenirati s obzirom na sadržaj predloženih izmjena.

Također, kako bi se ubrzao i pojednostavio tijek rada sjednice Sabora, predloženo je da se o primjeni hitnog postupka odlučuje samo ako zastupnik iznese primjedbu o provođenju hitnog postupka. U suprotnom, smatrat će se da je prihvaćen prijedlog za provođenje hitnog postupka.

Nadalje, na drugačiji način se određuje postupak i uvjeti za podnošenje prijedloga za davanje vjerodostojnog tumačenja zakona vodeći računa o pravnoj naravi instituta vjerodostojnog tumačenja. U tom smislu, u kontekstu domaćeg ustavnopravnog poretka, valja istaknuti da je o pravnoj prirodi vjerodostojnog tumačenja zakona Ustavni sud Republike Hrvatske, u svojoj odluci broj U-I-2488/2004 od 17. studenoga 2007. godine („Narodne novine“ broj 133/07.), zauzeo jasan i nedvojbjen stav da je institut vjerodostojnog tumačenja zakona „...*sadržajno samo dio ostvarivanja zakonodavne vlasti Hrvatskoga sabora...*“ te da je po svojoj naravi „...*taj institut posve sukladan načelu diobe vlasti*“. Ustavni sud nadalje zaključuje „...*da je akt kojim se daje vjerodostojno tumačenje zakona, zakon u punom i pravom smislu te riječi (u ustavnopravnoj teoriji često se naziva interpretativni zakon)*“.

Osim navedenog, odredbom članka 240. ovoga Prijedloga, proširuje se primjena sankcije „opomena s oduzimanjem riječi“, sukladno odredbama Ustava Republike Hrvatske i Zakona o suzbijanju diskriminacije („Narodne novine“, broj 85/08. i 112/12.).

Također, na drugačiji način se uređuje podnošenje prigovora zastupnika protiv stegovne mjere udaljenja sa sjednice Sabora. Propisano je kako prigovor mora biti podnesen predsjedniku Sabora i to u pisanom obliku i obrazložen u roku od 24 sata od izricanja stegovne mjere. Naime, radi odgovornog korištenja prigovora, određeno je da ako zastupnik ne podnese prigovor na predviđeni način i u predviđenom roku, gubi pravo na njegovo podnošenje.

Također je propisano da se glasilom Sabora smatra web stranica Sabora. Naime, odredbama Ustava Republike Hrvatske, sloboda informiranja, a time i pravo na dostupnost informacijama kojima raspolažu tijela javne vlasti jedno je od temeljnih ljudskih prava. Osim toga, donošenjem Zakona o pravu na pristup informacijama („Narodne novine“, broj 25/13.), Sabor je kao tijelo javne vlasti prihvatio postupati po načelima otvorenosti i javnosti rada kao jedne od temeljnih pretpostavki demokratizacije i modernog društva te primjeni osnovnih pravnih i društvenih načela.

Osim spomenutog, odredbama ovoga Prijedloga uređuje se djelovanje Sabora u europskim poslovima. Slijedom odredbi o nacionalnim parlamentima u Lisabonskom ugovoru i odredbi Ustava Republike Hrvatske kojima je propisano kako se nadzor Sabora nad djelovanjem Vlade u institucijama Europske unije uređuje zakonom, u zakonodavnu proceduru upućen je zakon kojim se uređuje suradnja Sabora i Vlade u europskim poslovima. U Europskoj uniji donose se zakonodavni akti i druge odluke koje su izravno primjenjive u Hrvatskoj ili zahtijevaju izmjenu hrvatskog zakonodavstva. U donošenju tih dokumenata Sabor ne sudjeluje, već Republiku Hrvatsku zastupa Vlada svojim djelovanjem u institucijama Europske unije. Sabor će svoj utjecaj na europsko zakonodavstvo ostvarivati posredno, kroz postupak nadzora nad djelovanjem Vlade u institucijama Europske unije. Novoosnovani Odbor za europske poslove postat će središnje tijelo za obavljanje europskih poslova Sabora osobito u postupku nadzora nad djelovanjem Vlade i u postupku provjere poštovanja načela supsidijarnosti. Drugim radnim tijelima Sabora omogućena je široka uključenost u oba postupka.

Slijedom svega navedenog, potrebno je na smislen način organizacijski urediti djelovanje Sabora koji će u potpunosti biti sukladan odredbama spomenutog Zakona kako bi se rad Sabora što više prilagodio uvjetima članstva u Europskoj uniji. Naime, Sabor će putem svojih predstavnika u institucijama Europske unije od pasivnog preuzimatelja europskih politika prerasti u njihovog aktivnog sukreatora što znači da će moći aktivno utjecati na sve aspekte daljnjeg razvoja Europske unije te će tako moći štititi i zastupati interese svojih građana.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU POSLOVNIKA

Za provedbu ovoga Poslovnika nije potrebno osigurati sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

PRIJEDLOG POSLOVNIKA HRVATSKOGA SABORA

I. UVODNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Poslovnikom uređuje se unutarnje ustrojstvo i način rada Hrvatskoga sabora (u daljnjem tekstu: Sabor).

Članak 2.

Ovim Poslovnikom uređuje se:

- konstituiranje Sabora, početak obnašanja zastupničke dužnosti, mirovanje i prestanak mandata zastupnika,
- ostvarivanje prava i dužnosti zastupnika u Saboru,
- prava i dužnosti predsjednika i potpredsjednika Sabora,
- prava i dužnosti te način rada Predsjedništva Sabora,
- djelokrug, sastav i način rada radnih tijela Sabora,
- odnosi Sabora i Predsjednika Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Predsjednik Republike),
- odnosi Sabora i Vlade Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada),
- djelovanje Sabora u europskim poslovima,
- postupak donošenja akata i rasprave o pojedinim pitanjima iz djelokruga Sabora,
- postupak izbora i imenovanja, razrješenja i opoziva u Saboru,
- rad na sjednicama Sabora,
- javnost u radu Sabora,
- obavljanje stručnih, administrativnih, tehničkih i drugih poslova za potrebe Sabora i vođenje tih poslova,
- rad Sabora u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske te velikih prirodnih nepogoda.

Članak 3.

U smislu odredaba ovog Poslovnika, pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

- Izabrani zastupnik je hrvatski državljanin koji je navršio 18 godina života i izabran je s liste izborne jedinice u Sabor, a kojemu do trenutka konstituiranja Sabora nije počeo teći mandat,
- Zastupnik je hrvatski državljanin koji je navršio 18 godina života i izabran je s liste izborne jedinice u Sabor i počeo mu je teći mandat u Saboru,
- Predsjedatelj Sabora je predsjednik ili potpredsjednik Sabora koji predsjedava sjednicom Sabora,
- Matično radno tijelo je radno tijelo Sabora koje prati, raspravlja i zauzima stajališta o pitanjima u okviru svog djelokruga određenog odredbama ovoga Poslovnika,
- Europski poslovi su pitanja koja proizlaze iz članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji,
- Dokumenti Europske unije jesu svi zakonodavni i nezakonodavni akti i njihovi nacrti i prijedlozi koji se razmatraju u okviru Vijeća i Europskoga vijeća, te drugi akti i dokumenti političke ili pravne naravi koje razmatraju i/ili donose institucije i druga tijela Europske unije ili predstavnici vlada država članica na razini Europske unije,
- EU baza je informatičko aplikativni sustav uspostavljen kao modul sustavu političke dokumentacije IKOS u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova a koji se koristi kao dodatni tehnološki alat za usuglašavanje i odobravanje stajališta Republike Hrvatske,
- Stajališta Republike Hrvatske su stajališta o dokumentima Europske unije koje donosi Vlada, a koje predstavnici Republike Hrvatske zastupaju u odgovarajućim postupcima odlučivanja ili raspravama na razini Europske unije,
- Radni program za razmatranje stajališta Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Radni program) je program koji Odbor za europske poslove donosi temeljem rasprave o radnom programu Europske komisije i programu predsjedništava Vijećem Europske unije te popisa prijedloga zakonodavnih akata Europske unije koji Vlada dostavlja Saboru,
- Obrazloženo mišljenje je mišljenje koje Sabor upućuje predsjedniku Europskog parlamenta, predsjedniku Europske komisije i predsjedavajućem Vijeća Europske unije kada utvrdi da prijedlog zakonodavnog akta Europske unije nije u skladu s načelom supsidijarnosti.

II. KONSTITUIRANJE SABORA, POČETAK OBNAŠANJA ZASTUPNIČKE DUŽNOSTI, MIROVANJE I PRESTANAK MANDATA ZASTUPNIKA

Članak 4.

Sabor se konstituira izborom predsjednika Sabora na prvoj sjednici na kojoj je nazočna većina izabranih zastupnika.

Sabor saziva na prvu, konstituirajuću sjednicu Predsjednik Republike.

Do izbora predsjednika Sabora sjednici privremeno predsjedava predsjednik Sabora iz prethodnog saziva, a u slučaju njegove spriječenosti, najstariji nazočni izabrani zastupnik.

Privremeni predsjedatelj ima do izbora predsjednika Sabora sva prava i dužnosti predsjednika Sabora u pogledu predsjedanja sjednicom.

Nakon izbora predsjednika Sabora, izabrani predsjednik Sabora preuzima predsjedanje sjednicom.

Nakon što je Sabor konstituiran izvodi se himna Republike Hrvatske.

Članak 5.

Na konstituirajućoj sjednici Sabor bira predsjednika Sabora i Mandatno-imunitetno povjerenstvo.

Osim tijela iz stavka 1. ovoga članka na konstituirajućoj sjednici Sabor može birati i potpredsjednike Sabora, tajnika i zamjenika tajnika Sabora, Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove te druga radna tijela.

Pravo podnošenja prijedloga za izbor tijela iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, na konstituirajućoj sjednici, ima najmanje 1/3 izabраниh zastupnika.

Članak 6.

Mandatno-imunitetno povjerenstvo na konstituirajućoj sjednici podnosi izvješće Saboru o provedenim izborima za Sabor i imenima izabраниh zastupnika, o podnesenim ostavkama na zastupničku dužnost, o imenima izabраниh zastupnika koji obnašaju dužnost nespojivu sa zastupničkom dužnošću pa im zastupnički mandat miruje, o imenima izabраниh zastupnika kojima mandat miruje na njihov zahtjev, te o osobama koje će kao zamjenici izabраниh zastupnika umjesto njih početi obnašati zastupničku dužnost.

Izabrani zastupnici, koji daju ostavku ili stavljaju mandat u mirovanje, moraju o tome obavijestiti predsjednika Sabora 24 sata prije početka konstituirajuće sjednice.

Na konstituirajućoj sjednici umjesto izabраниh zastupnika koji su dali ostavku ili stavili mandat u mirovanje, nazočni su njihovi zamjenici određeni sukladno odredbama zakona koji uteđuje izbor zastupnika u Sabor.

Sabor zaključkom prihvaća izvješće Mandatno-imunitetnog povjerenstva.

Članak 7.

Nakon što Sabor prihvati izvješće Mandatno-imunitetnog povjerenstva o provedenim izborima, pred predsjedateljem Sabora (u daljnjem tekstu: predsjedatelj), zastupnici ili zamjenici zastupnika daju prisegu. Tekst prisege glasi:

»Prisežem svojom čašću da ću dužnost zastupnika u Hrvatskom saboru obnašati savjesno i odgovorno i da ću se u svom radu držati Ustava i zakona i poštovati pravni poredak, te da ću se zauzimati za svekoliki napredak Republike Hrvatske.«

Predsjedatelj izgovara tekst prisege i nakon toga proziva poimenično zastupnike, a zastupnik daje prisegu tako što ustaje i izgovara: »Prisežem«.

Članak 8.

Zastupnik, koji nije bio nazočan konstituirajućoj sjednici Sabora, daje prisegu na idućoj sjednici Sabora.

Zastupnik ili zamjenik zastupnika koji nije bio nazočan sjednici kada je Sabor donio odluku o početku njegovog mandata, prisegu daje na idućoj sjednici.

Članak 9.

Na dan konstituiranja Sabora zastupnik počinje obnašati zastupničku dužnost i do dana prestanka mandata ima prava i dužnosti zastupnika utvrđena Ustavom, zakonom i ovim

Poslovníkom.

Zamjenik zastupnika počínje obnašati zastupničku dužnost na dan kada Sabor odlukom utvrdi zakonske pretpostavke za primjenu instituta zamjenjivanja.

Odluka iz stavka 2. ovoga članka objavljuje se u “Narodnim novinama”.

Članak 10.

Zastupniku prestaje zastupnički mandat na dan konstituiranja novog saziva Sabora.

Osim u slučaju iz stavka 1. ovoga članka, zastupniku prestaje zastupnički mandat i:

- ako podnese ostavku,
- ako mu je pravomoćnom sudskom odlukom oduzeta poslovna sposobnost,
- ako je pravomoćnom sudskom presudom osuđen na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju dužem od 6 mjeseci,
- smrću.

U slučaju smrti, zastupniku prestaje zastupnički mandat na dan smrti.

Kada se po odredbama zakona i ovoga Poslovnika ispune uvjeti za prestanak zastupničkog mandata, zastupnički mandat prestaje zastupniku na dan kada je odluku o prestanku mandata donio Sabor.

Prestankom zastupničkog mandata zastupniku prestaje članstvo u tijelima i organizacijama izvan Sabora na koje ih je imenovao Sabor iz reda zastupnika, ako je imenovanje uvjetovano obnašanjem dužnosti zastupnika, a toga dana prestaje i članstvo u radnim tijelima Sabora imenovanim članovima.

Odluka iz stavka 4. ovoga članka objavljuje se u “Narodnim novinama”.

Članak 11.

Nakon isteka mandata Sabora (raspuštanjem ili istekom ustavnog roka), zastupnici prethodnog saziva Sabora nastavljaju obnašati svoje dužnosti do konstituiranja novog saziva Sabora.

Članak 12.

Zastupniku miruje zastupnički mandat za vrijeme dok obnaša dužnost za koju je zakonom određeno da je nespojiva sa zastupničkom dužnošću, odnosno za vrijeme za koje je stavio zastupnički mandat u mirovanje.

Za vrijeme mirovanja zastupničkog mandata, zastupniku miruju sva prava i dužnosti, ako zakonom ili ovim Poslovníkom nije drugačije određeno.

Članak 13.

Nakon dane prisege zastupnika, izbora predsjednika i potpredsjednika Sabora, tajnika i zamjenika tajnika Sabora te Odbora za izbor, imenovanja i upravne poslove, odnosno drugih radnih tijela predsjednik Sabora predlaže dnevni red radnog dijela konstituirajuće sjednice.

III. OPĆA PRAVA I DUŽNOSTI ZASTUPNIKA

Opće odredbe

Članak 14.

Zastupnik ima prava i dužnosti:

- sudjelovati na sjednicama Sabora i na njima raspravljati i glasovati,

- podnositi prijedloge i postavljati pitanja,
- postavljati pitanja predsjedniku Vlade i članovima Vlade,
- sudjelovati na sjednicama radnih tijela i na njima raspravljati, a u radnim tijelima kojih je član i glasovati,
- prihvatiti izbor koji mu svojim odlukama odredi Sabor,
- na stalna novčana primanja i druga prava sukladno zakonu.

Zastupnik ima i druga prava i dužnosti utvrđena odredbama Ustava Republike Hrvatske, zakona i ovoga Poslovnika.

Članak 15.

Zastupniku se u elektroničkom obliku dostavljaju svi službeni materijali, dokumenti i podaci (u daljem tekstu: službeni dokumenti), koji se pripremaju ili prikupljaju u radnim tijelima Sabora i Stručnoj službi Sabora, Vladi, ministarstvima i drugim tijelima državne uprave, a koji se odnose na teme o kojima se raspravlja u Saboru.

Službeni dokumenti iz stavka 1. ovoga članka mogu se na poseban zahtjev zastupnika dostaviti i u pisanom obliku.

Službeni dokumenti koji prema zakonskim propisima nose oznaku tajnosti, zastupnicima se dostavljaju u pisanom obliku.

Zastupnicima se dokumenti Europske unije dostavljaju objavom u EU bazi, osim dokumenata koji nose oznaku tajnosti „Ograničeno“, koji se dostavljaju u pisanom obliku.

Zastupnicima se dostavljaju dokumenti Europske unije iz Radnog programa i informacije o drugim dokumentima Europske unije sukladno posebnom propisu.

Članak 16.

Predsjedatelj i predsjednik radnog tijela dužan je davati zastupniku obavijesti i objašnjenja.

Tajnik Sabora dužan je davati zastupniku obavijesti i objašnjenja o radu Stručne službe Sabora.

Članak 17.

Zastupnici su dužni čuvati podatke koje saznaju u obnašanju zastupničke dužnosti, a koji prema zakonskim propisima nose oznaku tajnosti i za to su odgovorni prema zakonu.

Sabor može donijeti Kodeks o etičkom ponašanju zastupnika.

Članak 18.

Zastupnik može tražiti da mu Stručna služba Sabora pruži pomoć u obnašanju njegove zastupničke dužnosti, prvenstveno u izradi prijedloga koje podnosi, u obavljanju poslova i zadaća koje mu je povjerilo radno tijelo Sabora, odnosno da mu osigura dopunsku dokumentaciju za pojedine teme koje su u dnevnom redu sjednice Sabora ili radnih tijela, a može tražiti i stručne obavijesti i objašnjenja.

U Stručnoj službi Sabora zastupnicima su dostupna tehnička i informatička sredstva i materijali, koji su im potrebni za obnašanje njihove dužnosti te se osiguravaju tehnički i drugi uvjeti za njihov rad.

Članak 19.

Zastupnicima se izdaje zastupnička iskaznica.

U zastupničkoj iskaznici navodi se imunitetno pravo zastupnika.

Po prestanku obnašanja zastupničkog mandata i za vrijeme mirovanja zastupničkog mandata, zastupnik je dužan vratiti zastupničku iskaznicu.

Obrazac zastupničke iskaznice odlukom utvrđuje Sabor na prijedlog Odbora za izbor, imenovanja i upravne poslove.

O izdavanju zastupničkih iskaznica i o evidenciji izdanih iskaznica brine se tajnik Sabora.

Članak 20.

Zastupnik potvrđuje dolazak u Hrvatski sabor zastupničkom iskaznicom, elektroničkim putem.

Potvrdom dolaska iz stavka 1. ovoga članka smatra se i sudjelovanje zastupnika u radu radnih tijela, putovanje zastupnika po odobrenju predsjednika Sabora te obveze prema klubu zastupnika.

Članak 21.

Zastupnik od dana konstituiranja Sabora, odnosno od početka obnašanja zastupničke dužnosti do dana konstituiranja novog saziva Sabora, odnosno do dana prestanka obnašanja zastupničke dužnosti, ima pravo na stalna novčana primanja i druga prava sukladno zakonu.

Članak 22.

Nakon početka obnašanja zastupničke dužnosti zastupnici su dužni ispuniti upitnik.

Sadržaj i obrazac upitnika iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove.

Zastupnički imunitet

Članak 23.

Zastupnik ima imunitet od dana konstituiranja Sabora do prestanka zastupničkog mandata.

Kad se steknu uvjeti za pritvor zastupnika ili za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika, ovlašteno državno tijelo odnosno privatni tužitelj, obvezno je prethodno zatražiti za to odobrenje Sabora.

Privatni tužitelj, prilikom podnošenja zahtjeva iz stavka 2. ovoga članka, dužan je priložiti dokaz o podnesenoj tužbi nadležnom sudu.

Zahtjev za odobrenje pritvora, odnosno za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika, ovlašteno državno tijelo odnosno privatni tužitelj, podnosi predsjedniku Sabora radi upućivanja Mandatno-imunitetnom povjerenstvu.

Članak 24.

Mandatno-imunitetno povjerenstvo dužno je bez odgode raspraviti zahtjev za odobrenje pritvora, odnosno za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika, kao i izvješće o pritvoru zastupnika zatečenog u činjenju kaznenog djela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina te podnijeti o tome izvješće Saboru na prvoj idućoj sjednici.

Članak 25.

Povodom zahtjeva za odobrenje pritvora zastupnika, odnosno za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika, Sabor odlučuje na osnovi izvješća Mandatno-imunitetnog povjerenstva hoće li dati odobrenje za pritvor, odnosno odobrenje za pokretanje kaznenog postupka.

Članak 26.

O odluci povodom zahtjeva za odobrenje pritvora zastupnika, odnosno za pokretanje

kaznenog postupka protiv zastupnika, Sabor će izvijestiti nadležni sud, državnog odvjetnika odnosno privatnog tužitelja.

Članak 27.

Kada Sabor ne zasjeda, odobrenje za lišenje slobode, odnosno za nastavljavanje kaznenog postupka, daje i o primjeni imuniteta zastupnika odlučuje Mandatno-imunitetno povjerenstvo, uz potvrdu Sabora na prvoj idućoj sjednici.

Zastupnik koji je pozvan na obavijesni razgovor ima pravo ne odazvati se tom razgovoru.

Članak 28.

Kad Sabor, odnosno Mandatno-imunitetno povjerenstvo dađe odobrenje za određivanje pritvora zastupnika, odnosno da odobrenje za pokretanje kaznenog postupka, zastupnik može biti pritvoren, odnosno kazneni se postupak protiv njega može voditi samo za kazneno djelo za koje je dano odobrenje.

Klubovi zastupnika

Članak 29.

Klub zastupnika u Saboru odlukom može osnovati:

- politička stranka koja ima najmanje tri zastupnika,
- dvije ili više političkih stranaka koje imaju zajedno najmanje tri zastupnika,
- najmanje tri nezavisna zastupnika,
- zastupnici iz reda nacionalnih manjina.

Zastupnik može biti član samo jednog kluba, a zastupnik iz reda nacionalnih manjina može biti i član kluba stranke kojoj pripada, uz njezin pristanak.

Predsjednik Kluba zastupnika, u pogledu prava i obveza, ima položaj predsjednika radnog tijela Sabora.

Članak 30.

Klubovi zastupnika obvezni su odluku iz članka 29. ovoga Poslovnika dostaviti predsjedniku Sabora.

Uz odluku iz stavka 1. ovoga članka obvezni su priložiti svoja pravila rada te podatke o članovima.

Članak 31.

Tajnik Sabora osigurat će klubovima zastupnika, razmjerno broju članova kluba, prostorne i druge tehničke uvjete za rad (dvoranu za sjednice, prijepis, umnožavanje, dostavu materijala i drugo).

Klub zastupnika ima pravo zaposliti jednog službenika na poslovima tajnika Kluba na teret sredstava Sabora.

Klubovi zastupnika mogu zaposliti jednog, a na svakih sljedećih 15 članova Kluba još po jednog službenika, za obavljanje stručnih i administrativnih poslova za potrebe Kluba, a na teret sredstava Sabora.

Tajnik Kluba zastupnika iz stavka 2. ovog članka i službenik Kluba iz stavka 3. ovoga članka moraju ispunjavati uvjete u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Iznimno, na radna mjesta u klubove zastupnika osobe se mogu primiti u državnu službu na određeno vrijeme, bez prethodne provedbe javnog natječaja, odnosno oglasa za prijam u državnu službu, do dana prestanka mandata pojedinog saziva Sabora.

Državni službenici iz stavka 5. ovoga članka ne mogu se raspoređivati na radna mjesta izvan klubova zastupnika.

Na državne službenike iz stavka 5. ovoga članka ne primjenjuju se odredbe zakona koje se odnose na probni rad, državni stručni ispit, premještaj i napredovanje.

Državnom službeniku iz stavka 5. ovoga članka državna služba može prestati prije isteka mandata pojedinog saziva Sabora, na temelju odluke predsjednika Kluba zastupnika.

IV. PREDSJEDNIK, POTPREDSJEDNICI, PREDSJEDNIŠTVO, TAJNIK I STRUČNA SLUŽBA SABORA

Predsjednik, potpredsjednici i Predsjedništvo

Članak 32.

Sabor ima predsjednika i dva do pet potpredsjednika.

Ako se biraju dva potpredsjednika, jedan se bira na prijedlog parlamentarne većine, a drugi na prijedlog parlamentarne manjine.

Ako se biraju tri potpredsjednika, dva potpredsjednika se biraju na prijedlog parlamentarne većine, a jedan na prijedlog parlamentarne manjine.

Ako se biraju četiri potpredsjednika, dva potpredsjednika biraju se na prijedlog parlamentarne većine, a dva na prijedlog parlamentarne manjine.

Ako se bira pet potpredsjednika, tri potpredsjednika biraju se na prijedlog parlamentarne većine, a dva na prijedlog parlamentarne manjine.

Članak 33.

Predsjednik Sabora:

- predstavlja Sabor,
- saziva i predsjedava sjednicama Sabora,
- upućuje prijedloge ovlaštenih predlagatelja u propisani postupak,
- predlaže dnevni red sjednice Sabora,
- brine se o postupku donošenja zakona i drugih akata,
- usklađuje rad radnih tijela,
- potpisuje zakone i druge akte koje donosi Sabor,
- upućuje donesene zakone Predsjedniku Republike radi proglašenja,
- brine o odnosima Sabora i Vlade,
- supotpisuje rješenje o imenovanju predsjednika Vlade i imenovanju članova Vlade,
- prihvaća se pokroviteljstva u svojstvu predsjednika Sabora,
- odobrava, vodeći računa o raspoloživim sredstvima, putovanja zastupnika izvan države kad mu je u svojstvu zastupnika poziv upućen od neke državne ili inozemne organizacije,
- usklađuje rad stalnih izaslanstava Sabora u međunarodnim parlamentarnim i drugim institucijama,
- na prijedlog klubova zastupnika određuje sastav privremenih izaslanstava Sabora u posjeti stranim predstavničkim tijelima i organizacijama, tako da u pravilu odgovaraju stranačkom sastavu Sabora te poštivaju odgovarajuću zastupljenost oba spola,

- određuje sastav privremenog izaslanstva u slučaju kada je u inozemstvo pozvan kao predsjednik Sabora, poštujući odgovarajuću zastupljenost obaju spolova,
- određuje predstavnike Sabora u svečanim i drugim prigodama, poštujući odgovarajuću zastupljenost oba spola,
- na prijedlog tajnika Sabora podnosi zahtjev za osiguranje sredstava za rad Sabora i Stručne službe Sabora,
- brine se o zaštiti prava i o ispunjavanju dužnosti zastupnika,
- prima prisega izabranih i imenovanih dužnosnika, kada je to određeno zakonom ili ovim Poslovníkom,
- obavlja i druge poslove određene Ustavom Republike Hrvatske, zakonom i ovim Poslovníkom.

Članak 34.

Potpredsjednici Sabora pomažu u radu predsjedniku Sabora te obavljaju poslove iz njegova djelokruga na koje ih on ovlasti.

U slučaju odsutnosti predsjednika Sabora ili spriječenosti u obnašanju predsjedničke dužnosti, njega zamjenjuje jedan od potpredsjednika iz reda zastupnika parlamentarne većine kojeg odredi predsjednik Sabora.

Ako predsjednik Sabora ne odredi ili ne može odrediti potpredsjednika, dužnost predsjednika obnaša potpredsjednik biran iz reda zastupnika parlamentarne većine.

Članak 35.

Predsjednik i potpredsjednici Sabora čine Predsjedništvo Sabora.

Članak 36.

Na poziv predsjednika Sabora u radu Predsjedništva Sabora sudjeluje tajnik Sabora.

Predsjednik Sabora na sjednicu Predsjedništva Sabora može pozvati predsjednike radnih tijela i predsjednike klubova zastupnika.

Članak 37.

Predsjedništvo Sabora:

- prihvaća pokroviteljstva u ime Sabora ili radnog tijela Sabora,
- utvrđuje Prijedlog pravilnika o javnosti rada Sabora i radnih tijela, koji donosi Sabor,
- utvrđuje Prijedlog odluke o Stručnoj službi Sabora, koju donosi Sabor,
- daje prethodno mišljenje na Prijedlog pravilnika o unutarnjem redu Stručne službe Sabora,
- određuje raspored sjedenja zastupnika u dvorani za sjednice na temelju članstva u pojedinom klubu zastupnika,
- u skladu sa zakonom i u suradnji s tajnikom Sabora, odlučuje o raspodjeli raspoloživoga radnog prostora u Saboru i stanova za službene potrebe u Zagrebu,
- obavlja i druge poslove određene ovim Poslovníkom.

Predsjedništvo Sabora donosi odluke iz svog djelokruga većinom glasova nazočnih članova, ukoliko je sjednici nazočna većina članova.

Članak 38.

Predsjedništvo Sabora i predsjednici klubova zastupnika:

- raspravljaju o dnevnom redu predstojeće sjednice Sabora,
- raspravljaju o pitanjima važnim za rad Sabora,
- potiču stavljanje određenih tema na dnevni red sjednice Sabora,
- raspravljaju o drugim pitanjima u skladu s odredbama ovoga Poslovnika.

Tajnik i Stručna služba

Članak 39.

Sabor ima tajnika.

Tajnik Sabora obavlja poslove koje mu povjeri predsjednik ili Predsjedništvo Sabora.

Tajnik Sabora, po potrebi, pomaže predsjedniku Sabora u pripremi sjednica Sabora.

Tajnik Sabora odgovoran je za obavljanje poslova Saboru te predsjedniku Sabora.

Članak 40.

Tajnik sabora ima zamjenika.

Zamjenik tajnika Sabora je tajnik sjednice Sabora.

Zamjenik tajnika Sabora zamjenjuje tajnika Sabora u slučaju njegove odsutnosti ili spriječenosti.

Zamjenik tajnika Sabora pomaže predsjedniku Sabora u pripremanju i organiziranju sjednica Sabora, a obavlja i druge poslove utvrđene ovim Poslovníkom ili koje mu povjeri predsjednik Sabora.

Zamjenik tajnika Sabora koordinira rad djelatnika Stručne službe Sabora koji rade na pripremanju sjednica Sabora.

Zamjenika tajnika Sabora, u slučaju njegove odsutnosti ili spriječenosti, na poslovima iz stavka 2., 4. i 5. ovoga članka zamjenjuje pomoćnik tajnika Sabora kojeg za to ovlasti predsjednik Sabora.

Za svoj rad zamjenik tajnika Sabora odgovoran je Saboru, a za poslove koje obavlja dok zamjenjuje tajnika Sabora odgovoran je i tajniku.

Članak 41.

Tajnika i zamjenika tajnika Sabora imenuje, odnosno razrješuje dužnosti Sabor, na prijedlog Predsjedništva Sabora.

Tajnik i zamjenik tajnika Sabora imenuju se na vrijeme od četiri godine i mogu biti ponovno imenovani na tu dužnost.

Tajnik i zamjenik tajnika Sabora u pogledu prava, sukladno odredbama zakona koji uređuje prava i dužnosti zastupnika u Saboru, imaju položaj predsjednika i potpredsjednika radnog tijela Sabora.

Članak 42.

Sabor osniva Stručnu službu Sabora za obavljanje stručnih, administrativnih, sigurnosnih, tehničkih i drugih poslova.

Za obavljanje određenih poslova iz stavka 1. ovoga članka Sabor može imati i zajedničke stručne službe s Uredom Predsjednika Republike i Vladom, a i drugim tijelima u Republici Hrvatskoj.

Članak 43.

Tajnik Sabora vodi Stručnu službu Sabora i upravlja njezinim radom, te donosi Pravilnik o unutarnjem redu Stručne službe Sabora.

Tajnik Sabora priprema prijedlog za osiguravanje sredstava za rad Sabora i Stručne službe Sabora i nalogodavac je za financijsko i materijalno poslovanje Sabora i Stručne službe Sabora.

Tajnik Sabora sklapa ugovore i obavlja druge pravne poslove u ime i za račun Sabora.

Za svoj rad i za rad Stručne službe Sabora tajnik Sabora odgovoran je Saboru.

Tajnik Sabora ima u odnosu na Stručnu službu Sabora položaj dužnosnika koji je čelnik tijela državne uprave.

V. RADNA TIJELA SABORA

Opće odredbe

Članak 44.

Radna tijela Sabora su odbori i povjerenstva osnovani u skladu s ovim Poslovnikom.

U radnom tijelu Sabora raspravlja se o prijedlozima i poticajima za donošenje zakona i drugih akata te o drugim pitanjima iz djelokruga Sabora.

Radno tijelo Sabora prati, u okviru svog djelokruga, rad Vlade i drugih tijela čiji rad nadzire Sabor sukladno Ustavu Republike Hrvatske i zakonu.

Radno tijelo Sabora raspravlja o izvješćima tijela i ustanova, koja ona na temelju zakona podnose Saboru.

Radno tijelo Sabora, nakon provedene rasprave zauzima stajalište, odnosno utvrđuje prijedloge akata i o tome izvješćuje Sabor.

Radno tijelo Sabora može raspraviti predstavke i prijedloge koje građani podnose Saboru. Ako je predstavka ili prijedlog građana za donošenje zakona ili drugih akata upućena Saboru, predsjednik Sabora će je proslijediti predsjedniku matičnoga radnog tijela koji je dužan najkasnije u roku od tri mjeseca izvijestiti podnositelja predstavke ili prijedloga o ishodu predstavke, odnosno prijedloga.

Članak 45.

Radi razmatranja drugih pitanja Sabor može, uz radna tijela osnovana ovim Poslovnikom, osnovati i druga radna tijela.

Odlukom o osnivanju drugih radnih tijela uređuje se njihov naziv, sastav, djelokrug i način rada.

Članak 46.

Radno tijelo Sabora ima predsjednika, potpredsjednike i određeni broj članova.

Sabor bira i razrješuje predsjednika, potpredsjednike i članove radnog tijela iz reda zastupnika u Saboru, ako ovim Poslovnikom nije drugačije određeno poštivajući odgovarajuću zastupljenost obaju spolova.

Sastav radnog tijela Sabora u pravilu odgovara stranačkom sastavu Sabora.

Mandat predsjednika, potpredsjednika i članova radnog tijela traje od dana izbora do dana prestanka ili nastupa mirovanja zastupničkog mandata, odnosno do dana razrješenja dužnosti na koju je izabran.

Članak 47.

Predsjednik radnog tijela Sabora:

- saziva sjednicu, predlaže dnevni red i predsjedava sjednicama radnog tijela Sabora,
- usklađuje rad radnog tijela s radom Sabora i drugih radnih tijela, surađuje s predsjednikom Sabora, Predsjedništvom Sabora, predsjednicima drugih radnih tijela Sabora, te s ministrima i čelnicima tijela državne uprave u svezi s pitanjima iz djelokruga radnog tijela,
- brine o provođenju zaključaka radnog tijela i zaključaka Sabora iz djelokruga radnog tijela te obavlja druge poslove određene ovim Poslovníkom i zakonom.

Članak 48.

Predsjednik radnog tijela će odrediti koji će ga od potpredsjednika zamjenjivati u slučaju njegove spriječenosti ili odsutnosti.

Potpredsjednik radnog tijela, u slučaju spriječenosti ili odsutnosti predsjednika, ima njegova prava, obveze i odgovornosti određene ovim Poslovníkom.

U slučaju spriječenosti ili odsutnosti predsjednika i potpredsjednika, sjednicom radnog tijela predsjedava član radnog tijela kojeg na to ranije ovlasti predsjednik radnog tijela.

Ukoliko nije određen član radnog tijela iz stavka 3. ovoga članka, njega će odrediti predsjednik Sabora.

Članak 49.

Predsjednik radnog tijela, dužan je sazvati sjednicu radnog tijela najkasnije u roku od osam dana od dana zahtjeva ovlaštenog predlagatelja.

Prijedlog za sazivanje sjednice radnog tijela može zaključkom zatražiti Sabor, Predsjednik Sabora ili najmanje jedna trećina članova radnog tijela. Prilikom sazivanja sjednice radnog tijela, predsjednik radnog tijela dužan je naznačiti dnevni red sjednice.

Ako predsjednik radnog tijela ne sazove sjednicu kada je to dužan učiniti, sjednicu radnog tijela sazvat će predsjednik Sabora.

Članak 50.

Radno tijelo Sabora donosi odluke većinom glasova, ukoliko je na sjednici radnog tijela Sabora nazočna većina članova.

O radu na sjednici radnog tijela Sabora vodi se zapisnik kojeg potpisuje predsjednik i tajnik radnog tijela Sabora, odnosno osobe koje ih zamjenjuju.

Zapisnik s materijalima sjednice čuva tajnik radnog tijela Sabora i nakon isteka mandata Sabora pohranjuje ih u pismohranu Sabora.

Članak 51.

Radna tijela Sabora razmatraju pitanja iz svog djelokruga, a obvezatna su razmotriti svako pitanje koje im uputi na razmatranje predsjednik ili Predsjedništvo Sabora.

Članak 52.

Radno tijelo Sabora može uključiti znanstvene i druge organizacije i pojedine stručnjake u pripremanje akata ili razmatranje pojedinog pitanja iz njegova djelokruga, ako su za to osigurana financijska sredstva, a može predložiti Vladi da se ti poslovi povjere ministarstvima ili drugim tijelima državne uprave.

Članak 53.

Radi razmatranja pojedinih pitanja iz svog djelokruga i pripreme prijedloga o tim pitanjima, kao i radi sastavljanja izvješća i nacрта akata koje priprema za Sabor, radno tijelo može osnovati pododbore, a njegov predsjednik može osnovati posebnu radnu skupinu.

Pododbori i radne skupine iz stavka 1. ovoga članka djeluju isključivo u okviru radnog tijela i njegov su sastavni dio i ne mogu samostalno istupati i biti nositelji prava i obveza.

Članak 54.

Radno tijelo Sabora obvezno je o svojim mišljenjima, stajalištima, primjedbama i prijedlozima izvijestiti Sabor. Radno tijelo može izvijestiti o stajalištu manjine svojih članova, a mora kad mišljenja ostanu podijeljena u pogledu prijedloga za rješenje pojedinog pitanja ili kada pojedini član radnog tijela traži da se posebno izdvoji njegovo mišljenje.

Kad podnosi izvješće ili prijedlog Saboru, radno tijelo određuje izvjestitelja koji će, prema zaključku radnog tijela, na vlastiti poticaj ili na zahtjev Sabora, na sjednici obrazložiti stajalište ili prijedlog radnog tijela.

Članak 55.

Radna tijela Sabora surađuju međusobno, a više radnih tijela može održati i zajedničku sjednicu te Saboru podnijeti i zajedničko izvješće o temi rasprave.

Članak 56.

Sjednici radnog tijela Sabora treba biti nazočan član Vlade, zamjenik ministra ili pomoćnik ministra kad se na sjednici razmatra prijedlog ili mišljenje Vlade, a čelnik tijela državne uprave kad se na sjednici razmatra pitanje iz njihova djelokruga.

Predsjednik radnog tijela Sabora obvezan je predstavnik tijela iz stavka 1. ovoga članka izvijestiti o mjestu i vremenu održavanja sjednice.

Predstavnik tijela iz stavka 1. ovoga članka ima pravo na sjednici radnog tijela Sabora sudjelovati u raspravi.

Radno tijelo Sabora može odlučiti da će o pojedinom prijedlogu provesti raspravu i bez nazočnosti predstavnika tijela iz stavka 1. ovoga članka i o tome obvezno izvješćuje Vladu i Sabor.

Članak 57.

Radno tijelo Sabora može na sjednice pozivati javne, znanstvene i stručne djelatnike i druge osobe radi pribavljanja njihova mišljenja o pitanjima o kojima se raspravlja na sjednici.

Radno tijelo Sabora može na sjednice pozvati članove Europskog parlamenta iz Republike Hrvatske.

U radna tijela može se imenovati, ako ovim Poslovníkom nije drugačije određeno, do šest javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika koji imaju sva prava člana radnog tijela, osim prava odlučivanja.

Postupak imenovanja članova radnog tijela iz stavka 3. ovoga članka započinje objavljivanjem javnog poziva za predlaganje kandidata. U tom pozivu određuje se rok za podnošenje prijedloga. Kandidate mogu predložiti stručne institucije, stručne udruge, udruge civilnog društva kao i pojedinci.

Javni poziv za predlaganje kandidata upućuje Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove.

Na temelju odabira kandidata Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove upućuje Saboru na donošenje prijedlog odluke o imenovanju članova radnog tijela iz stavka 3. ovoga

članka.

Članak 58.

Radno tijelo Sabora može, u skladu s odredbama ovoga Poslovnikom, donijeti poslovnik o svom radu.

Ukoliko radno tijelo iz stavka 1. ovoga članka ne donese poslovnik o svom radu, na rad sjednica radnog tijela na odgovarajući način se primjenjuju odredbe ovoga Poslovnika o sjednici Sabora.

Posebne odredbe

Članak 59.

Radna tijela Sabora su:

1. Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav,
2. Odbor za zakonodavstvo,
3. Odbor za europske poslove,
4. Odbor za vanjsku politiku,
5. Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost,
6. Odbor za obranu,
7. Odbor za financije i državni proračun,
8. Odbor za gospodarstvo,
9. Odbor za turizam,
10. Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina,
11. Odbor za pravosuđe,
12. Odbor za rad, mirovinski sustav i socijalno partnerstvo,
13. Odbor za zdravstvo i socijalnu politiku,
14. Odbor za obitelj, mlade i sport,
15. Odbor za Hrvate izvan Republike Hrvatske,
16. Odbor za ratne veterane,
17. Odbor za prostorno uređenje i graditeljstvo,
18. Odbor za zaštitu okoliša i prirode,
19. Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu,
20. Odbor za poljoprivredu,
21. Odbor za regionalni razvoj i fondove Europske unije,
22. Odbor za pomorstvo, promet i infrastrukturu,
23. Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove,
24. Odbor za predstavke i pritužbe,
25. Odbor za međuparlamentarnu suradnju,
26. Odbor za informiranje, informatizaciju i medije,
27. Odbor za ravnopravnost spolova,
28. Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu,
29. Mandatno-imunitetno povjerenstvo.

Izaslanstvo Hrvatskoga sabora u Parlamentarnoj skupštini Vijeća Europe i Izaslanstvo Hrvatskoga sabora u Parlamentarnoj skupštini NATO-a imaju status radnog tijela iz stavka 1. ovoga članka.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav

Članak 60.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav:

- prati i razmatra provedbu Ustava Republike Hrvatske,
- razmatra načelna pitanja u vezi s usuglašavanjem zakonodavstva s Ustavom Republike Hrvatske,
- razmatra mišljenja i prijedloge ustavne naravi upućene Saboru,
- u postupku promjene Ustava Republike Hrvatske priprema prijedloge odgovarajućih akata,
- provodi postupak kandidiranja sudaca Ustavnog suda Republike Hrvatske i predlaganja za izbor Saboru,
- provodi postupak kandidiranja pučkog pravobranitelja Republike Hrvatske i predlaganja za izbor Saboru,
- provodi postupak kandidiranja povjerenika za informiranje i predlaganja za izbor Saboru,
- u postupku raspisivanja referendumu ako to zatraži deset posto od ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj priprema prijedloge odgovarajućih akata,
- rješava sporove o djelokrugu radnih tijela Sabora,
- prati provedbu Poslovnika Hrvatskoga sabora,
- predlaže donošenje i promjene Poslovnika Hrvatskoga sabora.
- razmatra načelna pitanja zaštite i ostvarivanja Ustavom Republike Hrvatske utvrđenih ljudskih prava i temeljnih sloboda te prava nacionalnih manjina.
- U djelokrugu su Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:
  - udruživanje, javna okupljanja i mirne prosvjede građana,
  - biračko pravo, izbor zastupnika u Sabor, izbor predsjednika Republike, izbor za tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i referendum,
  - pravni položaj vjerskih zajednica,
  - uporabu i zaštitu grba, zastave i himne Republike Hrvatske i drugih državnih simbola, državne blagdane, nagrade i druga priznanja,
  - opća pitanja ustavnosti i zakonitosti,
  - javno informiranje,
  - opća pitanja funkcioniranja političkog sustava,
  - pitanja ustrojstva i djelokruga državnih tijela, osnivanja, ustrojstva, djelokruga i načina rada tijela državne uprave,
  - pitanja i odnose iz djelokruga državne uprave te pitanja ostvarivanja zakonitosti u radu tijela državne uprave,
  - izvješća državnih tijela državne uprave o primjeni zakona i o općim problemima državne uprave,
  - temeljna pitanja vlasničkih odnosa,

- ustrojstvo, djelokrug i način rada pučkog pravobranitelja.

Odbor obavlja i druge poslove određene ovim Poslovnikom i zakonom.

Članak 61.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još 6 članova imenuje se iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

Odbor za zakonodavstvo

Članak 62.

Odbor za zakonodavstvo:

- razmatra prijedloge zakona i drugih akata koje donosi Sabor u pogledu njihove usklađenosti s Ustavom Republike Hrvatske i pravnim sustavom, pravom Europske unije te u pogledu njihove pravne obrade,
- razmatra pitanja jedinstvene zakonodavne metodologije i druga pitanja bitna za jedinstvenu pravnu tehniku i terminološku usklađenost akata koje donosi Sabor, te predlaže donošenje i promjene jedinstvenih metodološko-nomotehničkih pravila za izradu akata koje donosi Sabor,
- daje mišljenje o prijedlogu da pojedine odredbe zakona imaju povratno djelovanje,
- brine se o jedinstvu pravnog sustava i daje mišljenje o načelnim pitanjima izgradnje pravnog sustava ili jedinstvene primjene zakona,
- razmatra akte koje potvrđuje ili na koje daje suglasnost Sabor i o tome daje mišljenje,
- utvrđuje i izdaje pročišćene tekstove zakona i drugih akata koje donosi Sabor, kad je tim zakonima ili aktima za to ovlašten ili kada su ti akti najmanje tri puta izmijenjeni ili dopunjeni,
- razmatra prijedloge za davanje vjerodostojnog tumačenja zakona ili drugog akta kojeg je donio Sabor,
- obavlja i druge poslove određene ovim Poslovnikom.

Članak 63.

Odbor za zakonodavstvo ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još 6 članova imenuje se iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

Odbor za europske poslove

Članak 64.

Odbor za europske poslove obavlja europske poslove u skladu sa zakonom i ovim Poslovnikom, osim ako Sabor ne odluči drugačije.

Odbor za europske poslove donosi Poslovnik o svom radu kojeg potvrđuje Sabor.

Poslovnik iz stavka 2. ovoga članka objavljuje se u „Narodnim novinama“.

Članak 65.

Odbor za europske poslove:

- prati djelovanje Sabora u europskim poslovima,
- donosi Radni program za razmatranje stajališta Republike Hrvatske,
- razmatra dokumente Europske unije i stajališta Republike Hrvatske o dokumentima Europske unije i o njima može donositi zaključke,
- razmatra izvješća Vlade o sastancima Vijeća Europske unije,
- provodi postupak provjere poštovanja načela supsidijarnosti,
- donosi zaključak kojim nalaže provedbu postupka procjene učinka propisa,
- sudjeluje u postupku predlaganja kandidata Republike Hrvatske za institucije i tijela Europske unije,
- prati usklađivanje pravnog sustava Republike Hrvatske s pravnom stečevine Europske unije,
- sudjeluje u radu Konferencije odbora za europske poslove nacionalnih parlamenata država članica Europske unije (COSAC) ,
- surađuje s Europskim parlamentom i odborima za europske poslove nacionalnih parlamenata,
- predlaže Saboru provođenje rasprave o stajalištu Republike Hrvatske za sastanak Europskog vijeća
- podnosi jednom godišnje izvješće o svom radu Saboru.

Odbor za europske poslove ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u europskim poslovima koji se odnose na:

- donošenje zaključka o primjeni klauzule premošćivanja
- izmjene i dopune temeljnih ugovora Europske unije.

Odbor obavlja i druge poslove određene ovim Poslovníkom i zakonom.

Članak 66.

Odbor za europske poslove ima predsjednika, dva potpredsjednika i 14 članova, a još 6 članova imenuje se iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

Dva potpredsjednika biraju se na način da se jedan bira na prijedlog parlamentarne većine, a drugi na prijedlog parlamentarne manjine.

Odbor za vanjsku politiku

Članak 67.

Odbor za vanjsku politiku:

- razmatra pitanja vanjske politike i međunarodnih odnosa o kojima raspravlja i odlučuje Sabor te priprema prijedloge akata iz nadležnosti Sabora koji se odnose na to područje,

- razmatra dokumente Europske unije iz područja zajedničke vanjske i sigurnosne politike Europske unije i o njima stajališta Republike Hrvatske o kojima može donositi zaključke,
- surađuje s odgovarajućim odborima parlamenata drugih država i sudjeluje u međuparlamentarnoj suradnji Europske unije, posebno u području zajedničke vanjske i sigurnosne politike,
- daje mišljenje o postavljanju i opozivu šefova diplomatskih misija Republike Hrvatske u inozemstvu,
- raspravlja o međunarodnoj razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći koju Republika Hrvatska pruža drugim međunarodnim pravnim subjektima,
- razmatra izvješća stalnih ili privremenih izaslanstava Sabora u međuparlamentarnim institucijama u suradnji s Odborom za međuparlamentarnu suradnju,
- razmatra međunarodne ugovore koje Sabor potvrđuje i iznosi svoje prijedloge i mišljenja Saboru,
- surađuje s tijelima u Republici Hrvatskoj koja djeluju na području vanjske politike i međunarodnih odnosa.

Odbor za vanjsku politiku ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u postupku donošenja zakona o potvrđivanju međunarodnih ugovora.

Članak 68.

Odbor za vanjsku politiku ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova.

Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost

Članak 69.

U djelokrugu su Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- ustrojstvo i djelokrug tijela državne uprave u području unutarnjih poslova,
- državljanstvo i osobni status građana,
- državnu i javnu sigurnost, sigurnost prometa, zaštitu od požara i elementarnih nepogoda,
- izvješća državne revizije i kriminalističke policije u dijelu koji se odnosi na nepravilnosti u financijskom poslovanju državnih tijela,
- druga pitanja unutarnje politike i nacionalne sigurnosti.

Odbor obavlja nadzor nad sigurnosno-obavještajnim agencijama u skladu sa zakonom naročito u pogledu zaštite Ustavom utvrđenih ljudskih prava i temeljnih sloboda te daje mišljenje o imenovanju čelnika sigurnosnih službi u skladu s Ustavom.

Članak 70.

Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova.

Odbor za obranu

Članak 71.

U djelokrugu Odbora za obranu su poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- ustrojstvo i djelokrug tijela državne uprave u području obrane,
- obranu i zaštitu,
- suradnju s tijelima u Republici Hrvatskoj koja djeluju u području obrane i zaštite, i
- druga pitanja obrane i zaštite.

Članak 72.

Odbor za obranu ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još do 6 članova Odbora može se imenovati iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika koji se bave pitanjima obrambenog sustava i zaštite.

Odbor za financije i državni proračun

Članak 73.

U djelokrugu su Odbora za financije i državni proračun poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- sustav financiranja javnih potreba u Republici Hrvatskoj,
- državni proračun, završni račun državnog proračuna i fondove,
- izvješća Državnog ureda za reviziju o obavljenim revizijama,
- porezni sustav i poreznu politiku,
- financijske odnose s inozemstvom,
- devizni sustav,
- kreditne odnose s inozemstvom,
- carinski sustav,
- kreditni i bankarski sustav,
- državni trezor i riznicu,
- vrijednosne papire,
- novčani i monetarni sustav,
- Hrvatsku narodnu banku,
- sustav osiguranja imovine i osoba te druga pitanja proračuna i financija,
- pitanje ustrojstva, djelokruga i načina rada državne revizije i Financijske agencije.

Odbor raspravlja prijedloge zakona kojima se stvaraju materijalne obveze i o svojim mišljenjima, stajalištima i prijedlozima izvještava Sabor.

Članak 74.

Odbor za financije i državni proračun ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još 6 članova Odbora može se imenovati i to: po jedan iz reda predstavnika sindikata više razine, udruge poslodavaca i Hrvatske gospodarske komore, te tri predstavnika znanstvenih i stručnih institucija.

Odbor za gospodarstvo

Članak 75.

U djelokrugu su Odbora za gospodarstvo poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja

politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- strategiju gospodarskog razvoja Republike Hrvatske,
- osnove gospodarskog sustava i osiguranje uvjeta za djelovanje tržišta i zaštitu tržišnog natjecanja,
- zaštitu potrošača,
- usklađivanje i unapređivanje gospodarskog života,
- robne zalihe i tekuća gospodarska kretanja,
- elektroprivredu, brodogradnju i druge industrijske grane,
- restrukturiranje i vlasničku pretvorbu,
- osiguranje uvjeta za ulaganje stranih partnera i gospodarske odnose s inozemstvom,
- malo i srednje poduzetništvo, obrtništvo i zadrugarstvo.

Članak 76.

Odbor za gospodarstvo ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još 6 članova Odbora može se imenovati i to: po jedan iz reda predstavnika sindikata više razine, Hrvatske udruge poslodavaca, Hrvatske gospodarske komore i Hrvatske obrtničke komore te dva predstavnika znanstvenih i stručnih institucija.

Odbor za turizam

Članak 77.

U djelokrugu su Odbora za turizam poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- koncepciju i strategiju razvoja hrvatskog turizma,
- utvrđivanje i praćenje provedbe politike turističkog razvoja Republike Hrvatske,
- ugostiteljsku i turističku djelatnost i s njima neposredno vezane djelatnosti,
- praćenje koncesija u turizmu,
- razvojne programe u turizmu od naročite važnosti za gospodarski razvoj Republike Hrvatske,
- utvrđivanje i praćenje provedbe politike zaštite i očuvanja kakvoće turističkog prostora,
- suradnju s odgovarajućim radnim tijelima u Europskom parlamentu i parlamentima drugih zemalja.

Članak 78.

Odbor za turizam ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova, a još tri člana može se imenovati, i to: jedan predstavnik Hrvatske turističke zajednice i dva člana iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Članak 79.

U djelokrugu su Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina poslovi utvrđivanja i

praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- provedbu potvrđenih međunarodnih akata koji uređuju zaštitu ljudskih prava,
- načelna pitanja, prijedloge i mišljenja u vezi s ostvarivanjem odredbi Ustava Republike Hrvatske o ljudskim pravima i temeljnim slobodama,
- ostvarivanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda,
- ostvarivanje prava nacionalnih manjina utvrđenih Ustavom Republike Hrvatske i zakonima, i predlaganje mjera za ostvarivanje tih prava,
- međudržavne ugovore i programe međunarodne kulturne, prosvjetne i druge suradnje kada je to od interesa za pojedine nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj i za hrvatske manjine u europskim državama,
- financiranje određenih potreba nacionalnih manjina,
- druge poslove utvrđene ovim Poslovníkom.

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina surađuje sa znanstvenim i stručnim, te Vladinim i nevladinim organizacijama koje djeluju na području zaštite ljudskih i etničkih prava, s odgovarajućim radnim tijelima parlamenata drugih država te s inozemnim i međunarodnim tijelima koja djeluju na području zaštite ljudskih i etničkih prava.

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina surađuje s radnim tijelima nadležnim za predstavke i pritužbe i s drugim radnim tijelima Sabora te može razmatrati i pitanja iz djelokruga tih radnih tijela, ako ocijeni da su značajna za zaštitu ljudskih ili etničkih prava.

Članak 80.

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina ima predsjednika, potpredsjednika i 13 članova iz reda zastupnika, a još 4 člana može se imenovati, i to: dva iz reda predstavnika vjerskih zajednica (jedan predstavnik Katoličke crkve i jedan predstavnik svih drugih vjerskih zajednica) te dva predstavnika udruga za zaštitu ljudskih prava.

U Odboru mora biti najmanje jedan zastupnik izabran iz reda svake nacionalne manjine, koja ima zastupnika u Saboru.

Odbor za pravosuđe

Članak 81.

U djelokrugu su Odbora za pravosuđe poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- osnivanje, ustrojstvo, djelokrug i način rada sudova,
- osnivanje, ustrojstvo, djelokrug i način rada državnog odvjetništva,
- osnivanje, ustrojstvo, djelokrug i način rada prekršajnih sudova i drugih tijela ovlaštenih za vođenje prekršajnog postupka,
- ustrojstvo, djelokrug i način rada Državnoga sudbenog vijeća,
- davanje prethodnog mišljenja u postupku izbora i razrješenja predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske,
- davanje prethodnog mišljenja o imenovanju i razrješenju Glavnoga državnog odvjetnika Republike Hrvatske,
- predlaganje kandidata za izbor dva člana Državnog sudbenog vijeća iz reda zastupnika,

- predlaganje kandidata za izbor dva člana Državnoodvjetničkog vijeća iz reda zastupnika,
- ustrojstvo, djelokrug i način rada javnog bilježništva,
- ustrojstvo i način rada odvjetništva,
- pitanja vlasničkih i drugih stvarnopravnih odnosa, obveznih i drugih građanskopravnih odnosa,
- uređivanje kaznenoga materijalnog i postupovnog prava te prekršajnog prava i izvršavanje kaznenih sankcija,
- pitanja amnestije i pomilovanja,
- uređivanje sudskih postupaka,
- besplatnu pravnu pomoć i probaciju,
- druga pitanja pravosuđa.

Članak 82.

Odbor za pravosuđe ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još 6 članova Odbora imenuje se iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

Odbor za rad, mirovinski sustav i socijalno partnerstvo

Članak 83.

U djelokrugu su Odbora za rad, mirovinski sustav i socijalno partnerstvo poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- rad i radnopravni status zaposlenih u javnom i privatnom sektoru te zapošljavanje i stambenu politiku,
- mirovinska osiguranja,
- prava osoba s invaliditetom,
- uređivanje radnog prostora i zaštitu na radu,
- uređivanje i razvoj sustava dvostranog i trostranoga socijalnog dijaloga,
- zaštitu prava bivših političkih zatvorenika.

Članak 84.

Odbor za rad, mirovinski sustav i socijalno partnerstvo ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još do 4 člana može se imenovati i to: jedan iz reda predstavnika sindikata više razine, jedan iz Hrvatske udruge poslodavaca i dva predstavnika iz reda znanstvenih institucija, koji se bave pitanjima radnog prava i mirovinskih osiguranja.

Odbor za zdravstvo i socijalnu politiku

Članak 85.

U djelokrugu su Odbora za zdravstvo i socijalnu politiku poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- zdravstvenu zaštitu i organizaciju zdravstvene službe,
- suzbijanje bolesti ovisnosti,
- socijalnu skrb,
- zaštitu prognanih i raseljenih osoba,

- zaštitu starih i imovinski nezbrinutih osoba te druga pitanja socijalne politike i zdravstva.

Članak 86.

Odbor za zdravstvo i socijalnu politiku ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još 6 članova Odbora može se imenovati, i to: jedan iz Hrvatske liječničke komore, jedan iz Hrvatske komore medicinskih sestara, tri iz reda stručnjaka u području zdravstva i jedan iz reda stručnjaka u području socijalne skrbi.

Odbor za obitelj, mlade i sport

Članak 87.

U djelokrugu su Odbora za obitelj, mlade i sport poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- brak, obitelj i skrbništvo, posebnu zaštitu djece i materinstva i mladih,
- kvalitetu života mladih i njihovo sudjelovanje u svim djelatnostima društva,
- zaštitu djece i mladih od svih oblika ovisnosti,
- zaštitu žena na radu,
- planiranje obitelji i demografsku obnovu,
- sport.

Članak 88.

Odbor za obitelj, mlade i sport ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a mogu se imenovati 3 vanjska člana.

Odbor za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Članak 89.

U djelokrugu su Odbora za Hrvate izvan Republike Hrvatske poslovi utvrđivanja i praćenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- pravni i stvarni položaj dijelova hrvatskoga naroda te hrvatskih manjina u drugim državama i predlaganje mjera za unapređivanje svekolike suradnje radi ostvarenja i zaštite prava i očuvanja nacionalnog identiteta,
- sve oblike međunarodne i druge suradnje kad je to u interesu Hrvata u susjednim državama i svijetu kao i s time povezano usmjeravanje financijske potpore,
- poticanje programa povratka hrvatskih iseljenika te skrb o hrvatskim useljenicima na područja od posebne državne skrbi,
- inicijative i prijedloge koje podnose Hrvati iz susjednih država i svijeta,
- održavanje redovitih kontakata s predstavnicima Hrvata izvan Republike Hrvatske,
- zaštitu prava i interesa hrvatskih državljana koji žive ili borave u inozemstvu kao i osiguranje osobite skrbi i zaštite dijelovima hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske.

Članak 90.

Odbor za Hrvate izvan Republike Hrvatske ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još 4 člana Odbora može se imenovati iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

Odbor za ratne veterane

Članak 91.

U djelokrugu su Odbora za ratne veterane poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- zaštitu žrtava velikosrpske agresije i pobune u Republici Hrvatskoj,
- zaštitu prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji,
- zaštitu vojnih i civilnih invalida Domovinskog rata i svih sudionika domovinskog rata i članova njihovih obitelji,
- zaštitu vojnih i civilnih invalida te veterana II. svjetskog rata,
- zaštitu ostalih žrtava totalitarnih režima.
-

Članak 92.

Odbor za ratne veterane ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još tri člana može se imenovati iz reda predstavnika braniteljskih udruga i udruga proizašlih iz Domovinskog rata.

Odbor za prostorno uređenje i graditeljstvo

Članak 93.

U djelokrugu su Odbora za prostorno uređenje i graditeljstvo poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- promicanje uređenja prostora u svrhu učinkovitijeg korištenja, gospodarenja i zaštite prostora,
- usklađivanje djelatnosti na zaštiti prostornih resursa,
- usklađivanje regionalnoga prostornog razvoja,
- zaštićena područja od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku i izgradnju građevina od važnosti za Republiku Hrvatsku,
- korištenje i zaštitu graditeljske baštine,
- uvjete i način izrade, donošenja i provođenja dokumenata prostornog uređenja,
- sustav praćenja stanja u prostoru (informacijski sustav prostornog uređenja i izvješća o stanju u prostoru),
- uređenje građevinskog zemljišta,
- druga pitanja prostornog uređenja,
- graditeljstvo.

Članak 94.

Odbor za prostorno uređenje i graditeljstvo ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još 3 člana Odbora može se imenovati iz reda znanstvenih i stručnih djelatnika.

Odbor za zaštitu okoliša i prirode

Članak 95.

U djelokrugu su Odbora za zaštitu okoliša i prirode poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- temeljna rješenja zaštite i promicanja sveukupnih djelatnosti zaštite okoliša, sukladno svjetskim kriterijima,
- mjere praćenja, očuvanja i unapređivanja biološke i ekološke ravnoteže prirodnih dobara (more, voda, zrak, tlo, rudno blago, biljni i životinjski svijet) u odnosu na gospodarski razvitak,
- mjere korištenja i upravljanja pojedinim dijelovima okoliša, a posebice glede posebno zaštićenih dijelova prirode,
- praćenje i proučavanje pitanja nuklearne i radiološke sigurnosti radi osiguranja visoke razine te sigurnosti i djelotvorne zaštite ljudi i okoliša od ionizirajućih zračenja,
- poticanje mjera za saniranje postojećeg stanja devastacije okoliša i daljnje sprječavanje onečišćenja radi promicanja kvalitete življenja i zdravlja ljudi (zbrinjavanje komunalnog i industrijskog otpada, zbrinjavanje opasnog otpada, gospodarenje sekundarnim sirovinama),
- pritužbe upućene Saboru kojima se ukazuje na štetne radnje glede devastacije okoliša te ispitivanje njihove utemeljenosti.

Članak 96.

Odbor za zaštitu okoliša i prirode ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još tri člana mogu se imenovati iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu

Članak 97.

U djelokrugu su Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na:

- predškolski odgoj, osnovno, srednje, više i visoko obrazovanje,
- znanost, kulturu i tehničku kulturu,
- međunarodnu znanstvenu i tehničku suradnju,
- zaštitu i korištenje kulturnih dobara, povijesne građe i nasljeđa, arhiva i arhivske građe, spomen-obilježavanja povijesnih događaja i osoba,
- suradnju s vjerskim zajednicama,
- informatiku te druga pitanja obrazovanja, znanosti i kulture.

Članak 98.

Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz

reda zastupnika, a još 6 članova Odbora može se imenovati i to: dva iz područja znanosti, dva iz područja obrazovanja i dva iz područja kulture.

Odbor za poljoprivredu

Članak 99.

U djelokrugu su Odbora za poljoprivredu poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u području poljoprivrede, morskog i slatkovodnog ribarstva, marikulture, veterinarstva, sela, šumarstva, vodnog gospodarstva i ruralnog razvoja.

Članak 100.

Odbor za poljoprivredu ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još tri člana Odbora može se imenovati iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

Odbor za regionalni razvoj i fondove Europske unije

Članak 101.

U djelokrugu su Odbora za regionalni razvoj i fondove Europske unije poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u području regionalnog razvoja, korištenja sredstava iz fondova Europske unije, gospodarskog i socijalnog razvoja otoka i priobalja, obnovu i razvoj područja stradalih u Domovinskom ratu.

Članak 102.

Odbor za regionalni razvoj i fondove Europske unije ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još tri člana Odbora može se imenovati iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika.

Odbor za pomorstvo, promet i infrastrukturu

Članak 103.

U djelokrugu su Odbora za pomorstvo, promet i infrastrukturu poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u području pomorstva, prometa i infrastrukture te zaštite mora od onečišćenja s brodova.

Članak 104.

Odbor za pomorstvo, promet i infrastrukturu ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika a još pet članova Odbora može se imenovati i to: jedan znanstveni djelatnik iz područja telekomunikacija, jedan znanstveni djelatnik iz područja pomorstva, jedan stručni djelatnik iz područja željeznica, jedan stručni djelatnik iz područja cestovnog prometa i jedan stručni djelatnik iz područja pošta.

Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove

Članak 105.

Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove:

- priprema i podnosi Saboru prijedlog za izbor i razrješenje predsjednika, potpredsjednika i članova radnih tijela Sabora,
- predlaže imenovanje i opoziv predstavnika Sabora u određena državna i druga

- tijela i udruge,
- predlaže izbor, imenovanja, razrješenja i opoziv drugih dužnosnika koje bira, odnosno imenuje Sabor, ako zakonom nije drugačije određeno,
  - utvrđuje i Saboru podnosi prijedloge propisa o materijalnim pravima zastupnika u Saboru,
  - u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u području koje se odnosi na radne odnose, plaće i druga primanja dužnosnika,
  - donosi pojedinačna rješenja o stalnoj novčanoj naknadi i drugim primanjima zastupnika te plaćama dužnosnika koje imenuje i razrješuje Sabor i njegova radna tijela, ako zakonom nije drugačije određeno,
  - donosi odluke o mjerilima za utvrđivanje primanja i naknadama troškova znanstvenim, stručnim i javnim djelatnicima koji su članovi radnih tijela Sabora ili su uključeni u njihov rad,
  - donosi pojedinačna rješenja o mjesečnoj novčanoj naknadi znanstvenim, stručnim i javnim djelatnicima, koji su članovi radnih tijela Sabora,
  - obavlja i druge poslove određene ovim Poslovníkom i zakonom.

Članak 106.

Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova.

Odbor za predstavke i pritužbe

Članak 107.

Odbor za predstavke i pritužbe:

- razmatra predstavke, pritužbe i prijedloge upućene Saboru te ukazuje nadležnim tijelima na kršenje zakona i prava građana u postupku pred državnom upravom i tijelima koja imaju javne ovlasti,
- ukazuje Saboru na kršenje zakona i druge štetne pojave od šireg značenja i predlaže poduzimanje potrebnih mjera za njihovo otklanjanje,
- ispituje, putem ovlaštenih tijela, osnovanost predstavki, pritužbi i prijedloga te ukazuje ovlaštenim tijelima na potrebu poduzimanja, na zakonu osnovanih, mjera te o tome izvješćuje podnositelje predstavki i pritužbi, odnosno prijedloga,
- podnosi jednom godišnje izvješće o svom radu Saboru.

Članak 108.

Odbor za predstavke i pritužbe ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova.

Odbor za međuparlamentarnu suradnju

Članak 109.

Odbor za međuparlamentarnu suradnju zajedno s Odborom za vanjsku politiku brine za provedbu vanjske politike Republike Hrvatske u okvirima međuparlamentarne suradnje s drugim državama i međunarodnim organizacijama u poslovima od zajedničkog interesa.

Odbor za međuparlamentarnu suradnju ostvaruje suradnju s predstavničkim tijelima drugih država i međunarodnih organizacija osnivanjem zajedničkih tijela, skupina prijateljstva, poduzimanjem zajedničkih akcija, usuglašavanjem stajališta o pitanjima od zajedničkog interesa, razmjenom iskustava, međusobnim razmjenama programa rada te dokumentacijskog i informativnog materijala i glasila, zajedničkim sastancima zastupnika i razmjenom izaslanstava.

Odbor za međuparlamentarnu suradnju zajedno s Odborom za vanjsku politiku razmatra izvješća stalnih ili privremenih izaslanstava Sabora u međunarodnim parlamentarnim institucijama kao i izvješća o djelovanju skupina prijateljstva s predstavničkim tijelima pojedinih zemalja.

Predsjednika i potpredsjednika Odbora bira Sabor iz reda zastupnika koji su izabrani u stalna izaslanstva Sabora u međunarodnim parlamentarnim institucijama, a članovi Odbora su svi članovi navedenih izaslanstava.

Odbor za informiranje, informatizaciju i medije

Članak 110.

U djelokrugu su Odbora za informiranje, informatizaciju i medije poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnog radnog tijela u području informiranja, pisanih i elektroničkih medija, a posebice:

- razmatra pitanja komuniciranja, informiranja i medija o kojima odlučuje Sabor,
- prati, potiče i sudjeluje u donošenju zakona o pisanim i elektroničkim medijima (tisak, radio, televizija, Internet),
- poticanje nastanka, oblikovanja i potpisivanja relevantnih međunarodnih dokumenata o informiranju i medijima,
- praćenje primjene međunarodnih dokumenata o informiranju i medijima i praćenje rada odbora za medije i/ili informiranje drugih zemalja,
- zaštita prava na informiranje i informaciju, zaštita intelektualnog vlasništva, zaštita privatnosti na elektroničkim medijima.
- poticanje prava na informiranje, informaciju i komuniciranje novim tehnologijama i sredstvima elektroničkog komuniciranja (Internet, elektronička trgovina, Internet edukacija),
- promicanje tehničke kulture i međunarodne tehničke suradnje glede uporabe računala i računalnog umrežavanja (Internet),
- usklađivanje, poticanje i unaprjeđenje gospodarstva temeljenog na informacijskim tehnologijama,
- praćenje postojećih, predlaganje i poticanje korištenja novih tehnologija informiranja u radu Sabora i o radu Sabora,
- suradnja s udrugama, medijima, znanstvenim institucijama, povjerenstvima Vlade i Predsjednika Republike, koja razmatraju djelatnost komunikacije, informiranja i medija.

Odbor obavlja i druge poslove određene zakonom.

Članak 111.

Odbor za informiranje, informatizaciju i medije ima predsjednika, potpredsjednika i 11

članova iz reda zastupnika, a još 6 članova Odbora može se imenovati i to: dva iz medija, dva iz znanosti i dva iz udruga.

Odbor za ravnopravnost spolova

Članak 112.

U djelokrugu su Odbora za ravnopravnost spolova poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u područjima koja se odnose na poticanje i praćenje primjene načela ravnopravnosti spolova u zakonodavstvu Republike Hrvatske, a posebice:

- poticanje potpisivanja međunarodnih dokumenata o ravnopravnosti spolova i praćenje primjene tih dokumenata,
- sudjelovanje u izradi, provedbi i analizi ostvarenja Nacionalne politike za ostvarenje ravnopravnosti spolova u Republici Hrvatskoj,
- suradnju i utvrđivanje mjera i aktivnosti za unapređivanje prava na ravnopravnost spolova,
- predlaganje programa mjera za uklanjanje diskriminacije po spolu,
- poticanje ravnomjerne spolne zastupljenosti u sastavu radnih tijela i izaslanstava Sabora,
- sudjelovanje u izradi dokumenata o integracijskim aktivnostima Republike Hrvatske izmjenom i prilagodbom zakonodavstva i provedbenih mjera za ostvarenje ravnopravnosti spolova prema standardima primijenjenim u zakonodavstvu i programima Europske unije,
- utvrđivanje prijedloga zakona i drugih akata o ravnopravnosti spolova,
- uvođenje načela ravnopravnosti spolova u obrazovanju, zdravstvu, javnom informiranju, socijalnoj politici, zapošljavanju, poduzetništvu, procesima odlučivanja, obiteljskim odnosima i drugo.

Članak 113.

Odbor za ravnopravnost spolova ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još tri člana Odbora može se imenovati iz reda nevladinih udruga, znanstvenih i stručnih institucija koje se bave promicanjem ravnopravnosti spolova i zaštite ljudskih prava.

Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu

Članak 114.

U djelokrugu su Odbora za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu poslovi utvrđivanja i praćenja provođenja politike, a u postupku donošenja zakona i drugih propisa ima prava i dužnosti matičnoga radnog tijela u području koje se odnosi na:

- pitanja ustrojstva, djelokruga i načina rada tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- osnivanje, ukidanje, spajanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te funkcioniranje predstavničkih i drugih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- financiranje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- pravni položaj zaposlenih u upravnim tijelima lokalne i područne (regionalne)

samouprave.

Članak 115.

Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu ima predsjednika, potpredsjednika i 11 članova iz reda zastupnika, a još 9 članova Odbora može se imenovati na prijedlog predstavničkog tijela jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave i to: po jedan iz Zagreba, Osijeka, Splita i Rijeke, dva iz jedinica područne (regionalne) samouprave, dva iz jedinica lokalne samouprave-općine (jedan iz kontinentalnog a jedan iz priobalnog dijela Republike Hrvatske) te jedan iz reda uglednih pravnika.

Mandatno-imunitetno povjerenstvo

Članak 116.

Mandatno-imunitetno povjerenstvo:

- predlaže Saboru odluku o prestanku mandata zastupniku, odnosno odluku o mirovanju mandata zastupnika, kada se ispune zakonom predviđeni uvjeti podnosi izvješće Saboru da su ispunjeni zakonski uvjeti za početak zastupničkog mandata zamjeniku zastupnika,
- predlaže Saboru donošenje odluke o imunitetu zastupnika, a kada Sabor ne zasjeda, odlučuje o imunitetu, time da odluku mora naknadno potvrditi Sabor,
- predlaže Saboru donošenje odluke u postupku odobrenja pritvora ili pokretanja kaznenog postupka protiv Glavnoga državnog odvjetnika, a kada Sabor ne zasjeda donosi odluku o odobrenju s tim da njegovu odluku naknadno potvrđuje Sabor.
- obavlja i druge poslove određene ovim Poslovnikom.

Članak 117.

Mandatno-imunitetno povjerenstvo ima predsjednika, potpredsjednika i 7 članova.

VI. ODNOS SABORA I PREDSJEDNIKA REPUBLIKE

Članak 118.

Prijedlog za pokretanje postupka utvrđivanja posebne odgovornosti Predsjednika Republike može Saboru uputiti jedna petina svih zastupnika Sabora.

Prijedlog za pokretanje postupka iz stavka 1. ovoga članka zajedno sa činjeničnim opisom, pravnom naznakom i dokazima o povredi Ustava Republike Hrvatske koja se Predsjedniku Republike stavlja na teret, dostavlja se u pisanom obliku predsjedniku Sabora, uz vlastoručne potpise zastupnika, najkasnije 30 dana prije zakazane sjednice Sabora na kojoj će se o tome raspravljati.

Prijedlog iz stavka 1. ovoga članka dostavit će predsjednik Sabora Predsjedniku Republike.

Predsjednik Republike ima se pravo očitovati u pisanom obliku o prijedlogu iz stavka 1. ovoga članka u roku od 30 dana od dana primitka prijedloga.

Prije odlučivanja o pokretanju postupka za utvrđivanje posebne odgovornosti Predsjednika Republike, predsjednik Sabora uputit će Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav akte iz stavka 2. ovoga članka radi davanja mišljenja Saboru o utemeljenosti prijedloga. Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav svoje će mišljenje dati u roku od tri dana od dana primitka

akata iz stavka 2. ovoga članka.

Odluku o pokretanju postupka utvrđivanja posebne odgovornosti Predsjednika Republike donosi Sabor dvotrećinskom većinom svih zastupnika u roku od 15 dana od dana očitovanja Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav.

VII. ODNOS SABORA I VLADE

Predstavljanje Vlade Saboru

Članak 119.

Mandatar, odmah po sastavljanju Vlade, a najkasnije u roku od 30 dana od dana prihvatanja mandata, dužan je program Vlade i Vladu predstaviti Saboru i tražiti glasovanje o povjerenju.

Mandatar, uz zahtjev za glasovanje o povjerenju, dostavlja program Vlade i životopise predloženih članova Vlade.

O programu Vlade vodi se rasprava.

Povjerenje je iskazano ako je za prijedlog glasovala većina svih zastupnika u Saboru, a glasuje se za prijedlog u cjelini.

Vlada stupa na dužnost kada joj povjerenje iskaže većina svih zastupnika u Saboru.

Ako se naknadno imenuje pojedini član Vlade, rasprava o predloženom kandidatu provodi se u radnom tijelu Sabora u čijem djelokrugu su pitanja iz nadležnosti središnjeg tijela državne uprave čijim se čelnikom kandidat predlaže imenovati.

Ukoliko je utvrđena nadležnost dva ili više radnih tijela Sabora, rasprava se provodi na zajedničkoj sjednici tih radnih tijela.

Iznimno, ukoliko se naknadno imenuje pojedini član Vlade koji nije nadležan za određeno područje sukladno stavku 6. ovoga članka ili iz drugog razloga nije moguće utvrditi nadležnost pojedinog radnog tijela, rasprava se provodi u Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav.

Tijekom rasprave iz stavaka 6., 7. i 8. ovoga članka predloženom kandidatu mogu se postavljati pitanja na što ovaj ima pravo odgovoriti.

Na sjednici Sabora glasuje se o povjerenju predloženom članu Vlade iz stavaka 6. i 8. ovoga članka, bez rasprave.

Članak 120.

Nakon glasovanja o iskazivanju povjerenja predsjedniku i članovima Vlade, predsjednik i članovi Vlade daju svečanu prisegu.

Tekst svečane prisege utvrđuje se zakonom.

Predsjednik izgovara tekst prisege i nakon toga proziva pojedinačno članove Vlade, a članovi Vlade daju prisegu tako što ustaju i izgovaraju »Prisežem«.

Član Vlade, odnosno naknadno imenovani član koji nije bio nazočan davanju svečane prisege, daje svečanu prisegu na idućoj sjednici Sabora.

Članak 121.

Vlada određuje člana Vlade i zamjenika ministra, za svog predstavnika u Saboru povodom rasprave o prijedlogu zakona i drugih akata.

Predstavnik Vlade iz stavka 1. ovoga članka, nazočan sjednicama Sabora i radnih tijela Sabora, sudjeluje u njihovu radu, iznosi stajališta Vlade, daje obavijesti i stručna objašnjenja, izjašnjava se o podnesenim amandmanima ako je za to ovlašten, te obavještava Vladu o stajalištima i mišljenjima Sabora, odnosno radnih tijela.

Ako na raspravi nije nazočan predstavnik Vlade iz stavka 1. ovoga članka, Sabor ili radno tijelo može, smatra li da je nazočnost predstavnika Vlade nužna, raspravu prekinuti ili odgoditi. O tome će Sabor odnosno radno tijelo odlučiti bez rasprave.

U raspravi u Saboru i radnim tijelima, osim predstavnika Vlade iz stavka 1. ovoga članka, mogu sudjelovati i drugi njezini članovi.

Članak 122.

O sazvanim sjednicama predsjednik Sabora i predsjednici radnih tijela Sabora izvješćuju predsjednika Vlade. O sazvanim sjednicama Sabora i radnih tijela Sabora, na kojima će se razmatrati prijedlog akta ili drugi prijedlog što ga je podnijela Vlada, izvješćuju se i ovlašteni predstavnici Vlade.

Zatražena mišljenja, stajališta i prijedloge Vlade, u slučajevima kada ona nije predlagatelj, Vlada je obvezna dostaviti Saboru do početka rasprave u radnim tijelima Sabora te odrediti svog predstavnika.

Odgovornost Vlade Saboru

Članak 123.

Vlada je obvezna, na zahtjev Sabora izvijestiti Sabor o svom radu, o politici koju provodi, u cjelini ili u pojedinom području, o izvršavanju zakona i drugih propisa te o drugim pitanjima iz svog djelokruga.

Vlada može i na vlastiti poticaj podnijeti Saboru izvješće o svom radu i o stanju u pojedinim područjima.

Članak 124.

Vlada je odgovorna Saboru za svoj rad i odluke koje donosi.

Predsjednik i članovi Vlade zajednički su odgovorni za odluke koje donosi Vlada, a osobno su odgovorni za svoje područje rada.

Članak 125.

Na prijedlog najmanje jedne petine ukupnog broja zastupnika u Saboru može se pokrenuti pitanje povjerenja predsjedniku Vlade, pojedinom njezinom članu ili Vladi u cjelini.

Glasovanje o povjerenju Vladi može zahtijevati i njezin predsjednik.

Prijedlog za pokretanje pitanja povjerenja predsjedniku Vlade, pojedinom njezinom članu ili Vladi u cjelini, uvrštava se odmah u dnevni red, bez odlučivanja.

Vlada je dužna očitovati se o prijedlogu iz stavka 1. ovoga članka najkasnije u roku od 8 dana od dana uvrštavanja prijedloga u dnevni red.

Ne može se raspravljati i glasovati o povjerenju prije nego protekne sedam dana od dana dostave prijedloga Saboru.

Sabor će o povjerenju raspravljati i glasovati najkasnije u roku od 30 dana od dana dostave prijedloga Saboru.

U raspravi o povjerenju predsjedniku Vlade ili Vladi u cjelini predsjednik Vlade može usmeno obrazložiti očitovanje Vlade o prijedlogu, a o prijedlogu za pokretanje pitanja povjerenja pojedinom ministru može se očitovati taj ministar.

Predsjednik Vlade, odnosno ministar mogu prije završnog govora predlagatelja održati govor, a mogu se javljati i dobiti riječ tijekom rasprave radi davanja objašnjenja.

Na izlaganje predstavnika predlagatelja ili govor zastupnika može odgovoriti predsjednik Vlade ili ministar o čijem se povjerenju raspravlja. Na izlaganje predsjednika Vlade ili ministra može odgovoriti samo zastupnik kojeg je predsjednik Vlade, odnosno ministar, u izlaganju spomenuo ili predstavnik predlagatelja.

Pravo na odgovor na repliku imaju samo osobe iz stavka 9. ovoga članka.

Odluka o nepovjerenju je donijeta ako je za nju glasovala većina od ukupnog broja zastupnika u Saboru.

Članak 126.

Ako Sabor odbije prijedlog za izglasavanje nepovjerenja Vladi, odnosno pojedinom njenom članu, zastupnici koji su ga postavili ne mogu ponovno podnijeti isti prijedlog prije isteka roka od šest mjeseci.

Ako se izglasa nepovjerenje predsjedniku Vlade ili Vladi u cjelini, predsjednik Vlade i Vlada podnose ostavku.

Ako se izglasa nepovjerenje pojedinom članu Vlade, predsjednik Vlade može umjesto njega predložiti drugoga člana Saboru da mu izglasa povjerenje ili predsjednik Vlade i Vlada mogu podnijeti ostavku.

Članak 127.

Sabor, odnosno njegova radna tijela mogu tražiti izvješće i podatke od ministara i dužnosnika koji rukovode radom drugih tijela državne uprave, a oni su na postavljeni zahtjev obvezni:

- izvijestiti o pitanjima i pojavama u djelokrugu ministarstva, odnosno drugog tijela državne uprave,
- podnijeti izvješće o izvršavanju i provođenju zakona i drugih akata, odnosno zadaća za čije su izvršavanje odgovorni,
- dostaviti podatke kojima raspolažu, ili koje su u svom djelokrugu obvezni prikupljati i evidentirati te spise i drugo potrebno za rad Sabora ili radnog tijela,
- odgovoriti na upućena pitanja.

Sabor, odnosno njegova radna tijela, osim izvješća i podataka iz stavka 1. ovoga članka, mogu od ministara i dužnosnika koji rukovode radom drugih tijela državne uprave, tražiti i provođenje određenih radnji koje su u njihovoj nadležnosti.

Godišnje izvješće o radu Vlade i stanju u državi

Članak 128.

Predsjednik Vlade jednom godišnje, na početku drugog redovitog zasjedanja Sabora sukladno članku 217. stavku 1. ovoga Poslovnika, usmeno predstavlja Saboru godišnje izvješće o radu Vlade i stanju u državi.

Govor predsjednika Vlade o izvješću iz stavka 1. ovoga članka može trajati najdulje jedan sat. Na govor predsjednika Vlade nije dopuštena replika.

Članak 129.

O godišnjem izvješću iz članka 128. ovoga Poslovnika vodi se rasprava.

U raspravi mogu sudjelovati samo klubovi zastupnika. Predstavnik kluba zastupnika u raspravi može govoriti najdulje 20 minuta.

Nakon provedene rasprave predsjednik Vlade podnosi završno izlaganje koje može trajati najdulje 20 minuta.

U raspravi nije dopuštena replika.

Članak 130.

Na temelju godišnjeg izvješća iz članka 128. ovoga Poslovnika i provedene rasprave Sabor može donositi akte u skladu s ovim Poslovníkom kojima obvezuje Vladu na poduzimanje određenih radnji.

Zastupnička pitanja

a) Opće odredbe

Članak 131.

Zastupnici mogu postavljati zastupnička pitanja Vladi i pojedinom članu Vlade o ostvarivanju njezinih ustavnih prava i dužnosti, a posebice o stanju u pojedinim područjima društvenog života, te o provođenju zakona i drugih akata Sabora, odnosno o radu ministarstava i drugih tijela državne uprave te pravnih osoba s javnim ovlastima.

Zastupnička pitanja mogu se postavljati usmeno i u pisanom obliku. Zastupnik je dužan navesti kome postavlja zastupničko pitanje.

b) Usmena zastupnička pitanja

Članak 132.

Usmena pitanja Vladi, odnosno pojedinom članu Vlade zastupnici mogu postavljati na sjednicama za vrijeme »Aktualnog prijepodneva«.

»Aktualno prijepodne« održava se na početku svake sjednice Sabora prije prelaska na prvu točku dnevnog reda. U »Aktualnom prijepodnev« zastupnici organizirani u klubove zastupnika mogu postaviti ukupno 40 pitanja, a nezavisni zastupnici koji nisu izabrani na listi političke stranke, zastupnici nacionalnih manjina koji nisu organizirani u klub zastupnika te po jedan zastupnik političkih stranaka koji nemaju klub zastupnika mogu postaviti pitanje na svakoj drugoj sjednici.

Broj pitanja koja mogu postaviti zastupnici pojedinog kluba zastupnika određuje se razmjerno broju članova pojedinog kluba u odnosu na ukupni broj zastupnika na način da se broj članova pojedinog kluba podijeli s četiri s time da se pri izračunu rezultat 0,50 i više korigira na više.

Zastupnik može postaviti jedno pitanje. Ono mora biti kratko i jasno formulirano i u pravilu takvo da se na njega može odgovoriti odmah i bez pripreme.

Postavljanje pitanja ne može trajati dulje od dvije minute.

Nakon odgovora na pitanje zastupnik može izraziti zadovoljstvo ili nezadovoljstvo odgovorom na zastupničko pitanje iznašanjem razloga u trajanju do jedne minute.

Ako je nezadovoljan odgovorom zastupnik može zatražiti da mu Vlada, odnosno ministar dostavi odgovor u pisanom obliku.

Tijekom »Aktualnog prijepodneva« zastupnik ne može zatražiti riječ da bi odgovorio na navod iznesen u zastupničkom pitanju drugog zastupnika ili koji je u odgovoru na zastupničko

pitanje iznio predsjednik ili član Vlade.

Članak 133.

Zastupnici postavljanje usmenih zastupničkih pitanja najavljuju u pisanom obliku najkasnije 24 sata prije početka sjednice Sabora.

Najave iz stavka 1. ovoga članka ubacuju se u kutiju u Tajništvu Sabora, a obavezno sadrže ime i prezime zastupnika koji želi postaviti zastupničko pitanje, naznaku kome se pitanje postavlja te naznaku područja na koje se pitanje odnosi.

Članak 134.

Predsjednik Sabora dužan je organizirati provođenje ždrijebanja kojim se utvrđuje redoslijed za postavljanje usmenih zastupničkih pitanja odmah nakon proteka roka iz članka 133. stavka 1. ovoga Poslovnika.

Ždrijebanje se provodi javno.

Ždrijebanje se provodi na način da tajnik sjednice Sabora izvlači najave iz članka 133. ovoga Poslovnika iz kutije.

Po redoslijedu izvučenih najava iz članka 133. ovoga Poslovnika sastavlja se lista kojom se određuje redoslijed zastupnika koji postavljaju usmena zastupnička pitanja.

Pitanja nezavisnih zastupnika koji nisu izabrani na listi političke stranke i zastupnika nacionalnih manjina te po jednog zastupnika političke stranke koja nema klub zastupnika stavljaju se na prvo i svako daljnje mjesto na listi čiji je redni broj djeljiv s brojem pet, a prema redoslijedu kojim su izvučena u odnosu na ostala pitanja.

Nakon ždrijebanja lista s preslikom najava iz članka 133. ovoga Poslovnika dostavlja se predsjedniku Vlade.

Članak 135.

Klubovi zastupnika, radi važnosti pojedinih pitanja, ovlašteni su promijeniti područje i redoslijed za najviše tri pitanja koja su najavili članovi tog kluba o čemu su dužni izvijestiti predsjednika Sabora i predsjednika Vlade najkasnije jedan sat prije početka sjednice Sabora.

Članak 136.

Na pitanja postavljena Vladi odgovara predsjednik ili član Vlade. Na pitanja postavljena pojedinom ministru odgovara ministar.

Predsjednik Vlade dužan je osigurati nazočnost najmanje polovine članova Vlade na sjednici Sabora u vrijeme određeno za postavljanje zastupničkih pitanja.

Članak 137.

Član Vlade kome je pitanje postavljeno, dužan je odmah odgovoriti na postavljeno pitanje ili navesti razloge zbog kojih ne može odgovoriti.

Odgovor na postavljeno pitanje, u pravilu, može trajati do četiri minute.

Ukoliko zastupnik ne dobije odmah odgovor na postavljeno pitanje ili ako zatraži odgovor u pisanom obliku, Vlada odnosno pojedini član Vlade dužni su mu odgovoriti u roku od 30 dana od dana postavljanja pitanja.

Ako Vlada, odnosno član Vlade ne može odgovoriti u roku iz stavka 3. ovoga članka

dužni su, preko predsjednika Sabora izvijestiti zastupnika o razlozima zbog kojih to ne mogu učiniti i vremenu kada će dostaviti odgovor.

Na dostavu odgovora iz stvaka 3. ovoga članka na odgovarajući način se primjenjuju odredbe članaka 143. i 144. ovoga Poslovnika.

Članak 138.

Član Vlade kome je postavljeno zastupničko pitanje, može odbiti odgovor na postavljeno pitanje, ako se to pitanje ne odnosi na njegov rad ili na poslove iz njegova djelokruga.

Članak 139.

Ako je odgovor povjerljive naravi, član Vlade može predložiti da odgovori neposredno zastupniku ili na zatvorenoj sjednici radnog tijela u čijem je djelokrugu to pitanje.

c) Zastupnička pitanja u pisanom obliku

Članak 140.

Zastupnici mogu, posredovanjem predsjednika Sabora, postavljati zastupnička pitanja u pisanom obliku, a nakon dobivenog odgovora i dopunska zastupnička pitanja.

Članak 141.

Zastupničko pitanje mora biti postavljeno u skladu s odredbama ovoga Poslovnika.

Ako postavljeno pitanje nije u skladu s odredbama ovoga Poslovnika, predsjednik Sabora će pozvati zastupnika da svoje pitanje uskladi s odredbama ovoga Poslovnika.

Ako zastupnik ne uskladi svoje pitanje s odredbama ovoga Poslovnika, predsjednik Sabora neće to pitanje uputiti Vladi, odnosno ministru i o tome će izvijestiti zastupnika.

Članak 142.

Odgovor u pisanom obliku na pitanje postavljeno u pisanom obliku daje se u roku 30 dana od dana kada je pitanje dostavljeno Vladi, odnosno pojedinom članu Vlade kome je postavljeno.

Ako Vlada, odnosno član Vlade ne može odgovoriti u roku iz stavka 1. ovoga članka dužni su, preko predsjednika Sabora izvijestiti zastupnika o razlozima zbog kojih to ne mogu učiniti i vremenu kada će dostaviti odgovor.

Članak 143.

Vlada, odnosno ministar dostavlja odgovor u pisanom obliku zastupniku na zastupničko pitanje posredovanjem predsjednika Sabora.

Predsjednik Sabora upućuje odgovor u pisanom obliku svim zastupnicima, osim u slučaju iz članka 139. ovoga Poslovnika.

Članak 144.

Ako Vlada ili član Vlade ne odgovore na zastupničko pitanje sukladno članku 143. ovoga Poslovnika, predsjednik Sabora će nakon isteka vremena određenog za postavljanje

zastupničkih pitanja, izvijestiti zastupnike o pitanjima na koja Vlada ili pojedini član Vlade nisu dostavili odgovor u propisanom roku i zahtijevati da se u roku od osam dana dostavi odgovor.

Interpelacija

Članak 145.

Interpelacijom se na sjednici Sabora otvara rasprava o radu Vlade u cjelini ili o pojedinim odlukama Vlade ili ministarstva, ako one odstupaju od općeg stajališta Vlade ili ministarstva u provođenju zakona ili utvrđene politike.

Interpelacija se može podnijeti i kada zastupnik nije zadovoljan ni naknadnim dopunskim pisanim odgovorom Vlade ili člana Vlade na postavljeno pitanje, a pitanje i odgovor ukazuju da postoje osobito opravdani razlozi da se o njima otvori rasprava u Saboru.

Interpelacija se podnosi u pisanom obliku. U njoj mora biti jasno postavljeno i obrazloženo pitanje koje treba razmatrati te zaključke koje se predlaže donijeti. Interpelaciju potpisuju svi zastupnici koji su je pokrenuli.

Interpelaciju predsjedniku Sabora može podnijeti najmanje desetina zastupnika.

Članak 146.

Valjano podnijetu interpelaciju predsjednik Sabora dostavlja predsjedniku Vlade i zastupnicima u roku od 15 dana od dana primitka interpelacije.

Članak 147.

Vlada je obvezna, povodom interpelacije, dostaviti predsjedniku Sabora, najkasnije u roku od 15 dana od dana primitka interpelacije, izvješće o svojim mišljenjima i stajalištima povodom interpelacije.

Predsjednik Sabora upućuje izvješće zastupnicima u roku od 15 dana od dana primitka izvješća.

Članak 148.

Interpelacija se uvrštava u dnevni red prve iduće sjednice Sabora koja se održava nakon dostavljanja izvješća Vlade.

Ako Vlada ne podnese izvješće u roku iz članka 147. stavka 1. ovoga Poslovnika, interpelacija se uvrštava u dnevni red prve iduće sjednice po isteku toga roka.

Članak 149.

Zastupnici koji su podnijeli interpelaciju mogu izabrati svog predstavnika koji ima pravo na sjednici Sabora obrazložiti interpelaciju. Predsjednik Vlade, kada je interpelacija pokrenuta o radu Vlade u cjelini ili o pojedinim odlukama Vlade, odnosno pojedini ministar, kada se interpelacija odnosi na rad ministarstva, imaju pravo na sjednici usmeno obrazložiti izvješće Vlade povodom interpelacije.

Nakon toga Sabor provodi raspravu.

Članak 150.

Raspravu o interpelaciji Sabor završava utvrđivanjem stajališta o pitanju koje je pokrenuto interpelacijom i zaključcima postavljenim u interpelaciji. Po utvrđivanju stajališta o interpelaciji Sabor može postaviti pitanje odgovornosti Vlade ili pokrenuti pitanje povjerenja predsjedniku Vlade, pojedinom njezinom članu ili Vladi u cjelini.

Članak 151.

Zastupnici koji su pokrenuli interpelaciju mogu je povući do zaključenja rasprave.

Ako je interpelacija odbijena na sjednici Sabora ili je povučena, o istoj temi ne može se ponovno podnijeti interpelacija prije isteka roka od tri mjeseca od dana kada je Sabor odbio interpelaciju, odnosno od dana kada je povučena.

VIII. EUROPSKI POSLOVI

Članak 152.

Odbor za europske poslove na temelju radnog programa Europske komisije i programa predsjedništava Vijećem Europske unije provodi prethodnu raspravu o djelovanju Sabora u europskim poslovima o čemu obavještava druga radna tijela Sabora.

Radni program

Članak 153.

Radna tijela Sabora razmatraju popis prijedloga zakonodavnih akata Europske unije koji dostavlja Vlada i o prijedlozima zakonodavnih akata Europske unije iz svog djelokruga obavještavaju Odbor za europske poslove radi donošenja Radnog programa.

Radni program iz stavka 1. ovoga članka Odbor za europske poslove dostavlja predsjedniku Sabora i Vladi.

Na temelju informacija o drugim dokumentima Europske unije o kojima se predviđa rasprava u Vijeću Europske unije i Europskom vijeću radna tijela Sabora mogu Odboru za europske poslove predložiti nadopunu Radnog programa.

Osim u slučaju iz stavka 3. ovoga članka Odbor za europske poslove može i na vlastiti poticaj nadopuniti Radni program koji dostavlja predsjedniku Sabora i Vladi.

Članak 154.

Odbor za europske poslove, odmah po primitku, stajalište Republike Hrvatske o dokumentu Europske unije iz Radnog programa prosljeđuje radnom tijelu Sabora iz članka 180. ovoga Poslovnika.

Vodeći računa o rokovima usvajanja dokumenta Europske unije u institucijama Europske unije, Odbor za europske poslove može radnom tijelu iz stavka 1. ovoga članka odrediti rok za donošenje mišljenja.

Odbor za europske poslove provodi raspravu o stajalištu Republike Hrvatske o dokumentu Europske unije uzimajući u obzir mišljenje radnog tijela iz stavka 1. ovoga članka. Nakon provedene rasprave Odbor za europske poslove može donijeti zaključak, koji dostavlja predsjedniku Sabora i Vladi.

Ukoliko radno tijelo Sabora iz stavka 1. ovoga članka ne donese mišljenje u određenom roku, Odbor za europske poslove može samostalno donijeti zaključak.

Članak 155.

Odbor za europske poslove, odmah po primitku, prosljeđuje stajalište Republike Hrvatske o dokumentima Europske unije iz područja zajedničke vanjske i sigurnosne politike Europske unije iz Radnog programa Odboru za vanjsku politiku.

Nakon provedene rasprave o stajalište Republike Hrvatske iz stavka 1. ovoga članka, Odbor za vanjsku politiku može donijeti zaključak, koji dostavlja predsjedniku Sabora i Vladi.

Članak 156.

Dokument Europske unije iz Radnog programa u gornjem desnom kutu naslovne stranice sadrži oznaku: „D.E.U. br. ...“

Svaki dokument Europske unije dobiva idući redni broj na kraju oznake iz stavka 1. ovoga članka, a tu oznaku mora sadržavati svaki drugi pisani materijal (stajalište Republike Hrvatske, izvješća, mišljenja, zaključci i dr.) koji se odnosi na dokument Europske unije iz Radnog programa, sve do donošenja dokumenta Europske unije u institucijama Europske unije.

Redni brojevi iz stavka 2. ovoga članka počinju od broja jedan i nastavljaju se u nizu za jednu godinu u skladu s Radnim programom.

Razmatranje izvješća Vlade o održanim sastancima Vijeća Europske unije

Članak 157.

Predsjednik Odbora za europske poslove saziva sjednicu Odbora na kojoj će se raspravljati o izvješću Vlade o održanom sastanku Vijeća Europske unije i pripremama za sljedeći sastanak Vijeća Europske unije odmah po primitku izvješća.

Nakon provedene rasprave o izvješću iz stavka 1. ovog članka Odbor za europske poslove može donijeti zaključak koji dostavlja predsjedniku Sabora i Vladi.

Provjera poštovanja načela supsidijarnosti

Članak 158.

Pravo predlaganja pokretanja postupka provjere poštovanja načela supsidijarnosti u prijedlozima zakonodavnih akata Europske unije imaju predlagatelji zakona iz članka 172. ovoga Poslovnika.

Prijedlog za pokretanjem postupka provjere poštovanja načela supsidijarnosti podnosi se predsjedniku Sabora u roku od dva tjedna od objave prijedloga zakonodavnog akta Europske unije na hrvatskom jeziku.

Predsjednik Sabora prijedlog za pokretanjem postupka provjere poštovanja načela supsidijarnosti dostavlja Odboru za europske poslove koji provodi postupak provjere u roku od sedam tjedana od objave prijedloga zakonodavnog akta Europske unije na hrvatskom jeziku.

Ako Odbor za europske poslove utvrdi da prijedlog zakonodavnog akta Europske unije nije u skladu s načelom supsidijarnosti o tome donosi obrazloženo mišljenje, koje dostavlja predsjedniku Sabora.

Predsjednik Sabora obrazloženo mišljenje iz stavka 4. ovoga članka dostavlja Vladi, predsjedniku Europskog parlamenta i predsjedniku Europske komisije, te predsjedavajućem Vijeća Europske unije.

Na postupak provjere načela supsidijarnosti u zakonodavnim aktima Europske unije odgovarajuće se primjenjuju odredbe ovoga članka.

IX. AKTI SABORA

Opće odredbe

Članak 159.

Sabor, na temelju prava i ovlaštenja utvrđenih Ustavom Republike Hrvatske i ovim Poslovnikom, donosi Ustav, zakone, državni proračun, odluke, deklaracije, rezolucije, povelje, preporuke i zaključke te daje vjerodostojna tumačenja zakona.

Članak 160.

Sabor može odlukom, poveljom, zahvalnicom ili drugim aktom domaćem ili stranom državljaninu ili organizaciji odati priznanje za njihov rad koji je od osobitog interesa za Republiku Hrvatsku. Prijedlog priznanja Sabora podnosi predsjednik Sabora.

Članak 161.

Odluka se donosi kao akt uređivanja unutarnjeg ustrojstva, načina rada i odnosa u Saboru.

Odlukom, kao aktom ostvarivanja prava Sabora, odlučuje se o izboru, odnosno imenovanju, razrješenju i opozivu, o imenovanju u određena tijela, o potvrđivanju akata drugih tijela i osoba ili o davanju suglasnosti na takve akte kad je to određeno zakonom te obavljaju druga Ustavom Republike Hrvatske i zakonom utvrđena prava.

Članak 162.

Akti, kojima se uređuje unutarnje ustrojstvo, način rada i odnosi u Saboru, odnosno propisuje jedinstvena metodološko-nomotehnička pravila za izradu akata ili vrše druge opće ovlasti donose se u obliku odluke, poslovnika ili pravilnika.

Članak 163.

Deklaracijom se izražava opće stajalište Sabora o pitanjima unutarnje ili vanjske politike te o drugim bitnim pitanjima važnim za državu.

Članak 164.

Rezolucijom Sabor ukazuje na stanje i probleme u određenom području i na mjere koje bi trebalo provoditi u tom području.

Preporukom se ukazuje na podnesene predstavke i pritužbe o nepravilnostima u radu tijela koja imaju javne ovlasti s prijedlogom za njihovo razrješenje.

Članak 165.

Zaključcima Sabor utvrđuje stajališta o određenim događajima i pojavama.

Na osnovi ocjene stanja u pojedinom području zaključcima se mogu zauzimati stajališta, izražavati mišljenja ili utvrđivati obveze Vlade, ministarstava i drugih tijela državne uprave.

Članak 166.

Radna tijela Sabora mogu, u okviru svojega djelokruga, donositi zaključke o svojem radu i o radu Stručne službe Sabora, kojima zauzimaju stajališta, izražavaju mišljenja i daju prijedloge i primjedbe.

Radna tijela Sabora donose i druge akte u okviru ovlaštenja utvrđenih zakonom i drugim propisom.

Članak 167.

Tekst zakona i druge akte Sabora potpisuje predsjednik Sabora.

Zaključke i druge akte koje donose radna tijela Sabora potpisuje predsjednik radnog tijela koje je donijelo zaključke i druge akte.

Članak 168.

Na izvornike zakona i drugih propisa i općih akata Sabora stavlja se pečat Sabora.

Pod izvornikom zakona, odnosno drugog propisa i općeg akta Sabora, smatra se onaj tekst zakona, odnosno drugog propisa i općeg akta, koji je donesen na sjednici Sabora.

Izvornici akata Sabora čuvaju se u Saboru.

O izradi izvornika akata Sabora, o stavljanju pečata na izvornike tih akata, o čuvanju izvornika i o njihovoj evidenciji brine se tajnik Sabora.

Članak 169.

Ustav, zakoni i drugi propisi te akti Sabora, vjerodostojno tumačenje zakona, odluke o izboru, odnosno imenovanju, razrješenju i opozivu dužnosnika koje bira ili imenuje Sabor, odluka o obrascu zastupničke iskaznice, deklaracije i rezolucije objavljuju se u »Narodnim novinama« te u glasilu Sabora.

Zaključci kojima se zauzimaju stajališta, izražavaju mišljenja i utvrđuju obveze Vlade, ministarstava i drugih tijela državne uprave u pogledu izvršavanja zakona, objavljuju se u glasilu Sabora, a po odluci Sabora i u "Narodnim novinama". Ostali zaključci dostavljaju se onima na koje se odnose.

Akt o potvrđivanju međunarodnog ugovora s tekstom ugovora objavljuje se u »Narodnim novinama« te u glasilu Sabora.

O objavljivanju akata Sabora brine se tajnik Sabora.

Tajnik Sabora daje, na osnovi izvornika akta Sabora, ispravke pogrešaka u objavljenom tekstu toga akta.

Članak 170.

Ako predsjednik Sabora ustanovi da podneseni prijedlog akta Saboru ili drugi prijedlog nije sastavljen u skladu s odredbama ovoga Poslovnika, zatražit će od predlagatelja da u određenom roku postupi i uskladi prijedlog akta ili drugog prijedloga s odredbama ovoga Poslovnika.

Za vrijeme dok predlagatelj ne otkloni nedostatke, ne teku rokovi za razmatranje akata utvrđeni ovim Poslovníkom, a ako nedostaci ne budu otklonjeni u roku od 15 dana od poziva da se prijedlog akta ili drugi prijedlog uskladi, smatrat će se da akt ili drugi prijedlog i nije podnesen Saboru.

Postupak donošenja akata Sabora

A. POSTUPAK DONOŠENJA ZAKONA

a) Pokretanje postupka

Članak 171.

Postupak donošenja zakona pokreće se dostavom prijedloga zakona predsjedniku Sabora.

Članak 172.

Pravo predlagati zakone ima svaki zastupnik, klubovi zastupnika, radna tijela Sabora te Vlada.

Pravo predlaganja drugih akata imaju predlagatelji iz stavka 1. ovoga članka, osim ako je Ustavom Republike Hrvatske, ovim Poslovníkom ili zakonom propisano da pojedini prijedlog mogu podnijeti samo određena tijela ili određeni broj zastupnika.

Članak 173.

Sabor može posebnim zaključkom odrediti da se u radnim tijelima provede, na osnovi ocjene stanja u pojedinim područjima te izloženih teza o mogućim normativnim rješenjima, a uz potrebna obrazloženja, prethodna rasprava o razlozima donošenja zakona i o osnovnim pitanjima koja treba urediti zakonom.

Prijedlog za provođenje prethodne rasprave može podnijeti ovlaštenu predlagatelj zakona iz članka 172. ovoga Poslovníka.

Prethodna se rasprava može provesti i na sjednici Sabora.

Nakon provedene prethodne rasprave sva stajališta, mišljenja i prijedlozi dostavljaju se predlagatelju koji je obvezan pri izradi prijedloga zakona uzeti ih u obzir te posebno obrazložiti one koje nije mogao prihvatiti.

b) Prijedlog zakona

Sadržaj prijedloga

Članak 174.

Prijedlog zakona sadrži:

- ustavnu osnovu donošenja zakona,
- ocjenu stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom te posljedice koje će donošenjem zakona proisteći,
- ocjenu i izvore potrebnih sredstava za provođenje zakona,
- tekst prijedloga zakona, s obrazloženjem,
- tekst odredbi važećeg zakona koje se mijenjaju, odnosno dopunjuju, ako se predlaže izmjena ili dopuna zakona.

Predlagatelj zakona obvezan je izvijestiti predsjednika Sabora tko će u radnim tijelima i Saboru davati obavještenja i objašnjenja, odnosno potrebna obrazloženja o podnesenom prijedlogu zakona.

Uz prijedlog zakona predlagatelj može dostaviti i odgovarajuću dokumentaciju, posebice stručna mišljenja, prihvaćene međunarodne ugovore i druge akte kojima obrazlaže svoj prijedlog.

Tekst prijedloga zakona mora biti izrađen u skladu s jedinstvenim metodološko-nomotehničkim pravilima za izradu akata koja donosi Sabor.

Predlagatelji zakona dužni su dostaviti prijedlog zakona jezično pregledan, odnosno ispravljen.

Kad su predlagatelji zakona zastupnici, radna tijela ili klubovi zastupnika njihov prijedlog jezično će pregledati, odnosno ispraviti Stručna služba Sabora za vrijeme trajanja postupka donošenja zakona.

Članak 175.

Tekst prijedloga zakona sadrži rješenja u obliku pravnih odredbi.

Pojedina se rješenja mogu predložiti alternativno, s potrebnim obrazloženjima svake od predloženih alternativa.

U obrazloženju prijedloga zakona daje se objašnjenje pojedinih odredbi koje sadrži prijedlog zakona.

Članak 176.

Kad se prijedlogom zakona određuje da pojedine njegove odredbe imaju povratno djelovanje, predlagatelj zakona dužan je obrazložiti posebno opravdane razloge koji to nalažu.

c) Zaprimanje i upućivanje prijedloga

Članak 177.

Prijedlog zakona u gornjem desnom kutu naslovne stranice obvezatno sadrži oznaku: »P.Z. br ...«, a zakon koji se usklađuje s propisima Europske unije oznaku "P.Z.E. br...".

Svaki prijedlog zakona dobiva idući redni broj na kraju oznake iz stavka 1. ovoga članka, a tu oznaku mora sadržavati svaki drugi pisani materijal (izvješća, mišljenja, amandmani, konačni prijedlog zakona i drugo) koji se odnosi na prijedlog određenog zakona, sve do donošenja zakona.

Redni brojevi iz stavka 2. ovoga članka počinju od broja jedan i nastavljaju se u nizu za jedan saziv Sabora.

Članak 178.

Predsjednik Sabora upućuje primljeni prijedlog zakona predsjednicima svih radnih tijela, svim zastupnicima i predsjedniku Vlade, kada Vlada nije predlagatelj.

d) Razmatranje prijedloga u radnim tijelima

Članak 179.

Prije rasprave o prijedlogu zakona na sjednici Sabora, predsjednik matičnoga radnog tijela i Odbora za zakonodavstvo dužni su prijedlog zakona uvrstiti u dnevni red sjednice radnog tijela i provesti raspravu.

Osim tijela iz stavka 1. ovoga članka i druga radna tijela mogu razmatrati prijedlog zakona.

Radna tijela izjašnjavaju se o svim elementima prijedloga zakona, a Odbor za zakonodavstvo posebno i o ustavnim osnovama zakona.

Članak 180.

Kad razmotri prijedlog zakona, radno tijelo podnosi svoje izvješće Saboru s mišljenjem, stajalištem, primjedbama i prijedlozima iznesenim u tijeku njegovog razmatranja.

Matično radno tijelo može razmotriti mišljenje, stajalište, primjedbe i prijedloge koje su mu dostavila druga radna tijela koja su razmatrala prijedlog, odnosno od drugih radnih tijela može zatražiti dostavljanje istih. U izvješću, koje matično radno tijelo podnosi Saboru, izražava i svoje stajalište o mišljenju, stajalištu, primjedbama i prijedlozima tih radnih tijela, ako ih je zaprimilo prije zaključenja rasprave o prijedlogu zakona.

Članak 181.

Predsjednik Sabora zaprimljena izvješća radnih tijela dostavlja, predlagatelju zakona i zastupnicima.

Članak 182.

Radno tijelo, kad razmotri prijedlog zakona, određuje izvjestitelja koji će na sjednici Sabora izlagati mišljenja, stajališta, primjedbe te obrazlagati prijedloge tog tijela.

PRVO ČITANJE ZAKONA

Rasprava o prijedlogu zakona na sjednici Sabora

Članak 183.

Prvo čitanje zakona je prvi dio u postupku donošenja zakona koje se provodi na sjednici Sabora.

Prvo čitanje zakona obuhvaća uvodno izlaganje predlagatelja, opću raspravu o prijedlogu zakona, raspravu o pojedinostima koja uključuje i raspravu o tekstu prijedloga zakona, raspravu o stajalištima radnih tijela koja su razmatrala prijedlog te donošenje zaključka o potrebi donošenja zakona.

Članak 184.

Prvo čitanje zakona započinje uvodnim izlaganjem predlagatelja zakona, odnosno predstavnika koje on odredi na početku rasprave. Predlagatelj zakona odnosno predstavnik kojeg on odredi, osim uvodnog izlaganja imaju prava davati objašnjenja, iznositi mišljenja i izjašnjavati se o iznesenim mišljenjima, stajalištima, primjedbama i prijedlozima tijekom cijele rasprave u skladu s odredbama ovoga Poslovnika.

Predstavnik Vlade može zatražiti riječ tijekom cijele rasprave u Saboru i kada prijedlog zakona nije podnijela Vlada.

Predlagatelj zakona može povući prijedlog zakona do zaključenja rasprave.

Članak 185.

Izvjestitelj radnog tijela koje je razmotrilo prijedlog zakona može iznijeti mišljenja, stajališta, primjedbe i prijedloge koje je zauzelo radno tijelo.

Članak 186.

Na sjednici Sabora vodi se o prijedlogu zakona, u pravilu objedinjeno, opća rasprava i rasprava o pojedinostima.

Članak 187.

Opća rasprava o prijedlogu zakona vodi se na način da zastupnici iznose svoja mišljenja o potrebi donošenja zakona, o osnovnim pitanjima koja treba urediti zakonom, o ustavnoj ovlasti da se predloženi odnosi uredi zakonom i o opsegu i načinu zakonskog uređivanja tih odnosa.

Rasprava o pojedinostima vodi se o tekstu prijedloga zakona i o pojedinim odredbama.

Ako zastupnici ocijene da nije potrebno donijeti zakon, prijedlog zakona odbit će se zaključkom koji mora biti obrazložen i dostavljen predlagatelju.

Prijedlog zakona koji je odbijen na sjednici ne može biti ponovno uvršten u dnevni red sjednice prije isteka roka od tri mjeseca od dana kada ga je odbio Sabor.

Po završenoj raspravi zaključkom, kojim se prihvaća donošenje zakona, utvrđuju se mišljenja, stajališta, primjedbe i prijedlozi u vezi s prijedlogom zakona i upućuju se predlagatelju radi pripreme konačnog prijedloga zakona.

Zaključkom o prihvaćanju prijedloga zakona, Sabor može odrediti da je predlagatelj

zakona umjesto prijedloga za donošenje izmjena i dopuna važećeg zakona, obvezan izraditi konačni prijedlog zakona koji će u cijelosti urediti određeno područje.

Prije podnošenja konačnog prijedloga zakona ili konačnog prijedloga zakona iz stavka 6. ovoga članka, Sabor može odrediti da je predlagatelj zakona obvezan pribaviti mišljenje pojedinih tijela ili osoba o pitanjima na koja se odnosi predloženi zakon.

Članak 188.

Na osnovi zaključka Sabora o prihvatanju prijedloga zakona, predlagatelj, odnosno drugo tijelo ako je to odredio Sabor i s tim se suglasio predlagatelj izradit će konačni prijedlog zakona, odnosno konačni prijedlog zakona iz članka 187. stavka 6. ovoga Poslovnika.

U suglasnosti s predlagateljem zakona, može se odrediti da konačni prijedlog zakona odnosno konačni prijedlog zakona iz članka 187. stavka 6. ovoga Poslovnika izradi radno tijelo Sabora ili Vlada i tada se oni smatraju predlagateljem zakona, a raniji predlagatelj gubi položaj predlagatelja.

DRUGO ČITANJE ZAKONA

Rasprava o konačnom prijedlogu zakona na sjednici Sabora

Članak 189.

Drugo čitanje zakona je drugi dio u postupku donošenja zakona koje se provodi na sjednici Sabora.

Drugo čitanje zakona obuhvaća raspravu o tekstu konačnog prijedloga zakona, stajalištima radnih tijela, raspravu o podnesenim amandmanima, odlučivanje o amandmanima i donošenje zakona.

Konačni prijedlog zakona

Članak 190.

Konačni prijedlog zakona predlagatelj je dužan podnijeti u roku od šest mjeseci od dana prihvatanja prijedloga zakona.

Ako predlagatelj zakona ne podnese konačni prijedlog zakona u propisanom roku, smatrat će se da je postupak donošenja zakona obustavljen.

Članak 191.

Konačni prijedlog zakona podnosi se u obliku u kojem se donosi zakon.

Obrazloženje konačnog prijedloga zakona obuhvaća razloge zbog kojih se zakon donosi, pitanja koja se njime rješavaju, objašnjenje odredbi predloženog zakona, podatke o financijskim sredstvima potrebnim za provođenje zakona i o načinu osiguranja tih sredstava te druge važne okolnosti u vezi s pitanjima koja se uređuju zakonom.

Predlagatelj zakona dužan je u obrazloženju konačnog prijedloga zakona navesti razlike između rješenja koja predlaže u odnosu na rješenja iz prijedloga zakona, razloge zbog kojih su te razlike nastale te prijedloge, primjedbe i mišljenja koji su bili dani na prijedlog zakona, a koje predlagatelj nije prihvatio, uz navođenje razloga zbog kojih ih nije prihvatio.

Članak 192.

Kod podnošenja, upućivanja i razmatranja u radnim tijelima konačnog prijedloga zakona odgovarajuće se primjenjuju odredbe ovoga Poslovnika koje se odnose na prijedlog zakona.

Članak 193.

Ako se konačnim prijedlogom zakona predviđa da će pojedine njegove odredbe imati povratno djelovanje, na osnovi posebnog obrazloženja predlagatelja zakona i izvješća matičnoga radnog tijela i Odbora za zakonodavstvo, posebno će se ocijeniti i zaključkom utvrditi da za povratno djelovanje pojedinih odredbi zakona postoje posebno opravdani razlozi. Bez toga se ne može pristupiti odlučivanju o povratnom djelovanju pojedinih zakonskih odredbi.

Članak 194.

Kada se raspravlja o konačnom prijedlogu zakona, na odredbe o prijedlogu zakona u raspravi u drugom čitanju, na odgovorajući se način primjenjuju odredbe o prijedlogu zakona o raspravi u prvom čitanju.

Članak 195.

U tijeku rasprave o tekstu konačnog prijedloga zakona raspravlja se o konačnom prijedlogu po dijelovima, glavama, odnosno odjeljcima, člancima te o podnesenim amandmanima.

Nakon rasprave iz stavka 1. ovoga članka odlučuje se o podnesenim amandmanima.

Predlagatelj zakona očituje se o svakom pojedinom amandmanu, a na očitovanje predlagatelja može se osvrnuti samo podnositelj amandmana.

Nakon provedene rasprave i odlučivanja o amandmanima, zaključuje se rasprava i odlučuje se o donošenju zakona.

Amandmani

Članak 196.

Prijedlog za izmjenu ili dopunu konačnog prijedloga zakona podnosi se pisano u obliku amandmana s obrazloženjem.

Pravo podnošenja amandmana ima svaki zastupnik, klubovi zastupnika, radna tijela Sabora te Vlada.

Ako se konačnim prijedlogom zakona mijenja i dopunjuje zakon, amandmani se mogu podnositi samo na članke obuhvaćene predloženim izmjenama i dopunama.

Iznimno od stavka 3. ovoga članka, amandmani se mogu podnositi i na članke zakona koji nisu obuhvaćeni predloženim izmjenama i dopunama zakona ako je to potrebno zbog usklađivanja s Ustavom Republike Hrvatske ili dokumentima vezanim uz međunarodne integracije te u svezi s odlukama Ustavnog suda Republike Hrvatske, odnosno ako se amandmani odnose na odredbe zakona koji se mijenja ili dopunjuje, a takve su naravi da sadržajno odgovaraju amandmanima predloženih izmjena ili dopuna.

Članak 197.

Amandman se upućuje predsjedniku Sabora do kraja rasprave na sjednici Sabora o tekstu konačnog prijedloga zakona.

Članak 198.

Predsjednik Sabora odmah dostavlja podnesene amandmane zastupnicima, predlagatelju zakona i Vladi kada ona nije predlagatelj zakona.

Podnesene amandmane predsjednik Sabora upućuje i matičnom radnom tijelu te Odboru za zakonodavstvo da po potrebi dostave svoja izvješća s mišljenjima i prijedlozima o njima.

Članak 199.

Iznimno, ako se većina nazočnih zastupnika s tim složi, predlagatelj akta može podnijeti amandman na konačni prijedlog zakona u tijeku odlučivanja o podnesenim amandmanima na sjednici. I takav amandman podnosi se u pisanom obliku uz potrebno obrazloženje.

O amandmanima iz stavka 1. ovoga članka raspravlja se i glasuje. U raspravi mogu sudjelovati samo predstavnici klubova zastupnika.

Članak 200.

Ako su podneseni amandmani takve naravi da bitno mijenjaju ili odstupaju od konačnog prijedloga zakona, Sabor može odlučiti da se rasprava odgodi kako bi se zastupnicima ostavilo dovoljno vremena za pripremu prije odlučivanja.

Glasovanje o amandmanima će se odgoditi ako to zatraži predstavnik predlagatelja, Vlada, neovisno je li ona predlagatelj zakona, predsjednik matičnoga radnog tijela, predsjednik Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav ili Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav ili predsjednik Odbora za zakonodavstvo ili Odbor za zakonodavstvo.

Članak 201.

O amandmanima se izjašnjavaju predlagatelj te Vlada ukoliko nije predlagatelj zakona.

Izjašnjavanje iz stavka 1. ovoga članka je u pravilu usmeno te ne može trajati dulje od dvije minute.

Nakon očitovanja predlagatelja o pojedinom amandmanu na očitovanje predlagatelja može se osvrnuti samo podnositelj amandmana, a njegov govor ne može trajati dulje od dvije minute.

Članak 202.

Amandman, koji je podnesen u roku iz članka 197. ovoga Poslovnika, postaje sastavnim dijelom konačnog prijedloga zakona i o njemu se odvojeno ne glasuje:

- ako ga je podnio predlagatelj zakona,
- ako se s amandmanom suglasio predlagatelj zakona.

Amandman, prihvaćen na sjednici Sabora, postaje sastavni dio konačnog prijedloga zakona o kome se odlučuje.

Ako podnositelj amandmana zatraži da se o pojedinom amandmanu iz stavka 1. ovoga članka posebno izjašnjava, o tom se amandmanu glasuje odvojeno.

Ako konačni prijedlog zakona nije podnijela Vlada, o amandmanu s kojim se nije suglasila Vlada glasuje se odvojeno.

O amandmanima se glasuje prema redosljedu članaka konačnog prijedloga zakona na koje se odnose.

Ako je na jedan članak konačnog prijedloga zakona podneseno više amandmana, o amandmanima se glasuje po redosljedu koji odredi predsjedatelj, bez rasprave.

Ako je na jedan članak konačnog prijedloga zakona podneseno više amandmana identičnog sadržaja, glasuje se samo o jednom od njih.

Ako se na isti članak prihvati više amandmana koji se međusobno isključuju, prihvaćen je amandman koji je po redosljedu posljednji prihvaćen glasovanjem.

TREĆE ČITANJE ZAKONA

Članak 203.

Treće čitanje zakona je poseban dio u postupku donošenja zakona koje se provodi na sjednici Sabora.

Treće čitanje zakona provodi se po odluci Sabora ili na zahtjev predlagatelja i to u slučajevima kada je na tekst konačnog prijedloga zakona podnesen veći broj amandmana ili kada su amandmani takve naravi da bitno mijenjaju sadržaj konačnog prijedloga zakona.

Treće čitanje zakona provodi se uz uvjete i po postupku propisanom ovim Poslovníkom za drugo čitanje zakona.

DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Članak 204.

Iznimno, zakon se može donijeti po hitnom postupku, samo kada to zahtijevaju interesi obrane i drugi osobito opravdani državni razlozi, odnosno kada je to nužno radi sprječavanja ili otklanjanja većih poremećaja u gospodarstvu.

Uz prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku podnosi se konačni prijedlog zakona, koji sadrži sve što i prijedlog zakona, osim što se umjesto teksta prijedloga zakona prilaže tekst konačnog prijedloga zakona.

Kada prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku podnosi zastupnik, tada mora imati pisanu podršku još 15 zastupnika.

Prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku može podnijeti klub zastupnika koji ima 15 ili više članova te klubovi zastupnika koji imaju zajedno 15 ili više članova.

U hitnom se postupku objedinjuje prvo i drugo čitanje zakona.

Prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku podnosi se predsjedniku Sabora najkasnije 24 sata prije utvrđivanja dnevnog reda na sjednici. Predsjednik Sabora bez odgađanja upućuje prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku predsjednicima radnih tijela, svim zastupnicima, te Vladi ako nije predlagatelj.

Članak 205.

O prijedlogu iz članka 204. ovoga Poslovníka odlučuje se prilikom utvrđivanja dnevnog reda na početku sjednice, a može se odlučivati i tijekom utvrđivanja dopune dnevnog reda ukoliko je zastupnik iznio primjedbu o provođenju hitnog postupka.

Ukoliko nije iznijeta primjedba iz stavka 1. ovoga članka, smatra se da je prihvaćen prijedlog za provođenje hitnog postupka.

Ako ne bude prihvaćen prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku, predsjednik Sabora može predložiti provođenje prvog čitanja zakona na istoj sjednici Sabora, odnosno postupiti sukladno članku 224. stavku 3. ovoga Poslovníka.

Članak 206.

Po hitnom postupku donose se zakoni koji se usklađuju s dokumentima Europske unije ako to zatraži predlagatelj.

Iznimno, ako matično radno tijelo, Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav ili Odbor za zakonodavstvo predlože da se zakon iz stavka 1. ovoga članka raspravi u prvom čitanju jer nije sukladan Ustavu Republike Hrvatske ili pravnom sustavu, Sabor može donijeti odluku da se o zakonu provede rasprava u prvom čitanju.

B. ORGANSKI ZAKON

Članak 207.

Organskim zakonom uređuju se prava nacionalnih manjina, te razrađuju Ustavom utvrđene ljudska prava i temeljne slobode, izborni sustav, ustrojstvo, djelokrug i način rada državnih tijela te ustrojstvo i djelokrug lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Na postupak donošenja organskih zakona i ustavnog zakona kojim se uređuju ravnopravnost i zaštita prava nacionalnih manjina primjenjuju se odredbe ovoga Poslovnika o postupku donošenja zakona.

C. VJERODOSTOJNO TUMAČENJE ZAKONA

Članak 208.

Prijedlog za davanje vjerodostojnog tumačenja zakona može podnijeti ovlašteni predlagatelj zakona iz članka 172. ovoga Poslovnika.

Na postupak za davanje vjerodostojnog tumačenja zakona na odgovarajući način se primjenjuju odredbe ovoga Poslovnika o postupku donošenju zakona.

Članak 209.

Prijedlog za davanje vjerodostojnog tumačenja zakona podnosi se predsjedniku Sabora, a mora sadržavati naziv zakona, naznaku odredbe za koju se traži tumačenje i razloge zbog kojih se traži tumačenje, izvore potrebnih sredstava te prijedlog teksta vjerodostojnog tumačenja zakona.

Predsjednik Sabora upućuje prijedlog za davanje vjerodostojnog tumačenja zakona Odboru za zakonodavstvo, matičnom radnom tijelu i Vladi, ako ona nije podnositelj prijedloga, radi ocjene njegove osnovanosti.

Matično radno tijelo i Vlada dužni su, u roku od 15 dana, dostaviti mišljenje Odboru za zakonodavstvo. Ako matično radno tijelo i Vlada ne dostave mišljenje u propisanom roku smatrat će se da su suglasni s prijedlogom za davanje vjerodostojnog tumačenja.

Članak 210.

Odbor za zakonodavstvo, nakon što pribavi mišljenja matičnoga radnog tijela te Vlade ili nakon isteka roka iz članka 209. stavka 3. ovoga Poslovnika, ocjenjuje je li valjano podneseni prijedlog za davanje vjerodostojnog tumačenja zakona osnovan te u roku od 15 dana izvješćuje o svom stajalištu Sabor.

Ako utvrdi da je prijedlog osnovan, Odbor za zakonodavstvo će prijedlog teksta vjerodostojnog tumačenja sa svojim izvješćem podnijeti Saboru.

Ako Odbor za zakonodavstvo ocijeni da prijedlog za davanje vjerodostojnog tumačenja nije osnovan, on će o tome izvijestiti Sabor koji povodom toga izvješća donosi odluku.

Sabor o prijedlogu za vjerodostojno tumačenje raspravlja u jednom čitanju

D. DONOŠENJE DRŽAVNOG PRORAČUNA

Članak 211.

Prijedlog državnog proračuna s obrazloženjem predsjedniku Sabora podnosi Vlada.

Zajedno s prijedlogom državnog proračuna podnosi se i prijedlog financijskog plana izvanproračunskih fondova s obrazloženjem te konačni prijedlog zakona o izvršavanju državnog proračuna.

Članak 212.

Pri donošenju državnog proračuna primjenjuju se odredbe ovoga Poslovnika koje se odnose na postupak donošenja zakona.

O prijedlogu državnog proračuna provodi se jedinstvena rasprava u načelu, po razdjelima i o podnesenim amandmanima u jednom čitanju.

Ne može se glasovati o podnesenim amandmanima i proračunu u cjelini prije nego proteknu tri dana od dana rasprave iz stavka 2. ovoga članka.

Članak 213.

Vlada, u rokovima utvrđenim zakonom, dostavlja predsjedniku Sabora izvješća o izvršenju državnog proračuna.

U raspravi o izvršenju državnog proračuna, a na osnovi dijelova ostvarenih programa radova, mogu se utvrđivati osnove politike za iduće razdoblje ili pravci za izradu proračuna, a mogu se utvrđivati i uvjeti i mjerila za financiranje zadaća državnih tijela i organizacija i za financiranje drugih potreba u državi.

E. DONOŠENJE OSTALIH AKATA SABORA

Članak 214.

U pogledu postupka za donošenje odluka, deklaracija, rezolucija, preporuka i drugih akata Sabora primjenjuju se odredbe ovoga Poslovnika o postupku za raspravu o konačnom prijedlogu zakona, ako Sabor ne odluči drugačije, s tim da je rasprava o tim aktima jedinstvena, ako se ne odluči da se o prijedlogu raspravlja najprije u načelu, a zatim o pojedinostima.

Postupak donošenja ostalih akata, neovisno o tome donose li se po postupku za prijedlog zakona ili konačni prijedlog zakona, uvijek se pokreće prijedlogom akta.

Predlagatelj akata iz stavka 1. ovoga članka dužan je podnijeti prijedlog akta predsjedniku Sabora, a prema naravi akta isti mora sadržavati obrazloženje.

Izvješća, dijelovi i ostale informacije, koje Saboru nije dostavila Vlada, predsjednik Sabora upućuje Vladi na mišljenje.

Članak 215.

Ako su izvješća, dijelovi te ostale informacije duže od 30 stranica, zastupnicima se dostavlja sažetak, a osnovni materijal stoji im na raspolaganju u Stručnoj službi Sabora. Sažetak mora sadržavati sve bitne postavke osnovnog materijala i predlagatelj ga je obavezan dostaviti Saboru istodobno s osnovnim materijalom.

Podnositelj izvješća, dijelova ili informacije dužan je navesti izvore i dokumentaciju na kojoj se temelji osnovni materijal.

Kada na sjednici Sabora nakon rasprave o pojedinom aktu dva ili više predlagatelja predlože donošenje zaključaka ili drugih akata o redosljedu glasovanja odlučuje predsjedatelj.

X. SJEDNICA SABORA

Zasjedanje i sazivanje sjednice Sabora

a) Sazivanje sjednice

Članak 216.

Sabor na zasjedanje (sjednicu) saziva predsjednik Sabora.
Sabor može zasjedati redovito i izvanredno.

b) Redovito zasjedanje

Članak 217.

Sabor zasjeda redovito dva puta godišnje: prvi put između 15. siječnja i 15. srpnja, a drugi put između 15. rujna i 15. prosinca.

Predsjednik Sabora dužan je, u vrijeme redovitog zasjedanja Sabora, sazvati sjednicu Sabora u roku od 8 dana od dana kad mu je dostavljen pisani zahtjev većine ukupnog broja zastupnika Sabora.

Ako predsjednik Sabora ne sazove sjednicu u vrijeme redovitog zasjedanja, zasjedanje, odnosno sjednicu će sazvati Predsjedništvo Sabora.

Članak 218.

Na početku svakoga redovitog zasjedanja Sabora izvodi se himna Republike Hrvatske.

Članak 219.

Kada Sabor redovito zasjeda, sjednice Sabora održavaju se jednom mjesečno, a ako je to potrebno i češće. Za redovite sjednice prijedlog dnevnog reda dostavlja se zastupnicima 8 dana prije održavanja sjednice.

Iznimno, predsjednik Sabora može, u slučajevima kada je neophodno donijeti pojedini akt po hitnom postupku ili kada to zahtijevaju drugi osobito opravdani razlozi, sazvati sjednicu Sabora u roku kraćem od 8 dana, a dnevni red za tu sjednicu može predložiti na samoj sjednici.

c) Izvanredno zasjedanje

Članak 220.

Izvan rokova utvrđenih u članku 217. stavku 1. ovoga Poslovnika, Sabor zasjeda izvanredno na zahtjev Predsjednika Republike, Vlade te većine svih zastupnika u Saboru.

Predsjednik Sabora uz prethodno pribavljeno mišljenje klubova zastupnika parlamentarnih stranaka može sazvati Sabor na izvanredno zasjedanje.

Zahtjev iz stavka 1. ovoga članka podnosi se predsjedniku Sabora u pisanom obliku i mora biti obrazložen.

Kada ovlašteni predlagatelj iz stavka 1. ovoga članka podnese zahtjev sukladno stavku 3. ovoga članka, predsjednik Sabora dužan je sazvati izvanrednu sjednicu Sabora u roku od osam dana od dana primitka zahtjeva.

Ako predsjednik Sabora ne sazove izvanrednu sjednicu u roku iz stavka 4. ovoga članka, a na temelju valjano podnijetog zahtjeva, izvanredno zasjedanje odnosno sjednicu sazvat će Predsjedništvo Sabora.

Članak 221.

U slučaju sazivanja izvanredne sjednice Sabora, predsjednik Sabora može postupiti sukladno članku 219. stavku 2. ovoga Poslovnika.

d) Trajanje redovitih i izvanrednih sjednica

Članak 222.

Ako Sabor ne odluči drugačije, sjednice Sabora traju dok se ne iscrpi utvrđeni dnevni red, a redni broj sjednice određuje se u nizu za sjednice koje se održavaju u redovitom i izvanrednom zasjedanju, tijekom jednog saziva Sabora.

e) Dostava materijala

Članak 223.

Kada se ovim Poslovníkom određuje da se pojedina radnja u postupku donošenja zakona ili drugog akta provodi u određenom roku, a rok je vezan za dostavu materijala zastupnicima (prijedlog zakona, poziv za sjednicu, izvješća radnih tijela i drugo), dan ulaganja u pretinac zastupnika ili dan kada je zastupniku materijal dostavljen na adresu elektronske pošte, smatra se danom dostave.

Dnevni red

a) Predlaganje dnevnog reda

Članak 224.

Dnevni red sjednice Sabora predlaže predsjednik Sabora, u pravilu u pisanom obliku, a dostavlja se uz poziv na sjednicu.

Predsjednik Sabora može na samoj sjednici mijenjati prijedlog dnevnog reda, na način da će iz predloženoga dnevnog reda izostaviti pojedine teme ili dopuniti dnevni red novim temama. Tako izmijenjen ili dopunjen dnevni red dostavlja se zastupnicima u obliku konačnog prijedloga dnevnog reda.

U prijedlog dnevnog reda predsjednik Sabora unosi sve teme, koje su sukladno odredbama ovoga Poslovníka upućene u postupak u roku od 30 dana kada se radi o prijedlogu zakona, odnosno 15 dana kada se radi o konačnom prijedlogu zakona ili drugom aktu iz djelokruga Sabora.

b) Prigovor

Članak 225.

Na predloženi dnevni red, koji je upućen uz poziv za sjednicu, zastupnik ili drugi predlagatelj zakona može podnijeti prigovor u pisanom obliku najkasnije jedan dan prije zakazane sjednice Sabora.

Prigovor u pisanom obliku na predloženi dnevni red može se podnijeti ako predsjednik Sabora nije postupio sukladno članku 224. stavku 3. ovoga Poslovníka. Ako utvrdi da je prigovor opravdan, predsjednik Sabora će uvrstiti temu u dnevni red.

Ako nitko od zastupnika ili drugih predlagatelja zakona ne podnese prigovor sukladno stavku 1. ovoga članka predloženi dnevni red smatra se utvrđenim.

Na sjednici Sabora, zastupnik ili drugi predlagatelj zakona može podnijeti prigovor u pisanom obliku samo na one točke dnevnog reda koje nije sadržavao prijedlog dnevnog reda upućen uz poziv za sjednicu ili koje su izostavljene u konačnom prijedlogu dnevnog reda, a bile su sadržane u prijedlogu dnevnog reda upućenog uz poziv za sjednicu.

O podnesenim prigovorima na dnevni red odlučuje se na sjednici bez rasprave.

c) Utvrđivanje dnevnog reda

Članak 226.

Dnevni red sjednice Sabora utvrđuje se, u pravilu, na početku sjednice.

Ako sjednica Sabora traje dulje od jednog dana, predsjednik Sabora može naknadno predložiti da se dnevni red dopuni novim temama. Dopuna dnevnog reda utvrđuje se sukladno članku 224. stavku 3. ovoga Poslovníka.

Predsjednik Sabora dužan je predložiti dopunu dnevnog reda kada to traži, tijekom sjednice, u pisanom obliku 1/3 ukupnog broja zastupnika.

Osim u slučajevima iz stavka 2. i 3. ovoga članka, na sjednici Sabora ne može se predlagati dopuna dnevnog reda.

Članak 227.

Na sjednici Sabora, prilikom utvrđivanja dnevnog reda, predsjednik Sabora najprije će obavjestiti zastupnike o prijedlogu da se zakon donese po hitnom postupku.

Ukoliko nitko od zastupnika ne iznese primjedbu na prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku, smatrat će se da je prihvaćen prijedlog za provođenje hitnog postupka.

Ako je neki od zastupnika iznio primjedbu da se zakon donese po hitnom postupku, provest će se glasovanje, a prije glasovanja predsjednik Sabora će dati riječ zastupniku koji je iznio primjedbu na prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku i predlagatelju zakona.

d) Objava dnevnog reda

Članak 228.

Nakon što je dnevni red utvrđen, predsjednik Sabora objavljuje utvrđeni dnevni red.

Na početku svakoga radnog dana zasjedanja, predsjednik Sabora u pravilu objavljuje o kojim će se točkama dnevnog reda raspravljati toga dana. Tijekom sjednice, iznimno, može promijeniti redoslijed rasprave ili odlučivanja, ako za pojedinu točku dnevnog reda nema izvješća nadležnih radnih tijela, predlagatelja ili Vlade.

Na kraju dnevnog zasjedanja predsjedatelj će, u pravilu, objaviti o kojim će se točkama dnevnog reda raspravljati tijekom sljedećeg dana zasjedanja.

Predsjedanje i sudjelovanje

a) Opće odredbe

Članak 229.

Sjednici Sabora predsjedava predsjednik Sabora, a kad je on odsutan ili spriječen, sjednici predsjedava jedan od potpredsjednika Sabora.

Sjednici, kao gosti mogu prisustvovati svi oni koje je pozvao predsjednik Sabora.

Na sjednici može održati govor i strani državnik kao gost, na poziv predsjednika Sabora.

Članak 230.

Nitko ne može govoriti na sjednici prije nego što zatraži i dobije riječ od predsjedatelja.

Prijave za govor podnose se najkasnije do jedan sat nakon početka rasprave.

b) Davanje riječi

Članak 231.

Predsjedatelj daje zastupnicima riječ po redoslijedu kojim su se prijavili.

Neovisno o redoslijedu zastupnik može dobiti riječ kada želi odgovoriti na izlaganje (replika) te kada želi govoriti o povredi Poslovnika. Govornika može opomenuti ili prekinuti u govoru samo predsjedatelj. Predsjedatelj se brine da govornik ne bude ometan ili spriječen u svom govoru.

c) Tema utvrđenog dnevnog reda

Članak 232.

Govornik može govoriti samo o temi o kojoj se raspravlja i prema utvrđenom dnevnom

redu.

Ako se govornik udalji od teme dnevnog reda, predsjedatelj će ga opomenuti da se drži teme dnevnog reda.

Ako se govornik i poslije drugog poziva ne drži teme dnevnog reda, predsjedatelj će mu oduzeti riječ. U tom slučaju zastupnik više ne može sudjelovati u raspravi o toj temi dnevnog reda.

Članak 233.

Zastupnik u raspravi, u pravilu, može govoriti najdulje 10 minuta, a predstavnici klubova zastupnika do 15 minuta. Iznimno zbog važnosti teme, Sabor može odlučiti da pojedini predstavnik kluba zastupnika ili zastupnik može govoriti i dulje.

Predlagatelj, odnosno predstavnici predlagatelja koje on odredi, mogu govoriti u uvodnom izlaganju na početku rasprave najdulje 30 minuta, u izlaganju na kraju rasprave najdulje 30 minuta, a prigodom svakog davanja objašnjenja tijekom rasprave najdulje 5 minuta.

Predstavnik Vlade, kad nije predlagatelj, može u uvodnom izlaganju na početku rasprave govoriti najdulje 15 minuta, a prigodom svakog davanja objašnjenja tijekom rasprave kad dobije riječ, najdulje 5 minuta.

Zastupnik koji se prijavio za govor i nije bio nazočan u dvorani kada je pozvan gubi pravo govoriti o temi dnevnog reda za koju se prijavio.

Pravo govoriti o temi dnevnog reda za koju se prijavio gubi i klub zastupnika čiji predstavnik nije bio nazočan u dvorani kad je pozvan da govori u ime kluba zastupnika.

Nakon što svi zastupnici koji su se prijavili za raspravu završe svoj govor, predstavnici klubova zastupnika mogu ponovno zatražiti riječ i tada mogu govoriti najviše pet minuta neovisno o tome je li predstavnik kluba zastupnika već sudjelovao u raspravi o toj temi dnevnog reda.

Članak 234.

Iznimno, Predsjedništvo Sabora, uz suglasnost svih predsjednika klubova zastupnika, može odlučiti da rasprava o pojedinoj temi dnevnog reda može trajati točno određeno vrijeme, u okviru kojega predlagatelj može govoriti najdulje 20 minuta, a predstavnici klubova zastupnika, predstavnik matičnoga radnog tijela i predstavnik Odbora za zakonodavstvo, najdulje po 15 minuta, te predstavnici ostalih radnih tijela najdulje po 10 minuta. Ostalo vrijeme raspoređuje se političkim strankama razmjerno postojećemu stranačkom sastavu Sabora, s tim da nezavisni zastupnik i zastupnik iz reda nacionalnih manjina, mogu govoriti najdulje po pet minuta.

Odluku o vremenu rasprave iz stavka 1. ovoga članka donosi Sabor.

Vrijeme govora određeno u stavku 1. ovoga članka, predlagatelj, klubovi zastupnika, radna tijela, nezavisni zastupnik i zastupnik iz reda nacionalnih manjina, mogu iskoristiti na način koji sami odrede.

d) Replika

Članak 235.

Zastupniku koji želi odgovoriti na izlaganje (replika), predsjedatelj daje riječ čim završi govor onoga na čije izlaganje zastupnik želi odgovoriti. Replika zastupnika, odnosno odgovor na repliku, ne može trajati dulje od dvije minute.

Zastupnik može odgovoriti na izlaganje (replika) samo jedanput, i to na osnovno izlaganje.

Zastupnik ne može odgovoriti na izlaganje predsjedatelja.

Zastupnik ne može zatražiti riječ da bi odgovorio na izlaganje zbog kojeg je predsjedatelj izrekao govorniku stegovnu mjeru.

e) Povreda Poslovnika

Članak 236.

Zastupniku koji želi govoriti o povredi Poslovnika predsjedatelj daje riječ čim je ovaj zatraži. Govor tog zastupnika ne može trajati dulje od jedne minute, a zastupnik odmah mora navesti članak Poslovnika o čijoj povredi govori. Predsjedatelj je dužan poslije iznesenog prigovora dati objašnjenje. Ako zastupnik nije zadovoljan danim objašnjenjem, može najaviti da će Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav podnijeti zahtjev za mišljenje o povredi Poslovnika.

Zahtjev iz stavka 1. ovoga članka podnosi se u pisanom obliku i mora biti obrazložen. Zahtjev mora biti podnesen u roku od 24 sata od izvršenja radnje koja je predmet zahtjeva.

Zastupnik koji ne podnese zahtjev u obliku i roku iz stavka 2. ovoga članka gubi pravo govoriti o povredi Poslovnika iz stavka 1. ovoga članka do kraja tekuće sjednice. Ukoliko zastupnik najavi zahtjev zadnji dan tekuće sjednice, a ne podnese ga u roku iz stavka 2. ovoga članka, gubi pravo govoriti o povredi Poslovnika iz stavka 1. ovoga članka na idućoj sjednici Sabora. O imenima zastupnika koji nemaju pravo govoriti o povredi Poslovnika, predsjedatelj obavještava zastupnike na sjednici Sabora.

Odbor je dužan dostaviti mišljenje Saboru u roku od 24 sata od zaprimanja zahtjeva. Ako Sabor nije na okupu u vrijeme zaprimanja zahtjeva, Odbor je dužan dostaviti mišljenje do početka sljedeće sjednice.

Predsjednik Sabora dužan je uvrstiti mišljenje Odbora u dnevni red sjednice Sabora.

O mišljenju Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav Sabor odlučuje bez rasprave.

Održavanje reda i stegovne mjere

a) Opće odredbe

Članak 237.

Red na sjednici osigurava predsjedatelj.

Za remećenje reda na sjednici predsjedatelj može zastupniku izreći stegovne mjere:

1. opomenu,
2. opomenu s oduzimanjem riječi,
3. udaljenja sa sjednice.

Stegovne mjere iz stavka 2. ovoga članka su izvršne i o njima se ne vodi rasprava.

Članak 238.

Zastupnik tijekom iznošenja rasprave ne smije:

- govoriti o temi koja nije predmet rasprave,
- govoriti bez prethodnog odobrenja predsjedatelja,
- svojim upadicama ili na drugi način ometati govornika,
- započeti govoriti o drugoj temi za koju nije dobio riječ ako se javio za povredu Poslovnika,
- omalovažavati ili vrijeđati predsjedatelja ili druge zastupnike,
- svojim ponašanjem odstupati od općih pravila ponašanja u Saboru,
- na drugi način remetiti red na sjednici.

b) Opomena
Članak 239.

Zastupniku će se izreći opomena ukoliko postupa protivno članku 238. ovoga Poslovnika.

c) Opomena s oduzimanjem riječi

Članak 240.

Zastupniku će se izreći opomena s oduzimanjem riječi ukoliko nastavi postupati protivno članku 238. ovoga Poslovnika zbog čega mu je već izrečena opomena.

Opomena s oduzimanjem riječi izreći će se zastupniku i kada vrijeđa hrvatski narod, vjerske, nacionalne i druge zajednice, spolne, rodne i druge skupine te strane države i međunarodne organizacije i njihove predstavnike.

d) Udaljenje sa sjednice

Članak 241.

Zastupniku će se izreći stegovna mjera udaljenja sa sjednice Sabora kada postupa protivno odredbama ovoga Poslovnika i svojim ponašanjem onemogućava rad Sabora.

Stegovna mjera udaljenja sa sjednice može se izreći za vrijeme trajanja rasprave i odlučivanja o jednoj ili više točaka dnevnog reda ili za dan kada mu je izrečena stegovna mjera udaljenja sa sjednice.

Kada je zastupniku izrečena stegovna mjera udaljenja sa sjednice Sabora, zastupnik je dužan odmah napustiti sjednicu, a ako to ne učini, predsjedatelj mu može izreći stegovnu mjeru u dvostrukom trajanju.

Ako se zastupnik niti nakon izricanja mjere iz stavka 3. ovoga članka, ne udalji sa sjednice, predsjedatelj će prekinuti sjednicu i naložiti da se zastupnik udalji iz dvorane za sjednice. U tom slučaju predsjedatelj može zatražiti od Straže Sabora da zastupnika udalji iz dvorane.

Predsjedatelj može od Straže Sabora zatražiti da zastupniku, kojemu je izrečena mjera udaljenja sa sjednice, onemogući ulazak u dvoranu, dok traje stegovna mjera.

Članak 242.

Protiv stegovne mjere udaljenja sa sjednice Sabora zastupnik može podnijeti prigovor.

Prigovor iz stavka 1. ovoga članka podnosi se u pisanom obliku i mora biti obrazložen.

Prigovor se podnosi predsjedniku Sabora najkasnije u roku od 24 sata od izricanja stegovne mjere, a predsjednik ga upućuje svim zastupnicima.

Ukoliko zastupnik ne podnese prigovor u obliku i roku iz stavaka 2. i 3. ovoga članka, gubi pravo na podnošenje prigovora.

Predsjedatelj unosi valjano podneseni prigovor u dnevni red prvoga narednog dana, ako je sjednica u tijeku, odnosno za prvu iduću sjednicu.

Mišljenje o prigovoru daje Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav dužan je dostaviti mišljenje Saboru u roku od 24 sata od zaprimanja prigovora. Ako Sabor nije na okupu u vrijeme zaprimanja prigovora, Odbor je dužan dostaviti mišljenje do početka sljedeće sjednice.

O mišljenju Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav Sabor odlučuje bez rasprave, a pravo govora ima samo zastupnik koji je podnio prigovor i izvjestitelj Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, a njihov govor može najdulje trajati 5 minuta.

Članak 243.

Sabor može po prigovoru:

- potvrditi izrečenu stegovnu mjeru,
- ukinuti stegovnu mjeru.

Odluka Sabora je konačna.

Članak 244.

Predsjedatelj može zatražiti da se iz dvorane udalji i druga osoba koja narušava red na sjednici. U tom slučaju predsjedatelj može od Straže Sabora zatražiti udaljenje iz dvorane osobe koja narušava red na sjednici.

Tijek sjednice

a) Otvaranje sjednice

Članak 245.

Nakon otvaranja sjednice, predsjedatelj daje potrebna objašnjenja u vezi s radom sjednice i obavještenja o drugim prethodnim pitanjima.

b) Rasprava

Članak 246.

Poslije utvrđivanja dnevnog reda prelazi se na raspravu o pojedinim temama dnevnog reda, i to redom koji je utvrđen u dnevnom redu.

Rasprava o pojedinim temama iz utvrđenog dnevnog reda vodi se bez obzira na broj nazočnih zastupnika.

U raspravi o temama utvrđenog dnevnog reda, svoja stajališta mogu iznijeti i predstavnici klubova zastupnika s tim da u redoslijedu govornika imaju prednost.

Članak 247.

Na sjednici se o svakoj temi utvrđenoga dnevnog reda najprije raspravlja, a zatim odlučuje, osim ako je ovim Poslovníkom određeno da se odlučuje bez rasprave.

Predsjedatelj brine da se rasprava po pojedinoj točki dnevnog reda odvija prema predviđenom programu i daje tumačenja i pojašnjenja o postupku donošenja zakona i drugih propisa.

Na prijedlog predsjedatelja, matičnoga radnog tijela, Odbora za zakonodavstvo ili klubova zastupnika o dvije ili više točaka utvrđenog dnevnog reda može se provesti objedinjena rasprava.

c) Stanka

Članak 248.

Tijekom sjednice Sabora predstavnik kluba zastupnika može zatražiti stanku za sastanak kluba zastupnika.

Predstavnik kluba zastupnika dužan je iznijeti razloge zbog kojih traži stanku i prijedlog duljine njezina trajanja, u izlaganju ne duljem od dvije minute.

Predsjedatelj će odobriti stanku s time da za stanku ne može odrediti vrijeme kraće od deset niti dulje od trideset minuta.

Nakon stanke predstavnik kluba zastupnika obrazložiti će stajalište kluba u izlaganju ne

duljem od pet minuta.

Na izlaganje predstavnika kluba zastupnika nije dozvoljena replika.

Članak 249.

Predsjedatelj neće odobriti stanku za sastanak kluba zastupnika ukoliko se zahtjev za stanku podnosi:

- a) prije utvrđenoga dnevnog reda i prijelaza na dnevni red,
- b) iz razloga vezanih za rad radnih tijela Sabora,
- c) u vezi s istupom ili izjavom zastupnika izvan Sabora.

d) Zaključivanje rasprave i sjednice

Članak 250.

Predsjedatelj zaključuje raspravu kada utvrdi da nema više prijavljenih govornika.

Predsjedatelj zaključuje sjednicu, u pravilu, kada se iscrpi utvrđeni dnevni red sjednice.

Odlučivanje

a) Opće odredbe

Članak 251.

Za donošenje odluka na sjednici Sabora potrebna je nazočnost većine zastupnika, osim u slučajevima kada je Ustavom Republike Hrvatske ili ovim Poslovnikom drugačije određeno.

Prigodom svakog odlučivanja, u pravilu, predsjedatelj utvrđuje broj nazočnih.

b) Donošenje akata

Članak 252.

Zakone, odluke, rezolucije, zaključke i druge akte Sabor donosi većinom glasova, ukoliko je na sjednici Sabora nazočna većina zastupnika, osim ako Ustavom Republike Hrvatske nije drugačije određeno.

Većinom glasova svih zastupnika, Sabor donosi:

- odluke da se pristupi promjeni Ustava Republike Hrvatske, kao i utvrđivanje nacрта promjene Ustava Republike Hrvatske,
- zakone (organski zakoni) kojima se razrađuju Ustavom utvrđena ljudska prava i temeljne slobode, izborni sustav, ustrojstvo, djelokrug i način rada državnih tijela te ustrojstvo i djelokrug lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- odluku iz članka 7. stavka 3., 4. i 5. Ustava Republike Hrvatske,
- odluke o davanju povjerenja predsjedniku i članovima Vlade, odnosno o iskazivanju nepovjerenja predsjedniku Vlade, Vladi u cjelini ili pojedinom članu Vlade,
- odluku o raspuštanju Sabora,
- Poslovnik Sabora,
- državni proračun.

Članak 253.

Dvotrećinskom većinom glasova svih zastupnika Sabor:

- donosi Ustav Republike Hrvatske i promjenu Ustava Republike Hrvatske,

- potvrđuje međunarodne ugovore kojima se međunarodnoj organizaciji ili savezu daju ovlasti izvedene iz Ustava Republike Hrvatske,
- donosi Ustavni zakon o Ustavnom sudu Republike Hrvatske,
- donosi odluku iz članka 7. stavka 3., 4. i 5. Ustava Republike Hrvatske ako se ispuni pretpostavka iz članka 7. stavka 7. Ustava Republike Hrvatske,
- donosi ustavne zakone (organski zakoni) kojima se uređuju prava nacionalnih manjina i druge ustavne zakone,
- donosi odluku o pokretanju postupka za utvrđivanje posebne odgovornosti Predsjednika Republike,
- donosi prethodnu odluku o udruživanju Republike Hrvatske u saveze s drugim državama, odnosno njezinom razdruživanju,
- donosi odluku iz članka 8. Ustava Republike Hrvatske,
- donosi odluku iz članka 126. Ustava Republike Hrvatske,
- donosi zakone sukladno članku 17. stavku 1. Ustava Republike Hrvatske.

Članak 254.

Kada se u postupku donošenja zakona na sjednici Sabora na temelju odredbi ovoga Poslovnika donose odluke koje prethode donošenju zakona i drugih akata u smislu članaka 252. i 253. ovoga Poslovnika, za njihovo donošenje dovoljna je većina glasova nazočnih zastupnika, neovisno o tome što se pojedini zakon ili akt donosi većinom glasova svih zastupnika, odnosno dvotrećinskom većinom glasova svih zastupnika, osim ako je Ustavom Republike Hrvatske i ovim Poslovníkom određeno da se i te odluke donose kvalificiranom većinom.

Glasovanje

a) Opće odredbe

Članak 255.

Glasovanje na sjednici je javno, osim ako ovim Poslovníkom nije određeno da se glasuje tajno.

Javno glasovanje može se provesti dizanjem ruke, poimeničnim ili elektroničkim glasovanjem.

Javno glasovanje u pravilu se provodi elektroničnim glasovanjem.

Na zahtjev predstavnika kluba zastupnika može se provesti glasovanje dizanjem ruke.

Poimenično glasovanje provodi se kada to zatraži klub zastupnika ili predlagatelj.

b) Elektroničko glasovanje

Članak 256.

Prigodom elektroničkog glasovanja svaki zastupnik dužan je potvrditi svoju nazočnost i identificirati se prije svakog glasovanja.

Zastupnici koji se nalaze u dvorani, a nisu potvrdili nazočnost u skladu sa stavkom 1. ovoga članka, smatraju se nenazočnima na sjednici.

Elektroničko glasovanje provodi se na način da predsjedatelj poziva zastupnike da potvrde svoju nazočnost, a zatim da se na odgovarajući način izjasne »za« ili »protiv« prijedloga, odnosno da se suzdrže od glasovanja.

Predsjedatelj proglašava rezultat glasovanja na temelju rezultata glasovanja ispisanih na kontrolnom ekranu.

Glas zastupnika koji je potvrdio nazočnost, a nije potom glasovao, smatra se suzdržanim glasom.

c) Glasovanje dizanjem ruke

Članak 257.

Glasovanje dizanjem ruke provodi se na način da predsjedatelj prvo poziva zastupnike da se izjasne tko je »za« prijedlog, zatim tko je »protiv« prijedloga te tko se »suzdržao« od glasovanja.

Glasovi zastupnika koji su bili nazočni u dvorani, a nisu glasovali »za« niti »protiv« prijedloga, a nisu se izjasnili niti da se suzdržavaju od glasovanja, smatraju se suzdržanim glasovima.

Iznimno od stavka 1. ovoga članka, kod utvrđivanja dnevnog reda sjednice glasuje se »za« ili »protiv«, a kod glasovanja o amandmanima ako se za njegovo prihvaćanje izjasni manje od polovice nazočnih zastupnika, predsjedatelj može odmah konstatirati da je amandman odbijen.

d) Poimenično glasovanje

Članak 258.

Poimenično glasovanje provodi se na način da svaki prozvani zastupnik ustane i izgovara »za« ili »protiv« prijedloga, odnosno »suzdržan«.

Kada je prozivanje završeno, ponovno se prozivaju oni zastupnici za koje u popisu zastupnika nije zabilježeno da su glasovali.

Zastupnike proziva i glasove broji tajnik sjednice Sabora.

e) Utvrđivanje rezultata

Članak 259.

Nakon glasovanja predsjedatelj utvrđuje je li pojedina odluka dobila potrebnu većinu glasova i objavljuje rezultat glasovanja s tim da se glasovi zastupnika, koji su bili nazočni u dvorani, a nisu glasovali »za« niti »protiv« prijedloga i nisu se izjasnili da se suzdržavaju od glasovanja, smatraju suzdržanim glasovima.

Na zahtjev jednog zastupnika, koji zatraži provjeru glasovanja, predsjedatelj nalaže brojanje i ponovno objavljuje rezultat glasovanja. Provjera glasovanja mora se zatražiti prije nego što predsjedatelj utvrdi da je pojedina odluka donesena.

f) Tajno glasovanje

Članak 260.

Tajno glasovanje provodi se u pravilu kod izbora, odnosno imenovanja u slučaju kada je broj predloženih kandidata veći od broja koji se bira, odnosno imenuje.

Na prijedlog najmanje desetine zastupnika Sabor može odlučiti da se javno glasuje i u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka, time da se najprije glasuje o prijedlogu koji je podnio Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove, a nakon toga o drugim prijedlozima prema abecednom redu prezimena kandidata.

Članak 261.

Tajno glasovanje provodi se glasačkim listićima.

Glasački listići su iste veličine, boje i oblika i ovjereni su pečatom Sabora.

Na glasačkom listiću prezimena kandidata navedena su abecednim redom.

Glasačke listiće priprema tajnik Sabora.

Članak 262.

Predsjedatelju kod tajnog glasovanja uz tajnika sjednice Sabora pomaže i određeni broj zastupnika.

Zastupnici koji pomažu predsjedatelju u provođenju tajnog glasovanja predaju zastupnicima glasačke listiće. Predaju glasačkog listića bilježi na popisu zastupnika tajnik sjednice Sabora zaokruživanjem rednog broja ispred imena zastupnika kojemu je predan glasački listić.

Članak 263.

Broj glasačkih kutija i mjesta na koje će se postaviti određuje tajnik Sabora.

Glasovanju kod svake glasačke kutije prisustvuje jedan od zastupnika izabranih da pomažu predsjedatelju.

Članak 264.

U slučaju ponovnog glasovanja sjednica se prekida radi pripreme novih glasačkih listića.

Ponovno glasovanje provodi se istim postupkom kao i prvo glasovanje.

Članak 265.

Zastupnik može glasovati samo jednim glasačkim listićem, i to osobno te samo za kandidate navedene na glasačkom listiću.

Važeći glasački listić je listić iz kojeg se na siguran i nedvojben način može utvrditi kandidat za kojeg je zastupnik glasovao.

Zastupnik glasuje tako da na glasačkom listiću zaokružuje redni broj ispred imena kandidata za koga glasuje.

Nevažeći glasački listić je:

- nepopunjeni glasački listić,
- listić na kome je zastupnik glasovao za veći broj kandidata od broja kandidata koji se bira,
- listić iz kojega se ne može sigurno i nedvojbeno utvrditi za koje je kandidate zastupnik glasovao.

Članak 266.

Nakon što su svi nazočni zastupnici predali glasačke listiće i nakon što je predsjedatelj objavio da je glasovanje završeno, prelazi se na utvrđivanje rezultata glasovanja u dvorani u kojoj se održava sjednica.

Rezultat glasovanja utvrđuje se na osnovi predanih glasačkih listića.

Rezultat glasovanja utvrđuje predsjedatelj u nazočnosti zastupnika koji su mu pomagali kod glasovanja.

Članak 267.

Predsjedatelj objavljuje rezultat izbora i imenovanja na istoj sjednici na kojoj je provedeno tajno glasovanje.

Predsjedatelj objavljuje koliko je zastupnika od ukupnog broja zastupnika primilo glasačke listiće, koliko je zastupnika ukupno glasovalo, koliko je bilo nevažećih glasačkih listića, te koliko je zastupnika glasovalo za izbor, odnosno imenovanje pojedinog kandidata.

Iza toga predsjedatelj proglašava koji su kandidati izabrani ili imenovani.

XI. IZBOR I IMENOVANJA

Članak 268.

Sabor bira, odnosno imenuje dužnosnike u Sabor i u državna tijela i organizacije, te ostale institucije na temelju prijedloga ovlaštenih predlagatelja.

Članak 269.

Prije početka glasovanja, predsjedatelj izvješćuje zastupnike o načinu glasovanja i o načinu utvrđivanja rezultata izbora i imenovanja, odnosno razrješenja i opoziva.

Članak 270.

Ako se ne može utvrditi koji su kandidati izabrani, odnosno imenovani zbog toga što su dva ili više kandidata dobili jednak broj glasova, glasovanje se ponavlja samo za te kandidate.

Članak 271.

Ako prilikom glasovanja potrebnu većinu ne dobije broj kandidata koji se bira, glasovanje se ponavlja za kandidate koji nisu dobili potrebnu većinu.

U prvom ponavljanju glasovanja ne mogu sudjelovati kandidati koji su dobili manje od petine glasova nazočnih zastupnika.

U drugom ponavljanju glasovanja ne mogu sudjelovati kandidati koji su dobili manje od trećine glasova nazočnih zastupnika.

Ako ni u drugom ponovljenom glasovanju pojedini kandidat ne dobije potrebnu većinu, prijedlog za izbor tog kandidata skida se s popisa predloženih kandidata.

Članak 272.

Predsjednik i potpredsjednici Sabora, te predsjednici, potpredsjednici i članovi radnih tijela Sabora, biraju se na vrijeme do isteka zastupničkog mandata, odnosno do dana

razrješenja.

Razrješenje predsjednika i potpredsjednika Sabora mogu predložiti klubovi zastupnika ili najmanje 40 zastupnika.

Izbor, imenovanje te razrješenje predsjednika, potpredsjednika i članova radnih tijela Sabora obavlja se na prijedlog Odbora za izbor, imenovanja i upravne poslove ili na prijedlog najmanje 15 zastupnika.

Članak 273.

Prijedlog kandidata za izbore i imenovanja, odnosno razrješenja i opozive Saboru podnosi Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove ako Ustavom Republike Hrvatske, zakonom ili ovim Poslovníkom nije propisano da prijedlog kandidature za izbor ili imenovanja, odnosno prijedlog za razrješenje i opoziv podnosi drugo tijelo ili određeni broj zastupnika.

XII. ZAPISNICI

Članak 274.

O radu na sjednici vodi se zapisnik.

Zapisnik sadrži osnovne podatke o radu sjednice Sabora, sudjelovanju u raspravi te o donesenim odlukama.

U zapisnik se unosi i rezultat glasovanja o pojedinoj temi.

Članak 275.

Svaki zastupnik ima pravo na početku sjednice Sabora iznijeti primjedbe na zapisnik prethodne sjednice.

O osnovanosti primjedbe na zapisnik odlučuje se na sjednici bez rasprave. Ako se primjedba prihvati, obavit će se u zapisniku odgovarajuća izmjena.

Zapisnik na koji nisu iznesene primjedbe, odnosno zapisnik u kojem su suglasno s prihvaćenim primjedbama obavljene izmjene, smatra se usvojenim.

Članak 276.

Usvojeni zapisnik potpisuju predsjedatelj i tajnik Sabora.

Članak 277.

Izvornike zapisnika sjednica Sabora čuva tajnik Sabora i nakon isteka mandata Sabora pohranjuje ih u pismohranu Sabora.

Članak 278.

Sjednice se Sabora tonski snimaju.

Tajnik sabora dužan je omogućiti zastupnicima na njihov zahtjev uvid u prijepis tonske snimke sjednice.

Zastupnici mogu, u skladu s mogućnostima, dobiti prijepis tonske snimke sjednice u tiskanom ili elektroničkom obliku po vlastitom izboru.

Zastupnici i ostali koji su govorili na sjednici Sabora mogu redigirati svoje izlaganje bez unošenja bitnih izmjena u tekst govora u roku od tri dana od dana izlaganja.

U dvojbi o osnovanosti zahtjeva za ispravkom u prijepisu tonske snimke sjednice, odlučuje se na sjednici bez rasprave.

XIII. JAVNOST RADA

Članak 279.

Sabor izvješćuje javnost o radu Sabora i odlukama koje je donio, kao i o temama o kojima je raspravljao.

Prijedlozi akata Sabora, odnosno akti Sabora mogu se u cijelosti objaviti u sredstvima javnog priopćavanja ili kao posebne publikacije.

Članak 280.

Radi izvješćivanja zastupnika i javnosti o svom radu Sabor izdaje svoje glasilo i druge publikacije.

Glasilom Sabora smatra se web stranica Sabora na kojoj objavljuje:

- prikaz osnovnih tema koje su predmet rasprave na sjednicama Sabora,
- pojedine prijedloge, odnosno konačne prijedloge zakona i drugih akata Sabora,
- pojedine tekstove donesenih zakona i drugih akata,
- zaključke Sabora i radnih tijela Sabora,
- poticaje, stajališta i mišljenja iznesene u vezi s temama o kojima se raspravlja i odlučuje u Saboru,
- akte Predsjednika Republike,
- sažete govore održane na sjednicama Sabora,
- zastupnička pitanja i odgovore Vlade,
- prikaz rada Vlade,
- kroniku značajnijih događanja u Saboru, Uredu Predsjednika Republike i Vladi,
- kroniku međuparlamentarne suradnje Sabora,
- životopise dužnosnika koje je izabrao, odnosno imenovao Sabor.

Osim glasila iz stavka 2. ovoga članka, Sabor može objavljivati i druga izvješća u kojima će izvijestiti javnost o svojem radu.

Članak 281.

Od dostupnosti javnosti izuzimaju se oni dokumenti i materijali Sabora koji, u skladu s posebnim propisima, nose oznaku tajnosti.

Zastupnik ne smije na sjednici iznositi podatke iz dokumenata navedenih u stavku 1. ovoga članka.

Članak 282.

Način rukovanja dokumentima koji se smatraju službenom, vojnom, odnosno državnom tajnom, uređuje se aktom tajnika Sabora.

Članak 283.

Pravilnikom o javnosti rada Sabora i radnih tijela uređuje se:

- nazočnost predstavnika udruga građana, nevladinih organizacija i građana promatrača na sjednicama,
- posjete organiziranih grupa građana Saboru,
- način tonskog i slikopisnog snimanja sjednica Sabora i njegovih radnih tijela,
- izravni radijski i televizijski prijenosi tijeka sjednica,

- uređenje stranice Sabora na internetu te način dostave materijala u elektroničkom obliku,
- način registriranja domaćih i stranih novinara u Saboru,
- ostala pitanja u svezi s javnošću rada Sabora.

Pravilnik iz stavka 1. ovoga članka objavljuje se u »Narodnim novinama«.

Članak 284.

Sjednica ili pojedini dio sjednice radnih tijela Sabora mogu se na temelju odluke radnog tijela održati bez nazočnosti javnosti.

Članak 285.

Izvjestitelji sredstava javnog priopćavanja imaju pravo pratiti rad Sabora i njegovih radnih tijela i izvješćivati javnost o njihovom radu.

Na sjednicama radnih tijela Sabora može se odlučiti da izvjestitelji tiska i drugih sredstava javnog priopćavanja mogu prisustvovati sjednici i ako se na njoj raspravlja o nekom pitanju bez prisustva javnosti. O takvom pitanju mogu izvjestitelji tiska i drugih sredstava priopćavanja davati za javnost samo one obavijesti za koje se to na sjednici odluči. Na sjednici se može odlučiti da se obavijesti o takvom pitanju mogu davati tek nakon isteka određenog roka.

Članak 286.

Radi pružanja pomoći i stvaranja povoljnih uvjeta za rad predstavnika tiska i drugih oblika priopćavanja u Saboru, osigurava im se pravovremena dostava materijala i uvjeti za praćenje rada na sjednicama Sabora i radnih tijela, razgovori s predstavnicima predlagatelja ili s dužnosnicima u Saboru i drugi kontakti s izvjestiteljima.

Članak 287.

Sabor može izdavati prijepise tonskih snimki o tijeku rada na sjednicama Sabora, uz koje se objavljuju i materijali dostavljeni zastupnicima za svaku temu dnevnog reda sjednice, o čemu se brine tajnik Sabora.

Članak 288.

Radi što potpunijeg i točnijeg izvješćivanja javnosti o rezultatima rada Sabora i radnih tijela može se dati službeno priopćenje za tisak i za druga sredstva priopćavanja. Konferencija za tisak održava se na temelju odluke predsjednika Sabora ili Predsjedništva Sabora ili na temelju odluke Sabora.

Tiskovnu konferenciju može održati i radno tijelo na temelju odluke radnog tijela ili predsjednika radnog tijela, odnosno predsjedatelja radnog tijela.

Tiskovnu konferenciju može održati i klub zastupnika parlamentarne stranke.

XIV. RAD SABORA U DOBA RATNOG STANJA ILI NEPOSREDNE UGROŽENOSTI NEOVISNOSTI I JEDINSTVENOSTI REPUBLIKE HRVATSKE

Članak 289.

Sabor u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske nastavlja s radom u skladu s odredbama Ustava Republike Hrvatske.

Na rad i organizaciju Sabora u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske primjenjuju se odredbe ovoga Poslovnika, ako njegovim odredbama ili drugim aktom Sabora nije drugačije određeno.

Članak 290.

Zastupnici u Saboru, u slučaju iz članka 289. ovoga Poslovnika, dužni su najhitnije, osobno ili preko nadležnih tijela, izvješćivati Sabor o adresi stanovanja, rada ili jedinice, odnosno ustanove oružanih snaga Republike Hrvatske na koju im treba dostavljati pozive za sjednice i druge obavijesti u vezi s obavljanjem zastupničke dužnosti.

Članak 291.

Zapovjedništvo oružanih snaga Republike Hrvatske, državna i druga tijela te Straža Sabora obvezni su u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske omogućiti zastupnicima u Saboru da prisustvuju sjednicama radnih tijela ili Sabora i u tome im pružiti potrebnu pomoć.

Članak 292.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav:

- utvrđuje da ne postoji mogućnost da se sastane Sabor i o tome izvješćuje Predsjednika Republike i Vladu,
- utvrđuje da su prestale okolnosti koje su onemogućavale sazivanje Sabora i o tome izvješćuje Predsjednika Republike i Vladu.

Članak 293.

Ustrojstvo, način rada i sistematizaciju radnih mjesta u Stručnoj službi Sabora u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske utvrđuje Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav pravilnikom, na prijedlog tajnika Sabora.

XV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 294.

Sastavni dio ovoga Poslovnika je mišljenje koje je, u slučaju različitog tumačenja pojedinih odredbi ovoga Poslovnika, dao Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav, a prihvatio Sabor.

Članak 295.

Na dan stupanja na snagu ovoga Poslovnika prestaje važiti Poslovnik Hrvatskoga sabora ("Narodne novine", broj 71/00., 129/00., 117/01., 6/02. – pročišćeni tekst, 41/02., 91/03., 58/04., 39/08., 86/08. i 81/12.).

Članak 296.

Ovaj Poslovnik objavit će se u "Narodnim novinama", a stupa na snagu 1. srpnja 2013.

O B R A Z L O Ž E N J E

Uz članke 1. i 2.

Opće odredbe kojima se utvrđuju pitanja koja se uređuju ovim Poslovníkom.

Uz članak 3.

Ovom odredbom propisano je značenje pojedinih izraza nužnih za razumijevanje odredbi ovoga Poslovníka. Propisuje se sadržaj pojmova „Europski poslovi“, „Dokument Europske unije“, „EU baza“, „Stajališta Republike Hrvatske“, „Radni program za razmatranje stajališta Republike Hrvatske“, „Obrazloženo mišljenje“, koji nisu bili definirani važećim Poslovníkom. Također se jasnije utvrđuje i preciznije definira značenje pojmova „izabrani zastupnik“, „zastupnik“, „matično radno tijelo“ te „predsjedatelj Sabora“.

Uz članke 4. i 5.

Odredbama se utvrđuje kako se i kada smatra da je Hrvatski sabor konstituiran, te se na precizniji način, radi neometanog tijeka prve konstituirajuće sjednice, uređuje privremeno predsjedanje sjednicom Sabora tako da se propisuje da u slučaju spriječenosti predsjednika Sabora iz prethodnog saziva, sjednici privremeno predsjeda najstariji nazočni izabrani zastupnik. Također, određuje se koja se tijela biraju odnosno mogu birati te se određuje da njihov izbor ima pravo predložiti najmanje 1/3 izabranih zastupnika. Odredbama važećeg Poslovníka propisano je kako pravo predlaganja spomenutog izbora na konstituirajućoj sjednici imaju klubovi zastupnika. Obzirom da klubovi zastupnika ne mogu biti osnovani prije konstituiranja Sabora, bilo je potrebno propisati da pravo podnošenja prijedloga za izbor predsjednika Sabora, Mandatno-imunitetnog povjerenstva, potpredsjednike Sabora, tajnika i zamjenika tajnika Sabora, Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove te eventualno i drugih radnih tijela, ima najmanje 1/3 izabranih zastupnika.

Uz članak 6.

Odredbom se uređuje postupanje Mandatno-imunitetnog povjerenstva na prvoj konstituirajućoj sjednici te se određuje podnošenje izvješća u kojemu ono izvješćuje Sabor o podacima koji se odnose na izabrane zastupnike i njihove zamjenike kojima u trenutku konstituiranja Sabora nije počeo teći mandat.

Uz članke 7. i 8.

Odredbama se propisuje tekst zastupničke prisege te vrijeme i način njezina davanja. Također, propisuje se da ako zastupnik ili zamjenik zastupnika nije nazočan na sjednici kada je Sabor donio odluku o početku njegova mandata, prisegu daje na idućoj sjednici.

Uz članke 9. i 10.

Odredbom se određuje trenutak u kojemu zastupnik, odnosno zamjenik zastupnika počinje obnašati zastupničku dužnost te se taksativno određuju slučajevi kada zastupniku prestaje mandat.

Uz članak 11.

Odredbom ovoga članka određeno je da nakon isteka mandata zastupnika oni nastavljaju obnašati svoje dužnosti do trenutka konstituiranja novog saziva Sabora.

Uz članak 12.

Predmetnom odredbom određuje se mirovanje zastupničkog mandata. Tako je propisano da mandat zastupniku miruje za vrijeme dok obnaša nespojivu dužnost sa zastupničkom, odnosno za vrijeme za koje je stavio mandat u mirovanje te da mu za vrijeme mirovanja miruju sva prava i dužnosti.

Uz članak 13.

Odredbom je određeno da nakon dane prisege zastupnika, odnosno provedenih izbora tijela koja se biraju na konstituirajućoj sjednici, predsjednik Sabora predlaže dnevni red radnog dijela konstituirajuće sjednice.

Uz članak 14.

Odredbom se određuju prava i dužnosti zastupnika. Zastupnik ima prava i dužnosti sudjelovati na sjednicama Sabora i na njima raspravljati i glasovati, podnositi prijedloge i postavljati pitanja, postavljati pitanja predsjedniku Vlade i članovima Vlade, sudjelovati na sjednicama radnih tijela i na njima raspravljati, a u radnim tijelima kojih je član i glasovati, prihvatiti izbor koji mu svojim odlukama odredi Sabor, na stalna novčana primanja i druga prava sukladno zakonu. Važno je napomenuti kako zastupnik ima i druga prava i dužnosti koja su utvrđena odredbama Ustava Republike Hrvatske, zakona i ovoga Poslovnika.

Uz članak 15.

Odredbom se uređuje način dostave zastupniku službenih dokumenata te se propisuje da će se oni u pravilu dostavljati u elektroničkom obliku ali da se na prijedlog, odnosno poseban zahtjev zastupnika mogu dostaviti i u pisanom obliku. Također, propisano je da će se službeni dokumenti koje nose oznaku tajnosti dostavljati pisanim putem. Osim toga, posebno se uređuje dostava dokumenata Europske unije objavom u EU bazi, dostava dokumenata koji sadrže oznaku tajnosti „Ograničeno“ te dostava dokumenata Europske unije iz Radnog programa i informacija o drugim dokumentima Europske unije.

Uz članak 16.

Odredbom je propisano da predsjedatelj i predsjednik radnog tijela moraju davati obavijesti i objašnjenja zastupniku, a tajnik o radu Stručne službe Sabora.

Uz članak 17.

Odredbom se propisuje dužnost zastupnika u čuvanju podataka koje saznaju u obnašanju zastupničke dužnosti, a koji nose oznaku tajnosti sukladno zakonskim propisima.

Uz članak 18.

Odredbom se propisuje postupanje Stručne službe ukoliko zastupnik zatraži pomoć u obnašanju zastupničke dužnosti.

Uz članak 19.

Odredbom se određuje sadržaj i izdavanje zastupničke iskaznice.

Uz članak 20.

Predloženom odredbom uređuje se metoda evidentiranja dolazaka zastupnika u Sabor. Također, uvažavajući i druge obveze zastupnika, taksativno su navedeni oni oblici sudjelovanja zastupnika u radu Sabora za koje vrijedi presumcija dolaska.

Uz članak 21.

Odredbom ovoga članka propisano je pravo na novčana primanja zastupnika sukladno zakonu.

Uz članak 22.

Odredbom se određuje sadržaj i izdavanje zastupničkog upitnika.

Uz članak 23.

Odredbom je propisano da zastupnik ima imunitet od dana konstituiranja Sabora do prestanka njegova mandata. U slučaju stjecanja uvjeta za pritvor zastupnika, odnosno za pokretanje kaznenog postupka, ovlašteno državno tijelo ili privatni tužitelj, prethodno je za to dužno zatražiti odobrenje Sabora. Zahtjev za odobrenje pritvora, odnosno za pokretanje kaznenog postupka, podnosi se predsjedniku Sabora radi upućivanja Mandatno-imunitetnom povjerenstvu.

Uz članak 24.

Odredbom je određeno da je Mandatno-imunitetno povjerenstvo dužno raspraviti zahtjev za odobrenje pritvora, odnosno pokretanje kaznenog postupka te izvješće o pritvoru zastupnika zatečenog u činjenju kaznenog djela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju duljem od pet godina. O tome podnosi izvješće Saboru na prvoj idućoj sjednici.

Uz članak 25.

Predmetnom odredbom je određeno da o zahtjevu za odobrenje pritvora zastupnika, odnosno za pokretanje kaznenog postupka, Sabor odlučuje na osnovi izvješća Mandatno-imunitetnog povjerenstva.

Uz članak 26.

Odredbom je propisano da će Sabor o svojoj odluci izvijestiti nadležni sud, državnog odvjetnika i privatnog tužitelja.

Uz članak 27.

Odredbom je određeno da kada Sabor ne zasjeda, odobrenje za lišenje slobode, odnosno za nastavljavanje kaznenog postupka, daje i o imunitetu zastupnika odlučuje Mandatno-imunitetno povjerenstvo što će Sabor potvrditi na prvoj idućoj sjednici.

Uz članak 28.

Predmetna odredba određuje da kada Sabor, odnosno Mandatno-imunitetno povjerenstvo da odobrenje za određivanje pritvora ili za pokretanje kaznenog postupka, zastupnik može biti pritvoren, odnosno kazneni postupak se protiv njega može voditi samo za kazneno djelo za koje je dano odobrenje.

Uz članak 29.

Odredbom ovoga članka propisuju se jasni kriteriji za osnivanje klubova zastupnika. Tako je propisano da se klub zastupnika osniva odlukom i da ga može osnovati politička stranka koja ima najmanje tri zastupnika, dvije ili više političkih stranaka koje imaju zajedno najmanje tri zastupnika, najmanje tri nezavisna zastupnika te zastupnici iz reda nacionalnih manjina. Određuje se pravni status predsjednika kluba zastupnika, odnosno da on glede prava i obveza ima status predsjednika radnog tijela Sabora. Naime, smisao postojanja klubova zastupnika ogleda se u činjenici da oni mogu predlagati zakone i druge akte koje donosi Sabor, da

političke stranke (nezavisni zastupnici i zastupnici nacionalnih manjina), koje kroz njih djeluju, mogu jasno izraziti svoje programe i stajališta u Saboru te imaju važnu ulogu postavljanja zastupnika u radna tijela.

Uz članak 30.

Odredbom ovoga članka propisana je obveza klubovima zastupnika da odluku o osnivanju dostavljaju predsjedniku Sabora.

Uz članak 31.

Odredbom ovoga članka uređuje se radno-pravni položaj službenika u klubovima zastupnika.

Uz članak 32.

Odredbom se propisuje da Sabor ima predsjednika i dva do pet potpredsjednika te način na koji se biraju, ovisno o sastavu parlamentarne većine odnosno manjine.

Uz članak 33.

Odredbom se taksativno određuju ovlasti i obveze predsjednika Sabora te se posebno propisuje kako obavlja i druge poslove određene Ustavom Republike Hrvatske, zakonom i ovim Poslovníkom.

Uz članak 34.

Odredbom članka utvrđuju se obveze potpredsjednika Sabora u pomaganju ili zamjenjivanju predsjednika Sabora.

Uz članak 35.

Određeno je da Predsjedništvo Sabora čine predsjednik i potpredsjednici Sabora.

Uz članak 36.

Odredbom je određeno da predsjednika Sabora može pozvati tajnika Sabora da sudjeluje u radu Predsjedništva Sabora te da na sjednicu Predsjedništva Sabora predsjednik Sabora može pozvati predsjednike radnih tijela i predsjednike klubova zastupnika.

Uz članak 37.

Odredbom se propisuju ovlasti Predsjedništva Sabora i određuje se način donošenja njihovih odluka.

Uz članak 38.

Odredbom članka je određeno kako Predsjedništvo i predsjednici klubova zastupnika kada su pozvani na sjednice Predsjedništva raspravljaju o dnevnom redu predstojeće sjednice Sabora, o pitanjima važnim za rad Sabora, potiču stavljanje određenih tema na dnevni red sjednice Sabora, raspravljaju o drugim pitanjima u skladu s odredbama ovoga Poslovníka.

Uz članke 39. - 43.

Odredbama se propisuje ustrojstvo i vođenje Stručne službe Sabora.

Uz članak 44.

Odredbom članka 44. propisano je kako su radna tijela Sabora odbori i povjerenstva te se općom odredbom načelno propisuje djelokrug radnih tijela i način rada.

Uz članak 45.

Odredbom članka 45. propisano je kako radi razmatranja drugih pitanja Sabor može osnovati i druga radna tijela uz već postojeća.

Uz članak 46.

Odredbom ovoga članka propisan je sastav radnog tijela te je određeno kako on mora odgovarati stranačkom sastavu Sabora.

Uz članak 47.

Odredbom članka određene su ovlasti predsjednika radnog tijela u smislu da saziva sjednicu, predlaže dnevni red i predsjedava sjednicama radnog tijela Sabora, usklađuje rad radnog tijela s radom Sabora i drugih radnih tijela, surađuje s predsjednikom Sabora, Predsjedništvom Sabora, predsjednicima drugih radnih tijela Sabora te s ministrima i čelnicima tijela državne uprave u svezi s pitanjima iz djelokruga radnog tijela, brine se o provođenju zaključaka radnog tijela i zaključaka Sabora iz djelokruga radnog tijela te obavlja druge poslove određene ovim Poslovníkom i zakonom.

Uz članak 48.

Odredbom ovoga članka utvrđuju se obveze potpredsjednika radnog tijela u pomaganju ili zamjenjivanju predsjednika.

Uz članak 49.

Odredbom je određeno kako je predsjednik radnog tijela dužan sazvati sjednicu radnog tijela u roku od osam dana od zahtjeva ovlaštenog predlagatelja. U odredbi stavka 2. taksativno se navode ovlašteni predlagatelji za podnošenje predmetnog zahtjeva, a u odredbi stavka 3. određeno je da u slučaju nesazivanja sjednice u predviđenom roku, sjednicu saziva predsjednik Sabora.

Uz članke 50. - 58.

Odredbama se propisuje način rada radnih tijela, način održavanja sjednica, mogućnost imenovanja članova pojedinih radnih tijela iz reda javnih, znanstvenih i stručnih djelatnika, predstavnika sindikata, udruge poslodavaca kao i predstavnika interesnih udruga građana. Također je određeno kako radno tijelo može donijeti poslovnik o svom radu, a ako ga ne donese, na rad sjednica radnog tijela na odgovarajući način se primjenjuju odredbe Poslovníka o sjednici Sabora.

Uz članak 59.

Posebnom odredbom taksativno se navode radna tijela Sabora.

Uz članke 60. i 61.

Odredbom se propisuje djelokrug i sastav Odbora za Ustav, Poslovník i politički sustav. Potrebno je istaknuti kako se, u odnosu na važeći Poslovník, proširio djelokrug Odbora što je bilo nužno učiniti radi usklađivanja djelokruga Odbora sa Zakonom o pučkom pravobranitelju („Narodne novine“, broj 76/12.), u slučaju kada Odbor provodi postupak kandidiranja pučkog pravobranitelja Republike Hrvatske i predlaganja za izbor Saboru te Zakonom o pravu na pristup informacijama („Narodne novine“, broj 25/13.), u slučaju kada Odbor provodi postupak kandidiranja povjerenika za informiranje i predlaganja za izbor Saboru.

Uz članke 62. i 63.

Odredbom se propisuje djelokrug i sastav Odbora za zakonodavstvo. Također je važno napomenuti kako se u odnosu na važeće odredbe Poslovnika proširio djelokrug Odbora, na način da je određeno kako Odbor za zakonodavstvo predlaže donošenje i promjene jedinstvenih metodološko-nomotehničkih pravila za izradu akata koje donosi Sabor. Naime, nije pravno prihvatljivo zbog jedinstvenosti zakonodavne metodologije, jedinstvene pravne tehnike i terminološke usklađenosti ali i pravne sigurnosti u provedbi propisa da u Republici Hrvatskoj ne postoje utvrđena obvezna pravila za izradu propisa. Također, obzirom na obveze Sabora (a time i njegovih radnih tijela), koje proizlaze iz članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji, proširen je djelokrug Odbora na način da je propisano kako Odbor razmatra prijedloge zakona i drugih akata koje donosi Sabor u pogledu njihove usklađenosti s pravom Europske unije.

Uz članke 64. - 66.

Odredbama se propisuje djelokrug i sastav Odbora za europske poslove sukladno odredbama zakona kojim je uređen odnos Sabora i Vlade u europskim poslovima. Važno je istaknuti kako je određeno da Odbor za europske poslove obavlja europske poslove sukladno zakonu i ovom Poslovniku ali Sabor uvijek može preuzeti odlučivanje.

Uz članke 67. i 68.

Odredbama se propisuje djelokrug i sastav Odbora za vanjsku politiku sukladno odredbama zakona kojim je uređen odnos Sabora i Vlade u europskim poslovima.

Uz članke 69. i 70.

Odredbama se propisuje djelokrug i sastav Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost.

Uz članke 71. i 72.

Odredbama se propisuje djelokrug i sastav Odbora za obranu.

Uz članke 73. i 74.

Odredbama se propisuje djelokrug i sastav Odbora za financije i državni proračun.

Uz članke 75. i 76.

Odredbama se propisuje djelokrug i sastav Odbora za gospodarstvo. Potrebno je napomenuti kako se proširuje se djelokrug Odbora za gospodarstvo na način da se uredi njegova nadležnost vezano i za teme iz područja zaštite potrošača i unapređenja potrošačkih prava. Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju, preuzeta je obveza usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije, a zaštita potrošača je dio politike građanskih prava u Europskoj uniji i službena politika Europske unije. Politika zaštite potrošača od izuzetnog je značaja za stvaranje novih odnosa u gospodarstvu te jačanje zakonitosti među gospodarskim subjektima. Zbog navedenog, bilo je potrebno proširiti djelokrug Odbora za gospodarstvo kako bi se propisi koji se odnose na zaštitu potrošača mogli u njemu raspraviti.

Uz članke 77. i 78.

Odredbama se propisuje djelokrug i sastav Odbora za turizam.

Uz članke 79. i 80.

Odredbama se propisuje djelokrug i sastav Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina.

Uz članke 81. i 82.

Odredbama se propisuje djelokrug i sastav Odbora za pravosuđe.

Uz članke 83. i 84.

Odredbama se propisuje djelokrug i sastav Odbora za rad, mirovinski sustav i socijalno partnerstvo

Uz članke 85. i 86.

Odredbama se propisuje djelokrug i sastav Odbora za zdravstvo i socijalnu politiku.

Uz članke 87. i 88.

Odredbama se propisuje djelokrug i sastav Odbora za obitelj, mlade i sport.

Uz članke 89. i 90.

Odredbama se propisuje djelokrug i sastav Odbora za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Uz članke 91. i 92.

Odredbama se propisuje djelokrug i sastav Odbora za ratne veterane.

Uz članke 93. i 94.

Odredbama se propisuje djelokrug i sastav Odbora za prostorno uređenje i graditeljstvo.

Uz članke 95. i 96.

Odredbama se propisuje djelokrug i sastav Odbora za zaštitu okoliša i prirode.

Uz članke 97. i 98.

Odredbama se propisuje djelokrug i sastav Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu.

Uz članke 99. i 100.

Odredbama se propisuje djelokrug i sastav Odbora za poljoprivredu.

Uz članke 101. i 102.

Odredbama se propisuje djelokrug i sastav Odbora za regionalni razvoj i fondove Europske unije.

Uz članke 103. i 104.

Odredbama se propisuje djelokrug i sastav Odbora za pomorstvo, promet i infrastrukturu.

Uz članke 105. i 106.

Odredbama se propisuje djelokrug i sastav Odbora za izbor, imenovanja i upravne poslove.

Uz članke 107. i 108.

Odredbama se propisuje djelokrug i sastav Odbora za predstavke i pritužbe.

Uz članak 109.

Odredbom se propisuje djelokrug i sastav Odbora za međuparlamentarnu suradnju.

Uz članke 110. i 111.

Odredbama se propisuje djelokrug i sastav Odbora za informiranje, informatizaciju i medije.

Uz članke 112. i 113.

Odredbama se propisuje djelokrug i sastav Odbora za ravnopravnost spolova.

Uz članke 114. i 115.

Odredbama se propisuje djelokrug i sastav Odbora za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu.

Uz članke 116. i 117.

Odredbama se propisuje djelokrug i sastav Mandatno-imunitetnog povjerenstva.

Uz članak 118.

Odredbom je propisano postupanje Sabora po prijedlogu za pokretanje postupka utvrđivanja posebne odgovornosti predsjednika Republike Hrvatske.

Uz članke 119. - 122.

Odredbama o predstavljanju Vlade Saboru, propisan je postupak predstavljanja Vlade Saboru, tekst svečane prisega te nazočnost članova Vlade na sjednicama Sabora i njegovih radnih tijela.

Uz članke 123. - 125.

Predmetnim odredbama o odgovornosti Vlade Saboru propisuje obvezu Vlade na podnošenje izvješća Saboru o svom radu i o stanju u pojedinim područjima te opseg odgovornosti Vlade i ministara.

Uz članak 126.

Odredbom se propisuje postupak i posljedice odbijanja prijedloga za izglasavanje nepovjerenja Vladi, odnosno izglasavanja nepovjerenja. Naime, glasanje o povjerenju Vladi jedan je od najjačih sredstava za pokretanje političke odgovornosti Vlade. Ako Vlada nema povjerenje Sabora, ne može obavljati svoju funkciju i upravo zbog toga, ovaj institut je od velike važnosti.

Uz članak 127.

Odredbom se određuje da osim izvješća i podataka, Sabor i njegova radna tijela, od ministara i dužnosnika mogu tražiti i provođenje određenih radnji koje su u njihovoj nadležnosti.

Uz članke 128. – 130.

Odredbama o godišnjem izvješću predsjednika Vlade određeno je kako predsjednik Vlade jednom godišnje predstavlja izvješće Saboru o radu Vlade i stanju u državi. O godišnjem izvješću provodi se rasprava u kojoj mogu sudjelovati samo klubovi zastupnika, a na govor predsjednika Vlade i u raspravi nije dopuštena replika. Takvim izvještavanjem Sabora uspostavila bi se čvršća suradnje između Sabora i Vlade i postigla visoka razina suglasnosti oko važnih odluka.

Uz članak 131.

Odredbom članka 131. propisano je općenito pravilo kako zastupnici mogu postavljati zastupnička pitanja Vladi i pojedinom članu Vlade o ostvarivanju njezinih ustavnih prava i dužnosti, a posebice o stanju u pojedinim područjima društvenog života te o provođenju zakona i drugih akata Sabora, odnosno o radu ministarstava i drugih tijela državne uprave te pravnih osoba s javnim ovlastima. Također, određeno je da se zastupnička pitanja mogu postavljati usmeno i u pisanom obliku.

Uz članak 132.

Odredbom je propisano postavljanje usmenih zastupničkih pitanja Vladi, odnosno pojedinom članu Vlade za vrijeme trajanja „Aktualnog preijepodneva“. Vrijeme za postavljanje pitanja Vladi je u pravilu dinamičan i javan postupak kojemu je smisao nadzor nad izvršnom vlasti. Naime, zahtijevanje odgovora na postavljena pitanja od strane vladajućih i opozicije, omogućuje zastupnicima i široj javnosti preispitivanje vladinih mjera i politika ali i uključivanje u stranačku raspravu koja se često provodi u korist zainteresirane javnosti.

Uz članak 133.

Odredbom se propisuje na koji način zastupnici najavljuju postavljanje usmenih zastupničkih pitanja i sadržaj najave.

Uz članak 134.

Odredbama se uređuje postupak ždrijebanja.

Uz članak 135.

Odredbom se određuje da su klubovi zastupnika, radi važnosti pojedinih pitanja, ovlašteni promijeniti područje i redosljed za najviše tri pitanja koja su najavili članovi kluba te su o tome dužni izvijestiti predsjednika Sabora i predsjednika Vlade.

Uz članak 136.

Odredbom se propisuje da na pitanja postavljena Vladi odgovara predsjednik ili član Vlade, a na pitanja postavljena ministru odgovara ministar. Također je propisano kako je predsjednik Vlade dužan osigurati nazočnost najmanje polovine članova Vlade na sjednici Sabora u vrijeme postavljanja zastupničkih pitanja.

Uz članke 137. - 139.

Odredbama je propisano da je član Vlade kome je pitanje postavljeno, dužan na njega odmah odgovoriti, a ako ne može odgovoriti, navesti za to razloge. Također je regulirana situacija ako zastupnik ne dobije odmah odgovor ili ako zatraži odgovor u pisanom obliku. Osim toga, određeno je da član Vlade može odbiti odgovor ako se pitanje ne odnosi na njegov rad ili na poslove iz njegova djelokruga. Ako je odgovor povjerljive naravi, može predložiti da odgovori neposredno zastupniku ili na zatvorenoj sjednici matičnog radnog tijela.

Uz članak 140.

Odredbom je propisano da zastupnici mogu postavljati zastupnička pitanja u pisanom obliku.

Uz članak 141.

Odredbom se propisuje posljedica postavljanja zastupničkog pitanja u pisanom obliku kada ono nije postavljeno sukladno odredbama Poslovnika.

Uz članke 142. - 144.

Odredbama se propisuje način davanja odgovora na zastupnička pitanja koja su postavljena u pisanom obliku, odnosno uređuje se situacija kada Vlada ili njezin član ne odgovore na zastupnička pitanja na način propisan odredbom članka 143. ovoga Poslovnika.

Uz članke 145. - 151.

Odredbama o Interpelaciji, propisani su uvjeti i način podnošenja interpelacije. Pitanja podnesena Vladi korištenjem ovog poslovnčkog instituta su takve naravi da često izazivaju interes šire javnosti te povodom interpelacije u raspravi mogu sudjelovati svi zastupnici i svi članovi Vlade. Cilj interpelacije je rasprava o radu Vlade i pojedinačnim odlukama, a nakon toga eventualno i sankcija prema Vladi.

Uz članak 152.

Odredbom se propisuje ovlast Odbora za europske poslove da provede prethodnu raspravu o djelovanju Sabora u europskim poslovima i to na temelju programa Europske komisije i programa predsjedništva Vijeća Europske unije.

Uz članak 153.

Odredbom članka uređuje se donošenje i nadopuna Radnog programa.

Uz članak 154.

Odredba članka propisuje kako Odbor za europske poslove, nakon provedene rasprave o stajalištu Republike Hrvatske, može donijeti zaključak o stajalištu Republike Hrvatske o dokumentima Europske unije, uzimajući u obzir mišljenje radnog tijela koje je razmatralo stajalište iz Radnog programa ili samostalno, ako radno tijelo ne donese mišljenje. Naime, kroz ovako stipuliranu odredbu potaknut će se politički dijalog između Sabora i institucija Europske unije u zakonodavnom postupku koji se odvija unutar Europske unije.

Uz članak 155.

Odredba članka propisuje dužnost Odbora za europske poslove da odmah po primitku proslijedi stajalište Republike Hrvatske o dokumentima Europske unije iz područja zajedničke vanjske i sigurnosne politike Europske unije iz Radnog programa Odboru za vanjsku politiku te kako Odbor za vanjsku politiku može o tome donijeti zaključak i to nakon provedene rasprave.

Uz članak 156.

Odredbom članka uređuje se označavanje dokumenata Europske unije iz Radnog programa.

Uz članak 157.

Odredbom članka uređuje se razmatranje izvješća Vlade o održanim sastancima Vijeća europske unije.

Uz članak 158.

Odredbom članka 158. određuje se tko ima pravo pokretanja postupka provjere poštovanja načela supsidijarnosti te se precizno propisuje postupak provjere poštovanja načela supsidijarnosti. Predviđeni rok u kojemu Odbor za europske poslove provodi postupak provjere poštovanja načela supsidijarnosti određen je vodeći računa o načinu rada Odbora te ostavljajući dovoljno vremena da utvrdi da li je prijedlog zakonodavnog akta sukladan s načelom supsidijarnosti. Važno je istaknuti da ako Odbor utvrdi da je predloženim zakonodavnim aktom povrijeđeno načelo supsidijarnosti, takav stav je dužan i obrazložiti sukladno odredbama Protokola br. 2 „O primjeni načela supsidijarnosti i proporcionalnosti“.

Uz članak 159.

Općom odredbom propisano je koje akte na temelju svoje ovlasti donosi Sabor.

Uz članak 160.

Odredba propisuje kojim aktom Sabor može odati priznanje domaćem ili stranom državljaninu ili organizaciji za njihov rad koji je od osobitog interesa za Republiku Hrvatsku.

Uz članak 161.

Odredbom se propisuje u kojim slučajevima Sabor donosi odluku kao akt uređivanja unutarnjeg ustrojstva, načina rada i odnosa u Saboru.

Uz članak 162.

Odredbom se navode akti koji se donose u obliku odluke, poslovnika i pravilnika.

Uz članak 163.

Odredbom se određuje što se izražava deklaracijom Sabora.

Uz članak 164.

Odredbom se određuje što se ukazuje rezolucijom i preporukom Sabora.

Uz članak 165.

Odredbom se određuje što se utvrđuje zaključcima Sabora.

Uz članak 166.

Odredbom se propisuje da i radna tijela Sabora mogu, u okviru svojega djelokruga, donositi zaključke i druge akte u okviru ovlaštenja utvrđenih zakonom i drugim propisom.

Uz članak 167.

Odredbom se propisuje da akte koje donosi Sabor potpisuje predsjednik Sabora, a akte koje donose radna tijela Sabora potpisuje predsjednik radnog tijela koje ih je donijelo.

Uz članak 168.

Odredbom se određuje da se na izvornike zakona i drugih propisa i općih akata Sabora stavlja pečat Sabora. Nadalje, propisuje se njihovo čuvanje i evidencija.

Uz članak 169.

Odredbom se propisuje način objavljivanja akata koje donosi Sabor o čemu se brine tajnik Sabora.

Uz članak 170.

Odredbom je propisan način postupanja predsjednika Sabora u slučaju da podneseni prijedlog akta Saboru ili drugi prijedlog nije sastavljen u skladu s odredbama ovoga Poslovnika.

Uz članke 171. - 173.

Odredbama je određeno da se zakon pokreće dostavom prijedloga zakona predsjedniku Sabora, određeno je da pravo predlagati zakone imaju zastupnici, klubovi zastupnika, radna

tijela Sabora i Vlada te je određen postupak provođenja prethodne rasprave o razlozima donošenja zakona i o osnovnim pitanjima koje treba zakonom urediti.

Uz članak 174.

Odredbom ovoga članka određen je sadržaj prijedloga zakona te je određeno da sadrži, ustavnu osnovu donošenja zakona, ocjenu stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom te posljedice koje će donošenjem zakona proisteći, ocjenu i izvore potrebnih sredstava za provođenje zakona, tekst prijedloga zakona s obrazloženjem, tekst odredbi važećeg zakona koje se mijenjaju, odnosno dopunjuju, ako se predlaže izmjena ili dopuna zakona. Također je, između ostalog određeno da tekst prijedloga zakona mora biti izrađen u skladu s jedinstvenim metodološko-nomotehničkim pravilima za izradu akata koja donosi Sabor te obveze predlagatelja u odnosu na podneseni prijedlog.

Uz članak 175.

Odredbom članka propisano je da tekst prijedloga sadrži rješenja u obliku pravnih odredbi te da se pojedina rješenja mogu predložiti alternativno s obrazloženjem.

Uz članak 176.

U odnosu na predmetnu odredbu, potrebno je navesti kako je odredbom članka 90. Ustava Republike Hrvatske propisano da „*Zakoni i drugi propisi državnih tijela i tijela koja imaju javne ovlasti ne mogu imati povratno djelovanje. Iz posebno opravdanih razloga samo pojedine odredbe zakona mogu imati povratno djelovanje.*“. Naime, ustavna odredba ne zabranjuje retroaktivno djelovanje odredbi zakona i drugih propisa u apsolutnom smislu već određuje formalnu ustavnu pretpostavku za propisivanje retroaktivnog djelovanja pojedinih odredbi zakona. U tom smislu predmetnom odredbom Poslovnika je i propisano da kada je u prijedlogu zakona određeno da pojedine njegove odredbe imaju povratno djelovanje, predlagatelj zakona obvezno mora obrazložiti posebno opravdane razloge za to.

Uz članke 177. i 178.

Odredbama se uređuje zaprimanje i upućivanje prijedloga zakona na način da predsjednik Sabora zaprimljeni prijedlog upućuje predsjednicima svih radnih tijela, svim zastupnicima i predsjedniku Vlade kad Vlada nije predlagatelj.

Uz članak 179.

Odredbom je određeno da su prije rasprave o prijedlogu zakona na sjednici Sabora, predsjednik matičnoga radnog tijela i Odbora za zakonodavstvo dužni prijedlog zakona uvrstiti u dnevni red sjednice radnog tijela te provesti raspravu. Također je određeno da se radna tijela izjašnjavaju o svim elementima prijedloga zakona, a Odbor za zakonodavstvo i o ustavnim osnovama zakona.

Uz članak 180.

Odredbom je propisano da nakon razmatranja prijedloga zakona, radno tijelo podnosi izvješće Saboru. Nadalje je propisano da matično radno tijelo može razmotriti mišljenje, stajalište, primjedbe i prijedloge koje su mu dostavila druga radna tijela, odnosno da može od drugih radnih tijela zatražiti dostavljanje istih. U izvješću, koje matično radno tijelo podnosi Saboru, izražava i svoje stajalište o mišljenju, stajalištu, primjedbama i prijedlozima koja su mu dostavila druga radna tijela.

Uz članke 181. i 182.

Odredbama članaka je propisano kako predsjednik Sabora izvješća radnih tijela dostavlja predlagatelju zakona i zastupnicima, odnosno da radno tijelo, kad razmotri prijedlog zakona, određuje izvjestitelja koji će na sjednici Sabora izlagati mišljenja, stajališta, primjedbe te obrazlagati prijedloge.

Uz članak 183.

Odredbom je propisano da je prvo čitanje zakona prvi dio u postupku donošenja zakona koje se provodi na sjednici Sabora te se određuje što sve ono obuhvaća. Naime, ovdje je potrebno istaknuti kako je prvo čitanje zakona prvi dio u postupku donošenja zakona po „redovnoj proceduri“. „Redovni“ zakonodavni postupak predviđa donošenje zakona u dva čitanja (rijetko u tri), što svakako odgovara standardima demokratske procedure donošenja zakona uz mogućnost široke javne rasprave.

Uz članak 184.

Odredbom se određuje trenutak u kojemu započinje prvo čitanje zakona te se određuje način postupanja predlagatelja zakona prilikom uvodnog izlaganja. Također je određeno da predlagatelj može povući prijedlog zakona do zaključenja rasprave o njemu.

Uz članak 185.

Odredbom je određeno da izvjestitelj radnog tijela koje je razmotrilo prijedlog zakona može iznijeti mišljenja, stajališta, primjedbe i prijedloge koje je zauzelo radno tijelo.

Uz članke 186. - 188.

Odredbama članka je određeno kako se o prijedlogu zakona u pravilu vodi objedinjeno, opća rasprava i rasprava o pojedinostima te se određuje sadržaj opće rasprave o prijedlogu zakona, odnosno rasprave o pojedinostima. Također se određuje da će se zaključkom odbiti donošenje zakona ako, nakon provedene rasprave, zastupnici ocijene da nije potrebno njegovo donošenje. Prijedlog zakona koji je odbijen ne može biti ponovno uvršten u dnevni red sjednice prije isteka roka od tri mjeseca od dana kada ga je odbio Sabor. Kada rasprava završi zaključkom kojim se prihvaća donošenje zakona, utvrđuju se mišljenja, stajališta, primjedbe i prijedlozi i upućuju se predlagatelju radi pripreme konačnog prijedloga zakona. Nadalje je određeno da zaključkom o prihvaćanju prijedloga zakona, Sabor može odrediti da je predlagatelj umjesto prijedloga za donošenje izmjena i dopuna važećeg zakona, obvezan izraditi konačni prijedlog zakona koji će u cijelosti urediti određeno područje. Osim toga, odredbom članka 188. između ostalog je određeno da Sabor može odlučiti da predlagatelj, odnosno drugo tijelo izradi izmjene i dopune konačnog prijedlog zakona, odnosno izradi konačni prijedlog zakona koji će u cijelosti urediti određeno područje.

Uz članak 189.

Odredbom je propisano da je drugo čitanje zakona drugi dio u postupku donošenja zakona koje se provodi na sjednici Sabora te se određuje što sve ono obuhvaća.

Uz članak 190.

Odredbom članka je određeno da je predlagatelj dužan konačni prijedloga zakona podnijeti u roku od 6 mjeseci od dana prihvatanja prijedloga zakona, a ako ga predlagatelj ne uputi u propisanu proceduru u spomenutom roku, smatrat će se da je postupak donošenja zakona obustavljen.

Uz članak 191.

Odredbom je propisano da se konačni prijedlog zakona podnosi u obliku u kojemu se donosi zakon. Također je propisano što sve mora sadržavati njegovo obrazloženje.

Uz članak 192.

Odredbom se propisuje da se prilikom podnošenja, upućivanja i razmatranja u radnim tijelima konačnog prijedloga zakona odgovarajuće primjenjuju odredbe ovoga Poslovnika koje se odnose na prijedlog zakona.

Uz članak 193.

Odredbom se propisuje dužnost predlagatelja ako pojedine odredbe prijedloga zakona imaju povratno djelovanje.

Uz članak 194.

Odredbom je propisano da će se, kada se raspravlja o konačnom prijedlogu zakona, na odredbe o prijedlogu zakona u raspravi u drugom čitanju, na odgovarajući način primjenjivati odredbe o prijedlogu zakona o raspravi u prvom čitanju.

Uz članak 195.

Odredba propisuje način na koji se raspravlja o tekstu konačnog prijedloga zakona, odnosno što ona sve sadrži.

Uz članak 196.

Odredbom je određeno da se prijedlog za izmjenu ili dopunu konačnog prijedloga zakona podnosi u obliku amandmana koji mora biti u pisanom obliku i obarazložen. Također se određuje koja su tijela ovlaštena na podnošenje amandman. Nadalje, određeno je da se amandmani mogu podnositi samo na članke obuhvaćene izmjenama i dopunama. Iznimno od ovog pravila, amandmani se mogu podnositi i na članke koji nisu obuhvaćeni izmjenama i dopunama zakona kada je to potrebno radi usklađivanja s Ustavom Republike Hrvatske ili dokumentima vezanim uz međunarodne integracije te u svezi s odlukama Ustavnog suda Republike Hrvatske kao i u slučaju da se amandmani odnose na odredbe zakona koji se mijenja ili dopunjuje, a takve su naravi da sadržajno odgovaraju amandmanima predloženih izmjena ili dopuna.

Uz članak 197.

Odredbom je propisano da se amandmani upućuju predsjedniku Sabora do kraja rasprave na sjednici Sabora o tekstu konačnog prijedloga.

Uz članak 198.

Odredbom je propisano da predsjednik Sabora podnesene amandmane dostavlja zastupnicima, predlagatelju zakona i Vladi te matičnom radnom tijelu i Odboru za zakonodavstvo da po potrebi dostave svoja izvješća.

Uz članak 199.

Odredbom je propisana iznimka u podnošenju amandmana na način da predlagatelj može podnijeti amandman na konačni prijedlog zakona i u tijeku odlučivanja o podnesenim amandmanima samo ako se većina nazočnih zastupnika s tim složi. O tako podnesenom amandmanu se raspravlja i glasuje.

Uz članak 200.

Odredbom članka su određeni slučajevi kada se može odgoditi rasprava i glasovanje o podnesenim amandmanima.

Uz članak 201.

Odredbom se propisuje način izjašnjavanja o amandmanima.

Uz članak 202.

Odredbom se određuje kada pojedini amandman postaje sastavnim dijelom konačnog prijedloga zakona te se propisuje kada i kako se glasuje o pojedinom amandmanu.

Uz članak 203.

Odredbom je propisano da je treće čitanje zakona poseban dio u postupku donošenja zakona koje se provodi na sjednici Sabora. Određeno je da se treće čitanje zakona provodi kada je na tekst konačnog prijedloga zakona podnesen veći broj amandmana ili kada su amandmani takve naravi da bitno mijenjaju sadržaj konačnog prijedloga zakona. Također je određeno da će se na provođenje trećeg čitanja zakona na odgovarajući način primjenjivati odredbe o raspravi za drugo čitanje zakona.

Uz članke 204. - 206.

Odredbama je propisan iznimni hitni postupak donošenja zakona i to u slučajevima kada to zahtjevaju interesi obrane i drugi osobito opravdani državni razlozi, odnosno kada je to nužno radi sprječavanja ili otklanjanja većih poremećaja u zakonodavstvu te za one zakone koji se usklađuju s propisima Europske unije. Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-X99/2013, od 23. siječnja 2013., naglašeno je *“...da Republika Hrvatska pripada parlamentarnim demokracijama“*, te nadalje zaključeno kako *„...praksa donošenja zakona po hitnom postupku narušava samu bit parlamentarizma“*. Potrebno je istaknuti kako je određivanje hitnosti zakonodavnog postupka u poslovničkim odredbama bila nužnost vremena u kojemu je Republika Hrvatska prilagođavala domaće zakonodavstvo propisima Europske unije. U najvećem broju slučajeva primjene hitnog postupka upravo se radilo o prijedlozima zakona koje je bilo potrebno uskladiti s pravnom stečevinom Europske unije. Upravo zato propisana je iznimna primjena hitnog postupka u zakonodavnoj proceduri te je u tom smislu određeno da kada predlagatelj podnese prijedlog za njegovu primjenu, to može učiniti samo u slučaju postojanja razloga navedenih u Poslovniku te ako su ti razlozi opravdani. Predlagatelj, u tom slučaju, mora relevantne razloge za donošenje zakona po hitnom postupku detaljno obrazložiti u prijedlogu zakona. Nadalje, predmetnim odredbama Poslovnika određeno je da se o prijedlogu donošenja zakona po hitnom postupku odlučuje

prilikom utvrđivanja dnevnog reda na početku sjednice te da se može utvrđivati i tijekom utvrđivanja dopune dnevnog reda ali samo ako je zastupnik iznio primjedbu o provođenju hitnog postupka. Naime, ako zastupnik ne iznese spomenutu primjedbu, smatrat će se da je prihvaćen prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku.

Uz članak 207.

Sukladno odredbama članaka 15. i 83. Ustava Republike Hrvatske uređena je predmetna poslovnička odredba. U dosadašnjoj zakonodavnoj praksi dalo se uočiti kako gotovo i nema zakona koji u određenom broju odredaba barem dijelom ne razrađuju neko od ljudskih prava i temeljnih sloboda. Međutim široka interpretacija ustavnih te podredno poslovnčkih odredbi „izbrisala“ bi razliku između „običnog“ zakona i organskog zakona. Kako bi se izbjeglo pogrešno i preširoko tumačenje predmetnih odredbi, organskim se zakonom valja smatrati samo onaj zakon kojemu su temeljni predmet uređenja pojedino ili pojedina ustavom utvrđena osobna i politička prava i slobode čovjeka.

Uz članke 208. - 210.

Odredbama je propisan postupak vjerodostojnog tumačenja zakona. Tako je propisano da je ovlaštenu predlagatelj prijedloga za davanje vjerodostojnog tumačenja zakona svaki zastupnik, klubovi zastupnika, radna tijela Sabora i Vlada. Također, bilo je potrebno, zbog pravne naravi vjerodostojnog tumačenja, primijeniti postupak koji je utvrđen za donošenje zakona. Tako je propisano da se na postupak za davanje vjerodostojnog tumačenja zakona na odgovarajući način primjenjuju odredbe Poslovnika o donošenju zakona. Što znači da se prijedlog za davanje vjerodostojnog tumačenja podnosi predsjedniku Sabora, a mora sadržavati naziv zakona, naznaku odredbe za koje se traži tumačenje i razloge zbog kojih se traži tumačenje, izvore potrebnih sredstava ako bi posljedice davanja vjerodostojnog tumačenja zakona mogle stvoriti financijske učinke te prijedlog teksta vjerodostojnog tumačenja. Obveza predlagatelja da predloži tekst vjerodostojnog tumačenja zakona (naravno bez obrazloženja, jer vjerodostojno tumačenje je po svojoj naravi obrazloženje), pružila bi mu mogućnost da jasno izrazi svoj stav o tome u kojem smjeru treba dati vjerodostojno tumačenje pojedinih odredbi zakona. Isto tako, stav predlagatelja izražen u prijedlogu teksta vjerodostojnog tumačenja bio bi izložen kritičkom promišljanju svih sudionika zakonodavnog postupka jednako kao i svaki prijedlog zakona. Osim toga, određeno je kako predsjednik Sabora upućuje prijedlog za davanje vjerodostojnog tumačenja zakona Odboru za zakonodavstvo, matičnom radnom tijelu i Vladi radi ocjene njegove osnovanosti. Matično radno tijelo i Vlada dužni su u roku od 15 dana dostaviti mišljenje Odboru za zakonodavstvo, a ako ne dostave mišljenje smatrat će se da su suglasni s prijedlogom za davanje vjerodostojnog tumačenja. U smislu zahtjeva za izjednačavanjem pravila postupka za davanje vjerodostojnog tumačenja zakona s onima za donošenje zakona, potrebno je ipak voditi računa kako redoviti postupak za donošenje zakona predviđa dva čitanja, što u slučaju vjerodostojnog tumačenja zakona u pravilu ne bi imalo osobiti utjecaj, te je propisano kako će se o prijedlogu za davanje vjerodostojnog tumačenja provesti rasprava u jednom čitanju.

Uz članke 211. - 213.

Odredbama članaka uređen je postupak donošenja državnog proračuna.

Uz članke 214. i 215.

Odredbama je uređen je postupak donošenja ostalih akata Sabora.

Uz članak 216.

Odredbama je određeno da zasjedanje (sjednicu) Sabora saziva predsjednik Sabora te da Sabor može zasjedati redovito i izvanredno.

Uz članak 217.

Odredbama je između ostalog propisano kako Sabor redovito zasjeda dva puta godišnje u za to određenom vremenskom periodu te kako je predsjednik Sabora dužan sazvati sjednicu Sabora u roku od 8 dana od dana kada mu je dostavljen pisani zahtjev većine ukupnog broja zastupnika Sabora, a ako ju ne sazove, zasjedanje, odnosno sjednicu će sazvati Predsjedništvo Sabora. Naime, Sabor se mora redovito sastajati u periodu koji omogućuje zastupnicima i svim organizacijskim jedinicama Sabora ispunjavanje svojih obveza pri čemu je nužno voditi računa da sjednice ne traju predugo i nepotrebno produžuju zakonodavni postupak.

Uz članak 218.

Odredbom je određeno izvođenje himne Republike Hrvatske na početku svakog redovitog zasjedanja Sabora.

Uz članak 219.

Odredbom je propisana obaveza održavanja sjednica Sabora jednom mjesečno, kada Sabor redovito zasjeda, te rok dostave prijedloga dnevnog reda za redovitu sjednicu kao i u slučajevima kada je neophodno donijeti pojedini akt po hitnom postupku.

Uz članak 220.

Odredbama članka uređeno je izvanredno zasjedanje Sabora, odnosno u vrijeme izvan rokova propisanih za redovito zasjedanje i to na zahtjev Predsjednika Republike, Vlade te većine zastupnika u Saboru. Također određeno je da predsjednik Sabora uz prethodno mišljenje klubova zastupnika može sazvati Sabor na izvanredno zasjedanje i to u roku od 8 dana od primitka uredno podnesenog zahtjeva. Ako predsjednik Sabora ne sazove izvanrednu sjednicu Sabora, sjednicu će sazvati Predsjedništvo Sabora.

Uz članak 221.

Odredbom se određuje da predsjednik Sabora u slučaju sazivanja izvanredne sjednice Sabora, može sazvati sjednicu u roku kraćem od 8 dana, a dnevni red za tu sjednicu može predložiti na samoj sjednici.

Uz članak 222.

Odredbom članka određeno je da sjednice Sabora traju dok se ne iscrpi dnevni red.

Uz članak 223.

Odredbom članka određeno je što se smatra danom dostave materijala kada je rok vezan za dostavu materijala zastupnicima.

Uz članak 224.

Odredbom članka određeno je da dnevni red sjednice Sabora predlaže predsjednik Sabora u pisanom obliku te da ga na sjednici može mijenjati i dopunjavati. Također je propisano da se u dnevni red unose sve teme koje su upućene u postupak.

Uz članak 225.

Odredbom članka propisano je da na predloženi dnevni red zastupnik ili predlagatelj zakona može podnijeti prigovor u pisanom obliku. Ako prigovor nije podnesen, smatra se da je dnevni red utvrđen. Ako je prigovor podnesen, o njemu se na sjednici odlučuje bez rasprave.

Uz članak 226.

Odredbom članka propisan je postupak utvrđivanja dnevnog reda na početku sjednice. Propisuje se način njegove dopune u slučaju trajanja sjednice dulje od jednoga dana te kada to zatraži 1/3 ukupnog broja zastupnika.

Uz članak 227.

Odredbom članka određeno je da će predsjednik Sabora, prilikom utvrđivanja dnevnog reda, najprije obavjestiti zastupnike o prijedlogu da se zakon donese po hitnom postupku. U slučaju da je neki od zastupnika iznio primjedbu da se zakon donese po hitnom postupku, provest će se glasovanje.

Uz članak 228.

Odredbom članka određeno je da predsjednik Sabora objavljuje utvrđeni dnevni red. Također, predsjednik Sabora na početku svakoga radnog dana zasjedanja objavljuje o kojim će se točkama dnevnog reda raspravljati. Na kraju dnevnog zasjedanja predsjedatelj će objaviti o kojim će se točkama dnevnog reda raspravljati tijekom sljedećeg dana zasjedanja.

Uz članke 229. i 230.

Odredbama članaka određeno je da sjednicom Sabora predsjedava predsjednik Sabora, a u slučaju njegove odsutnosti ili spriječenosti sjednicom predsjedava jedan od potpredsjednika. Također se propisuje da nitko ne može govoriti na sjednici prije nego što zatraži i dobije riječ od predsjedatelja. Prijave za govor podnose se najkasnije do jedan sat nakon početka rasprave.

Uz članak 231.

Odredbom članka propisan je način davanja riječi od strane predsjedatelja onim zastupnicima koji su se uredno prijavili da žele govoriti.

Uz članak 232.

Odredbom članka propisano je da govornik može govoriti samo o temi o kojoj se raspravlja prema utvrđenom dnevnom redu. Također propisuje se da će predsjedatelj opomenuti govornika ili mu oduzeti riječ ako se ne drži teme dnevnog reda.

Uz članke 233. i 234.

Odredbama članaka određeno je vrijeme trajanja govora zastupnika, prestavnika klubova zastupnika, predstavnika predlagatelja te su propisane iznimke o vremenu govora predstavnika matičnog radnog tijela, predstavnika Odbora za zakonodavstvo, nezavisnog zastupnika i zastupnika iz reda nacionalnih manjina.

Uz članak 235.

Odredbom članka uređen je institut replike. Tako je propisano da zastupniku koji želi odgovoriti na izlaganje (replika), predsjedatelj daje riječ čim završi govor onoga na čije izlaganje zastupnik želi odgovoriti. Zastupnik može odgovoriti na izlaganje (replika) samo jedanput, i to na osnovno izlaganje, ne može odgovoriti na izlaganje predsjedatelja i ne može zatražiti riječ da bi odgovorio na izlaganje zbog kojeg je predsjedatelj izrekao govorniku stegovnu mjeru.

Uz članak 236.

Odredbom je uređen institut povrede Poslovnika. Naime, kako bi se spriječilo neopravdano ometanje rada na sjednici, propisano je da na sjednici Sabora zastupnik može dobiti riječ samo da bi upozorio na povredu Poslovnika. O istaknutoj povredi Poslovnika predsjedavajući sjednice daje svoje konačno objašnjenje. Međutim, zastupnik koji nije zadovoljan objašnjenjem predsjedavajućeg, neposredno po danom objašnjenju, može najaviti podnošenje zahtjeva za mišljenje o povredi Poslovnika Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav, koji je mišljenje dužan dostaviti u roku od 24 sata od zaprimanja zahtjeva. O mišljenju Odbora Sabor odlučuje bez rasprave. S ciljem odgovornog korištenja instituta povrede Poslovnika, predlaže se da zastupnik koji najavi, a ne podnese zahtjev Odboru u predviđenom roku, gubi pravo govoriti o povredi Poslovnika do kraja tekuće odnosno na idućoj sjednici Sabora.

Uz članak 237.

Odredbom članka taksativno se propisuje u kojim slučajevima predsjedatelj može izreći zastupniku stegovne mjere.

Uz članak 238.

Odredbom članka taksativno se navode radnje koje zastupniku nisu dopuštene za vrijeme njegovog sudjelovanja na sjednici Sabora.

Uz članak 239.

Odredbom je propisano u kojem slučaju će predsjedatelj zastupniku izreći opomenu.

Uz članak 240.

Odredbom je propisano u kojem slučaju će se zastupniku izreći opomena s oduzimanjem riječi.

Uz članak 241.

Odredbom članka propisan je način i razlozi izricanja stegovne mjere udaljenja sa sjednice.

Uz članak 242.

Odredbom se na precizan način uređuje prigovor protiv stegovne mjere udaljenja sa sjednice kako bi zastupniku bilo omogućeno da na djelotvoran način zaštititi svoja prava ali i kako bi odgovorno postupao s korištenjem ovog poslovnickog instituta. Tako je propisano da se prigovor podnosi u pisanom obliku i mora biti obrazložen. Prigovor se podnosi predsjedniku Sabora najkasnije u roku od 24 sata od izricanja stegovne mjere, a predsjednik ga upućuje svim zastupnicima. Ako zastupnik uredno ne podnese prigovor, gubi pravo na njegovo

podnošenje. Mišljenje o prigovoru daje Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav u roku od 24 sata od zaprimanja prigovora. O mišljenju Odbora Sabor odlučuje bez rasprave.

Uz članak 243.

Odredbom se utvrđuje na koji način Sabor može konačno odlučiti po prigovoru.

Uz članak 244.

Odredbom članka propisano je da predsjedatelj može od Straže Sabora zatražiti udaljenje iz dvorane i druge osobe koja narušava red na sjednici.

Uz članak 245.

Odredbom je propisano da nakon otvaranja sjednice predsjedatelj daje potrebna objašnjenja u vezi s radom sjednice i o drugim prethodnim pitanjima.

Uz članak 246.

Predmetnom odredbom uređen je tijek rasprave o pojedinim temama dnevnog reda i to na način da se prelazi na raspravu o pojedinim temama redom koji je utvrđen u dnevnom redu. Također, određeno je da u raspravi kada sudjeluju predstavnici klubova zastupnika imaju prednost u redoslijedu govornika.

Uz članak 247.

Odredbom je propisano da se nakon provedene rasprave odlučuje, osim ako nije drugačije određeno odredbama Poslovnika. Osim toga propisano je da se o dvije ili više točaka dnevnog reda može provesti objedinjena rasprava. Naime, objedinjena rasprava se može provesti kada su prijedlozi zakona ili drugih akata uzajamno povezani, uzročnopsljedičnim načelima, ciljevima i svrhom donošenja.

Uz članak 248.

Odredbom se uređuje stanka za sastanak kluba zastupnika koju tijekom sjednice Sabora može zatražiti predstavnik kluba zastupnika. On mora navesti za to razloge te predložiti vrijeme njezina trajanja. Nakon stanke, obrazložit će stajalište kluba, a na njegovo izlaganje nije dozvoljena replika.

Uz članak 249.

Odredbom se određuje u kojim slučajevima predsjedatelj neće odobriti stanku za sastanak kluba zastupnika.

Uz članak 250.

Odredbom je određeno da predsjedatelj zaključuje raspravu kada utvrdi da više nema prijavljenih govornika, a sjednicu kada se iscrpi dnevni red.

Uz članak 251.

Odredbom je određeno da je za odlučivanje na sjednici, odnosno donošenje odluka, potrebna nazočnost većine zastupnika osim kada je Ustavom Republike Hrvatske i Poslovnikom određeno drugačije.

Uz članak 252.

Odredbom se taksativno navode akti koje Sabor donosi većinom glasova.

Uz članak 253.

Odredbom se taksativno navode akti koje Sabor donosi dvotrećinskom većinom glasova.

Uz članak 254.

Odredbom je propisano da se odluke koje prethode donošenju zakona i drugih akata donose većinom glasova nazočnih zastupnika osim ako je određeno da se i te odluke donose kvalificiranom većinom.

Uz članak 255.

Odredbom se određuje da je glasovanje na sjednici javno te se određuju načini na koje se ono može provesti.

Uz članak 256.

Odredbom se propisuje način elektroničkog glasovanja.

Uz članak 257.

Odredbom se propisuje način glasovanja dizanjem ruke.

Uz članak 258.

Odredbom se propisuje način poimeničnog glasovanja.

Uz članak 259.

Odredbom članka određuje se način utvrđivanja rezultata glasovanja kao i njegova provjera.

Uz članak 260.

Odredbom se određuje da se tajno glasovanje provodi u pravilu kod izbora ili imenovanja kada je broj predloženih kandidata veći od broja koji se bira ili imenuje.

Uz članak 261.

Odredbom se utvrđuje način provedbe tajnog glasovanja.

Uz članak 262.

Odredbom se propisuje da predsjedatelju kod tajnog glasovanja uz tajnika sjednice Sabora pomaže i određeni broj zastupnika.

Uz članak 263.

Odredbom se propisuje da broj glasačkih kutija i mjesta na koje će se postaviti određuje tajnik Sabora.

Uz članak 264.

Odredbom članka određuje se postupak u slučaju ponovnog glasovanja.

Uz članak 265.

Odredbom se određuje način tajnog glasovanja za navedene kandidate, te se taksativno određuje koji se glasački listić smatra nevažećim.

Uz članak 266.

Odredbom se propisuje utvrđivanje rezultata glasovanja od strane predsjedatelja na osnovi predanih glasačkih listića.

Uz članak 267.

Odredbom članka utvrđuje se da predsjedatelj na istoj sjednici na kojoj je provedeno tajno glasovanje, objavljuje rezultat izbora ili imenovanja te proglašava koji su kandidati izabrani odnosno imenovani.

Uz članak 268.

Odredbom je određena ovlast Sabora da bira, odnosno imenuje dužnosnike u Sabor, u državna tijela i organizacije i ostale institucije na temelju prijedloga ovlaštenih predlagatelja.

Uz članak 269.

Odredbom se propisuje obveza predsjedatelja da prije početka glasovanja izvijesti zastupnike o načinu glasovanja, načinu utvrđivanja rezultata izbora i imenovanja, razrješenja i opoziva.

Uz članak 270.

Odredbom se propisuje ponavljanje glasovanja samo za one kandidate koji su dobili jednak broj glasova.

Uz članak 271.

Odredbom se propisuje postupak ponavljanja glasovanja za one kandidate koji nisu dobili potrebnu većinu.

Uz članak 272.

Odredbom se određuje da se izbor, imenovanje te razrješenje predsjednika, potpredsjednika i članova radnih tijela Sabora, obavlja na prijedlog Odbora za izbor, imenovanja i upravne poslove ili na prijedlog najmanje 15 zastupnika.

Uz članak 273.

Odredbom se propisuje ovlast Odbora za izbor, imenovanja i upravne poslove za podnošenje prijedloga kandidata za izbore i imenovanja, odnosno razrješenja i opozive.

Uz članak 274.

Odredbom se propisuje sadržaj zapisnika.

Uz članak 275.

Odredbom se propisuje mogućnost iznošenja primjedbi na zapisnik te njegovo usvajanje.

Uz članak 276.

Odredbom je određeno da usvojeni zapisnik potpisuje predsjedatelj i tajnik Sabora.

Uz članak 277.

Odredbom je propisan način čuvanja i pohranjivanja zapisnika.

Uz članak 278.

Odredbom je propisano tonsko snimanje sjednica Sabora kao i mogućnost uvida u prijepis tonske snimke sjednice.

Uz članak 279.

Odredbom se propisuje kako Sabor postupa u skladu s načelom javnosti rada te u tom smislu javno objavljuje odluke koje je donio i teme koje je raspravio.

Uz članak 280.

Odredbom je propisano da radi cjelovitog i pravovremenog izvješćivanja zastupnika i javnosti o svom radu, Sabor izdaje svoje glasilo i druge publikacije. Nadalje, pripisano je da se glasilom Sabora smatra web stranica Sabora te je taksativno određeno što se sve na njoj objavljuje.

Uz članak 281.

Odredbom je propisano koji se dokumenti izuzimaju od dostupnosti javnosti te da zastupnik ne smije na sjednici iznositi podatke iz predmetnih dokumenata.

Uz članak 282.

Odredbom je propisano da tajnik Sabora aktom uređuje način rukovanja dokumentima koji se smatraju službenom, vojnom, odnosno državnom tajnom.

Uz članak 283.

Odredbom je određen sadržaj Pravilnika o javnosti rada Sabora i radnih tijela.

Uz članak 284.

Odredbom je propisana mogućnost da se na temelju odluke radnog tijela, sjednica ili pojedini dio sjednice radnih tijela Sabora održi bez nazočnosti javnosti.

Uz članak 285.

Odredbom je uređen način na koji će izvjestitelji sredstava javnog priopćavanja moći pratiti rad Sabora i njegovih radnih tijela te izvješćivati javnost o njihovom radu.

Uz članak 286.

Odredba propisuje kako se radi stvaranja povoljnih uvjeta za rad predstavnika tiska i drugih oblika priopćavanja u Saboru, osigurava dostava materijala i uvjeti za praćenje rada na sjednicama Sabora i radnih tijela.

Uz članak 287.

Odredba propisuje mogućnost izdavanja prijepisa tonskih snimki o tijeku rada na sjednicama Sabora.

Uz članak 288.

Odredba određuje da Sabor i radna tijela mogu dati službeno priopćenje za tisak i za druga sredstva priopćavanja, a radno tijelo i klub zastupnika mogu održati tiskovnu konferenciju, a sve radi potpunog i točnog izvješćivanja javnosti o svom radu.

Uz članak 289.

Odredbom se propisuje rad i organizacija Sabora u doba ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske.

Uz članak 290.

Odredbom se propisuju obveze zastupnika kako bi u doba ratnog stanja ili neposredne

ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske mogli obavljati zastupničke dužnosti.

Uz članak 291.

Odredbom se propisuju obveze Zapovjedništva oružanih snaga Republike Hrvatske, državnih i drugih tijela te Straže Sabora kako bi u slučaju ratnog stanja ili neposredne ugroženosti neovisnosti i jedinstvenosti Republike Hrvatske omogućili zastupnicima u Saboru obavljanje zastupničke dužnosti.

Uz članak 292.

Odredbom se propisuju ovlasti Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav u okolnostima iz članka 289. ovoga Poslovnika.

Uz članak 293.

Odredbom se propisuje način utvrđivanja ustrojstva, načina rada i sistematizacije radnih mjesta u Stručnoj službi Sabora za vrijeme trajanja okolnosti iz članka 289. ovoga Poslovnika.

Uz članak 294.

Odredbom se propisuje način postupanja u slučaju različitog tumačenja pojedinih odredbi ovog Poslovnika.

Uz članak 295.

Odredbom se regulira prestanak važenja Poslovnika koji je na snazi.

Uz članak 296.

Odredbom se regulira stupanje na snagu ovoga Poslovnika.